

Vastaanottaja
Viitasaaren kaupunki

Asiakirjatyyppi
Kaavaselostus

Päivämäärä
4.10.2017

Työnumero
1510002480

VIITASAAREN KAUPUNKI

VIITASAAREN OSAYLEISKAAVA

VIITASAAREN KAUPUNKI
VIITASAAREN OSAYLEISKAAVA

Päivämäärä 4.10.2017
Laatija Tuuli Tolonen
Tiina Heikkilä
Annu Tulonen
Heli Lehvola (luonto)
Sonja Semeri (maisema)
Leena Manelius (liikenne)

Tarkastaja
Hyväksyjä
Kuvaus Osayleiskaavan selostus

Viite 1510002480

Kannen kuva: Haapasaaren silta

PERUS- JA TUNNI STETI EDOT

Osayleiskaavaselostus, joka koskee 4. päivänä lokakuuta 2017 päivättyä kaavaluonnoskarttaa.

Osayleiskaavan on laatinut Ramboll Finland Oy, Niemenkatu 73, 15140 Lahti, puh. 020 755 611 (vaihe)

Vireilletulo

Kaavoituksen vireilletulosta on päätetty kaupunginhallituksessa 1.7.2013 § 189.

Vireilletulosta on kuulutettu 4.7.2013 paikallislehdessä ja kunnan ilmoitustaululla.

Valmisteluvaiheen kuuleminen

Kaavaluonnos valmisteluaineistoinen oli nähtävillä __.__. - __.__.2017

Ehdotuksen nähtävillä olo

Kaavaehdotus oli nähtävillä __.__. - __.__.201__

Kunnanhallituksen hyväksyminen

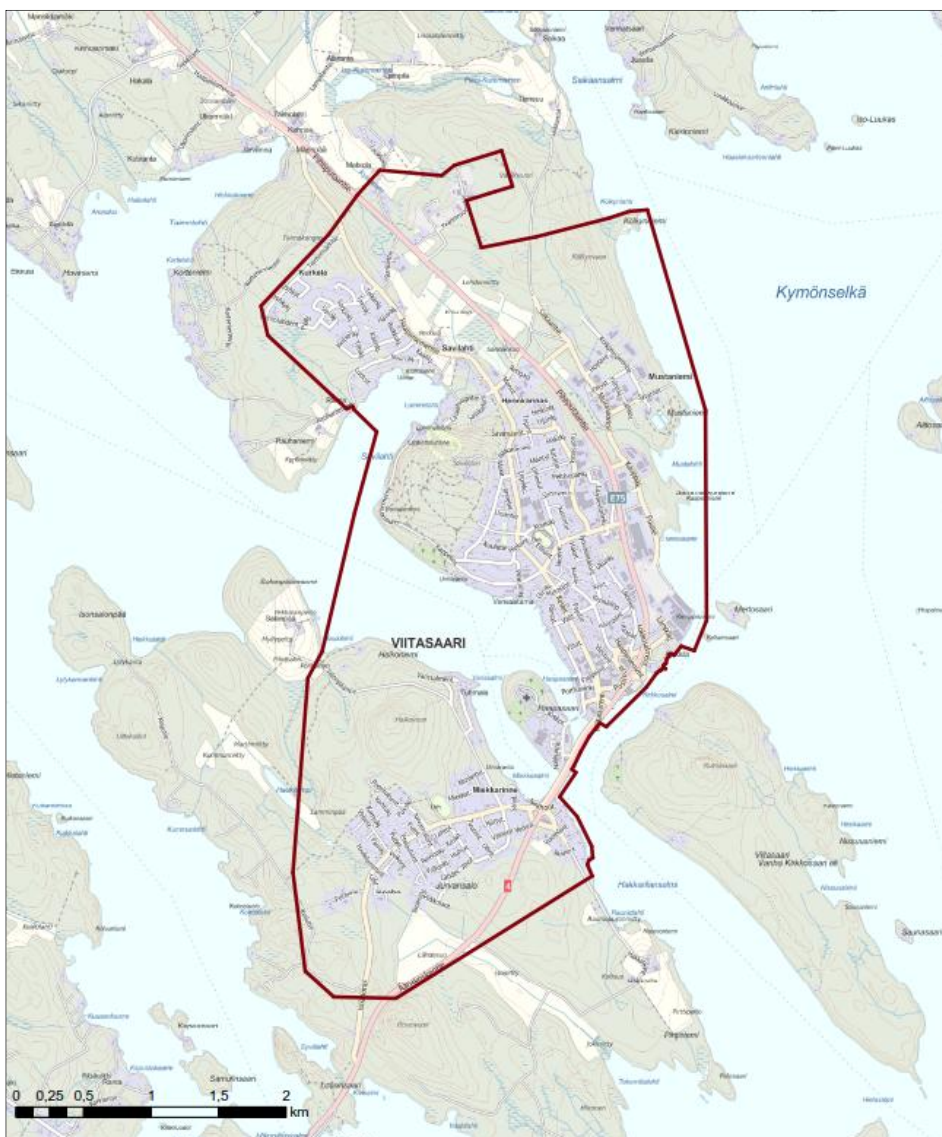
Kunnanhallitus on esittänyt kunnanvaltuustolle osayleiskaavan hyväksymistä __.__.201__.

Kunnanvaltuuston hyväksyminen

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kaavan __.__.201__.

Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Viitasaaren taajamassa ja sen ympäristössä käsittäen keskustan asemakaavoitetun alueen, siihen liittyvät nykyiset taajamatyyppiset reuna-alueet sekä mahdolliset laajentumisvyöhykkeet nykyisellä haja-asutusalueella. Suunnittelualueen reunamilla on myös maaseutumaisia lieve-alueita sekä maa- ja metsätalousalueita. Alueella asuu hieman yli puolet Viitasaaren kaupungin asukkaista. Kaava-alueen pinta-ala on noin 14 km².

Kuva 1. Suunnittelualan sijainti ja raja.

Kaavan tarkoitus

Osayleiskaavan tarkoituksena laatia ns. taajamaosayleiskaava, jolla suunnitella kaupunkikeskustan maankäyttö sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen toimivuus vuoteen 2035 saakka.

Kaavan tarkoituksena on maankäytön yleispiiteinen ohjaaminen ja eri toimintojen (asuminen, virkistys, palvelut, työpaikat, teollisuus ja liikenne) yhteensovittaminen. Kaavassa keskitytään olemassa oleviin rakennettuihin alueisiin, niiden täydentämiseen ja tiivistämiseen.

Kaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavoja.

Viitasaaren osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Laadittavalla osayleiskaavalla muutetaan osalla kaava-alueesta voimassa olevia oikeusvaikutteisia Keski-Keiteleen rantaosayleiskaavaa ja Ylä-Keiteleen rantaosayleiskaavaa. Lisäksi kaava korvaa alueella aikaisemmat valtuuston hyväksymät oikeusvaikutuksettomat yleiskaavat.

SISÄLTÖ

PERUS- JA TUNNI STETIEDOT	3
1. TII VISTELMÄ.....	1
1.1 Kaavaprosessin vaiheet	1
1.2 Lähtötiedot	1
1.3 Osayleiskaavan keskeinen sisältö	1
1.4 Toteuttaminen	1
2. LÄHTÖKOHDAT	2
2.1 Alueen yleiskuvaus	2
2.2 Luonnonympäristö	3
2.2.1 Kallio- ja maaperä	3
2.2.2 Pinta- ja pohjavedet	4
2.2.3 Kasvillisuus ja luontotyypit.....	5
2.2.4 Luonnonsuojelu.....	6
2.2.5 Liito-oravat	8
2.2.6 Lepakot	8
2.2.7 Uhanalaiset eliölajit	8
2.2.8 Linnusto	8
2.2.9 Pesimälinnusto.....	8
2.2.10 Maa- ja metsätalous.....	9
2.3 Maisema- ja kulttuuriympäristö.....	9
2.3.1 Topografia	9
2.3.2 Maiseman yleispiirteet.....	10
2.3.3 Kulttuuriympäristön historiaa	10
2.3.4 Rakennettu kulttuuriympäristö.....	10
2.3.4.1 Rakennetun kulttuuriympäristön piirteitä	10
2.3.4.2 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt	11
2.3.4.3 Suojellut rakennukset	11
2.3.4.4 Rakennusinventoinnit.....	11
2.3.4.5 Perinnemaisemat	11
2.3.4.6 Muinaisjäännökset	11
2.3.5 Miljöötyypit	13
2.3.5.1 Monimuotoinen keskustamiljöö.....	13
2.3.5.2 Liike- ja julkisten rakennusten alue.....	13
2.3.5.3 Pientalovaltainen asuinalue.....	13
2.3.5.4 Teollisuusalue	13
2.3.5.5 Maa- ja metsätalousalue.....	13
2.3.5.6 Virkistysympäristö	13
2.3.6 Erityiset maisemakokonaisuudet ja -kohteet	13
2.4 Yhdyskuntarakenne ja rakennettu ympäristö.....	14
2.4.1 Kaupunkirakenne	14
2.4.2 Väestö.....	16
2.4.3 Asuminen.....	16
2.4.4 Palvelut	16
2.4.5 Työpaikat ja elinkeinotoiminta	17
2.4.6 Kaupan tarjonta	18
2.4.7 Virkistys	18
2.4.8 Viherverkko.....	18
2.4.9 Liikenne.....	19
2.4.10 Tekninen huolto ja erityistoiminnot	22
2.4.11 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt.....	23
2.4.12 Maanomistus	25
2.4.13 Sosiaalinen ympäristö	25
3. SUUNNITTELU TILANNE.....	26
3.1 Maakuntakaava.....	26
3.2 Keski-Suomen strategia.....	29

3.3	Yleiskaava	30
3.4	Voimassa oleva asemakaava	31
3.5	Rakennusjärjestys	31
3.6	Pohjakartta	31
3.7	Rakennuskiellot	31
3.8	Suojelupäätökset	31
3.9	Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat	31
3.10	Selvitykset	31
3.10.1	Aiemmat selvitykset ja suunnitelmat	31
3.10.2	Kaavatyön aikana tehdyt ja tehtävät selvitykset	32
4.	OSAYLEI SKAAVAN TAVOITTEET	33
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	33
4.2	Maakuntakaavan tavoitteet	33
4.3	Kaupungin asettamat tavoitteet	34
4.4	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen ...	36
4.5	Saatujen palautteiden perusteella muodostetut tavoitteet	36
5.	OSAYLEI SKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	37
5.1	Osayleiskaavan suunnittelun tarve	37
5.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	37
5.3	Osallistuminen ja yhteistyö	37
5.4	Osayleiskaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	37
5.4.1	Kaavaluonnos	37
5.4.2	Kaavaehdotus	37
5.4.3	Viranomaisyhteistyö	37
6.	OSAYLEI SKAAVAN KUVAUS	38
6.1	Mitoitus	38
6.2	Aluevaraukset ja kohdemerkinnät	39
6.2.1	Asuminen	39
6.2.2	Keskustatoiminnot, palvelualueet ja kaupan alueet	40
6.2.3	Työ- ja tuotanto	41
6.2.4	Virkistys	42
6.2.5	Liikenne	42
6.2.6	Tekninen huolto	43
6.2.7	Suojelu- ja erityisalueet	43
6.2.8	Maa- ja metsätalous	46
6.2.9	Yleiset määräykset	46
7.	KAAVAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	47
7.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	47
7.2	Kaupungin tavoitteiden toteutuminen	51
8.	OSAYLEI SKAAVAN VAIKUTUKSET	52
8.1	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	52
8.2	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	54
8.3	Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön	56
8.4	Vaikutukset talouteen	56
8.5	Vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä	56
9.	OSAYLEI SKAAVAN TOTEUTUS	57
9.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	57
9.2	Toteuttaminen	57
9.3	Yleiskaavan oikeusvaikutukset	57

SELOSTUKSEN LIITTEET

Liite 1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Liite 2	Muistio aloitusvaiheen viranomaisneuvottelusta
Liite 3	Kooste kaavan luonnosvaiheen palautteista (lisätään myöh.)
Liite 4	Kooste kaavan ehdotusvaiheen palautteista (lisätään myöh.)
Liite 5	Liikenneselvitys
Liite 6	Maisemaselvitys
Liite 7	Luontoselvitys

Selostukseen kuuluu kaavakartta merkintöineen ja määräyksineen

1. TIIVISTELMÄ

1.1 Kaavaprosessin vaiheet

Viitasaaren kaupunginhallitus päätti osayleiskaavan vireilletulosta kokouksessaan 1.7.2013. Kaava on kuulutettu vireille 4.7.2013 paikallislehdessä ja kunnan ilmoitustaululla.

Kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 13.6.2013 Jyväskylässä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kaavan vireilletulosta lähtien. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty 3.4.2017.

Kaavaluonnos oli nähtävillä __. __. – __. __. 2017.

Kaavaehdotus oli nähtävillä __. __. – __. __. 201__.

Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu käytiin __. __. 201__.

1.2 Lähtötiedot

Osayleiskaavan suunnittelun yhteydessä kootaan olemassa oleva yhdyskuntarakennetta ja väestöä, nykyistä maankäyttöä, luonnonympäristöä, maisemaa ja kulttuuriperintöä, liikenneverkkoa, maaperä- ja pintavesiolosuhteita sekä mahdollisia ympäristöhäiriötä koskeva tieto. Kaavan alkuvaiheessa laaditaan erillisselvitykset luonnon, maiseman, liikenteen osalta. Kaupungin hulevesiohjelma laaditaan kaavatyon aikana.

Luettelo kaavan yhteydessä laadituista uusista selvityksissä on luvussa 3.10.2. Luettelo kaavan lähtötiedoista, aiemmin laadituista selvityksistä ja muista suunnitelmista on selostuksen luvussa 3.10.1.

1.3 Osayleiskaavan keskeinen sisältö

Osayleiskaavassa tarkoituksena on suunnitella kaupunkikeskustan maankäyttö sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen toimivuus vuoteen 2035 saakka.

Laadittavan osayleiskaavan tavoitteissa pääpaino on keskustan ja se pohjoispuoleisissa alueissa, asutuksen ja yritystoiminnan sijainnissa ja laajenemisalueissa, liikenneverkon rakenteessa ja kehittämistarpeissa, mukaan lukien kevytliikenne sekä virkistysalueissa, virkistysreiteissä ja niihin liittyvissä liikuntapaikoissa. Kaavassa keskitytään olemassa oleviin rakennettuihin alueisiin, niiden täydentämiseen ja tiivistämiseen.

Osayleiskaavoitettavalla alueella on voimassa oikeusvaikutteisia rantaosayleiskaavoja, joita tällä kaavalla muutetaan. Alueen itäosassa muutetaan vuonna 2004 lainvoiman saanutta Keski-Keiteleen rantaosayleiskaavaa ja Halkoniemessä vuonna 2002 lainvoiman saanutta Ylä-Keiteleen rantaosayleiskaavaa. Lisäksi Viitasaaren keskusta-alueella on voimassa oikeusvaikutukseton yleiskaava, joka on hyväksytty vuonna 1982 ja jota on päivitetty nelostien liikennealueiden osalta vuonna 1989.

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

1.4 Toteuttaminen

Osayleiskaava tulee voimaan, kun lainvoimaisesta hyväksymispäätöksestä on kuulutettu. Osayleiskaava on ohjeena tulevia asemakaavoja laadittaessa ja muutettaessa.

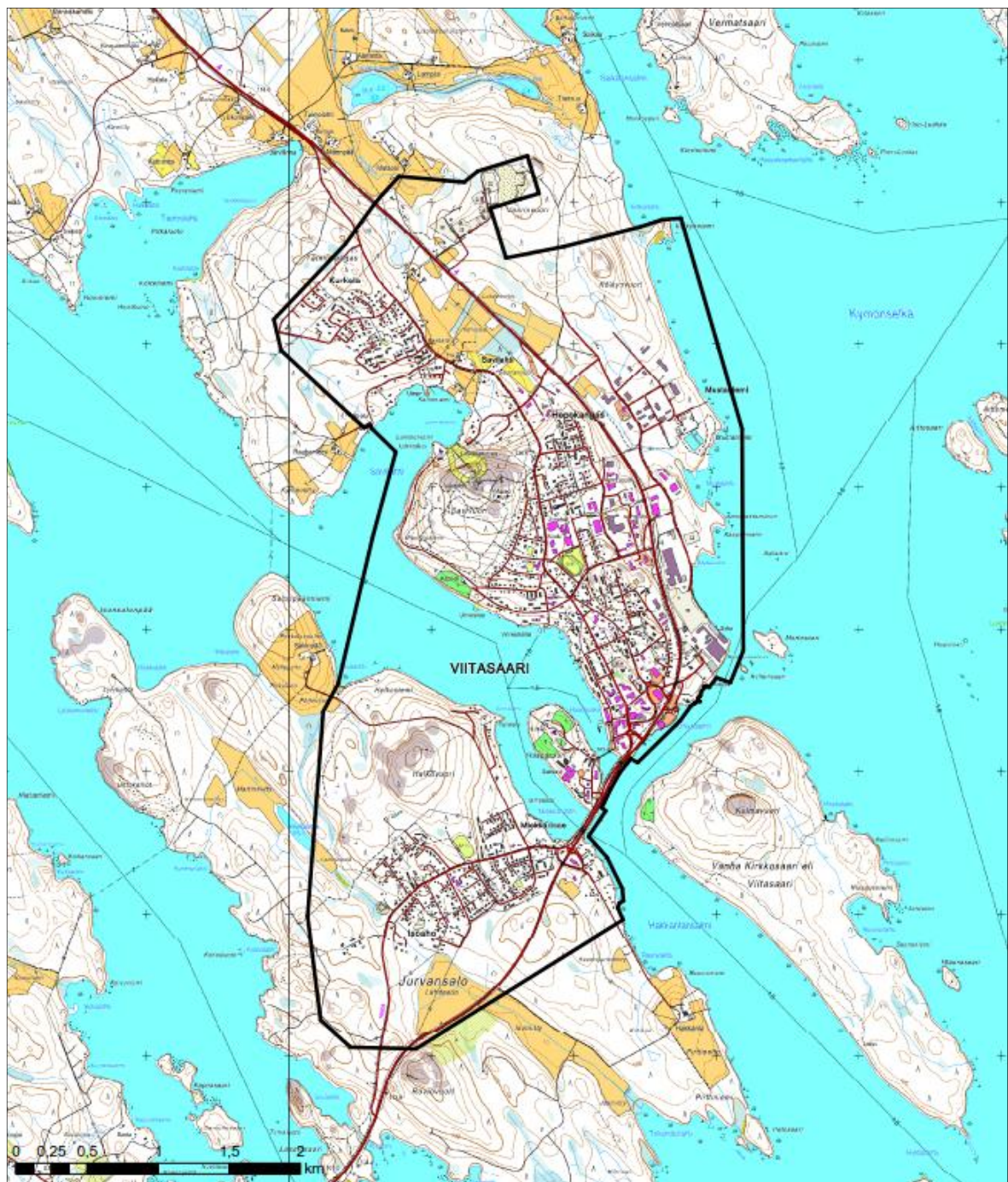
2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 Alueen yleiskuvaus

Viitasaari sijaitsee Keski-Suomen maakunnan pohjoisosassa hyvien maantieyhteyksien varrella. Alueen läpi kulkee valtatie 4 (E75).

Kaavoitettava alue sijaitsee Viitasaaren taajamassa ja sen ympäristössä käsittäen keskustan asemakaavoitetun alueen, siihen liittyvät nykyiset taajamatyyppiset reuna-alueet sekä mahdolliset laajentumisvyöhykkeet nykyisellä haja-asutusalueella. Suunnittelualueen reunamilla on myös maaseutumaisia lievealueita sekä maa- ja metsätalousalueita. Suunnittelu alueella asuu hieman yli puolet Viitasaaren kaupungin asukkaista.

Suunnittelualue on Keitelejärven rajaamaa. Suunnittelualueen pohjoisraja kulkee Kurkelasta Vaarinvuoren maa-aineksen ottoalueelle ja ulottuu siitä suunnittelualueen eteläosiin Halkoniemeen ja Jurvansaloon. Keskustan alue ja Haapasaaren alue jäävät alueen sisälle. Kaavoitettavan alueen pinta-ala on noin 14 km².

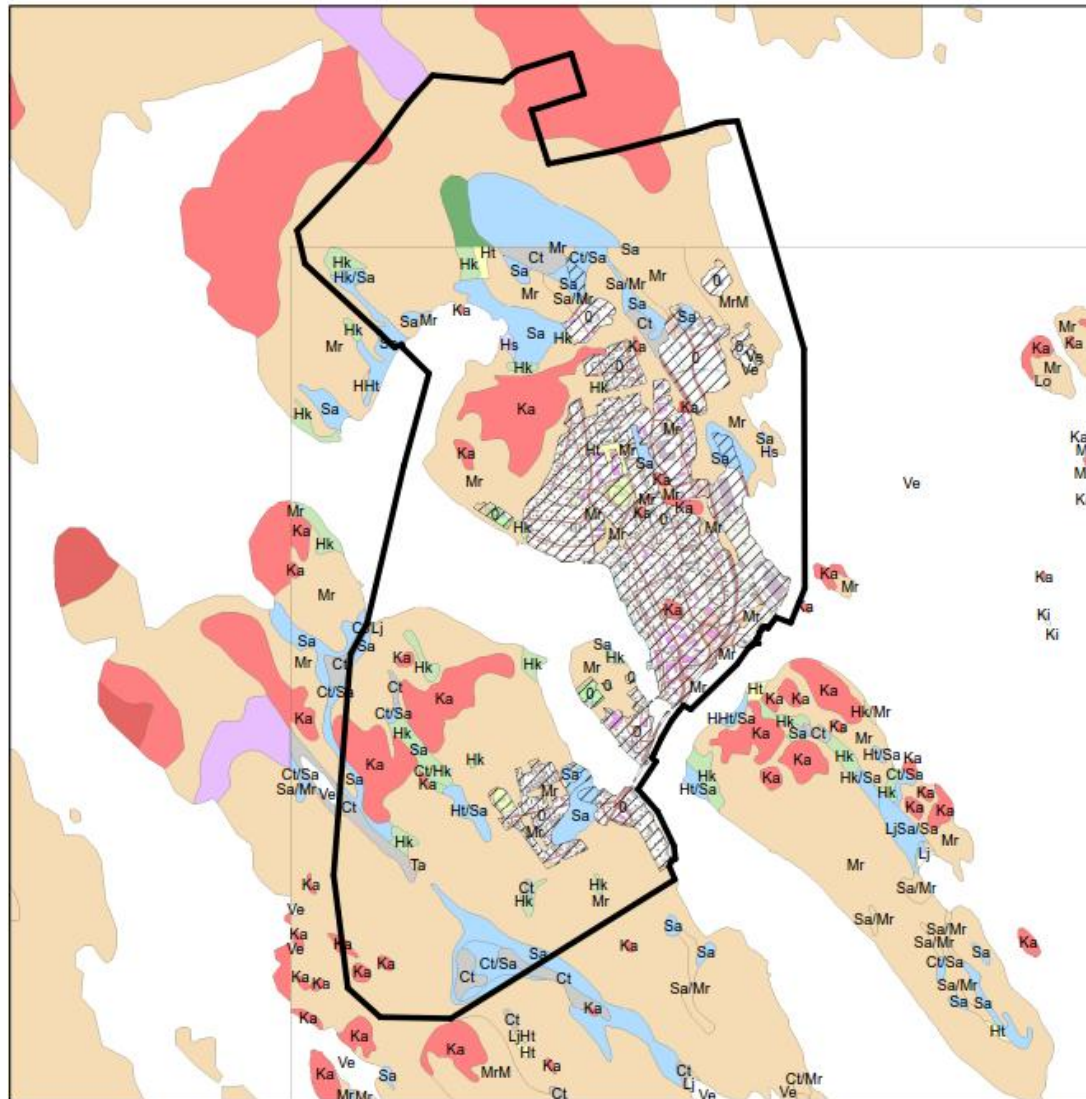

Kuva 2. Suunnittelualueen rajaus peruskartalla

2.2 Luonnonympäristö

2.2.1 Kallio- ja maaperä

Suunnittelualueen yleisin maalaji on moreeni. Pienempinä alueina löytyy savi- ja saraturvealueita. Savivuori sekä Halkovuori ja pohjoisosaan osittain kuuluva Vaarinvuori ovat kallioita. Keskuksa-alueen maaperä on pääosin kartoittamaton. Alueen kallioperä on granodioriittia, tonaliittia ja kvartsidioriittia. Suunnittelualueelta tai sen lähiympäristöstä ei ole arvokkaita kallioalueita tai moreenimuodostumia.

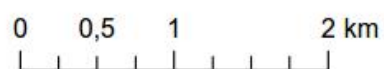
— Osayleiskaava-alueen rajaus

Maaperä 1:20 000

- Kalliomaan maanpeite enintään 1 m (yleensä moreenia) (Ka)
- Hiekkamoreeni (Mr), Soramoreeni (SrMr)
- Hiekka (Hk)
- karkea Hieta (KHT)
- Hiesu (Hs)
- Savi (Sa)
- Saraturve (Ct)
- Kartoittamaton (0)
- Vesi (Ve)

Maaperä 1:200 000

- Kalliopaljastuma (KaPa)
- Kalliomaan maanpeite enintään 1m (yleensä moreenia) (Ka)
- Sekalajitteinen maalaji, pääalajitetta ei selvitetty (SY)
- Karkearakeinen maalaji, pääalajitetta ei selvitetty (KY)
- Hienojakoinen maalaji, pääalajitetta ei selvitetty (HY)
- Savi (Sa)
- Vesi (Ve)

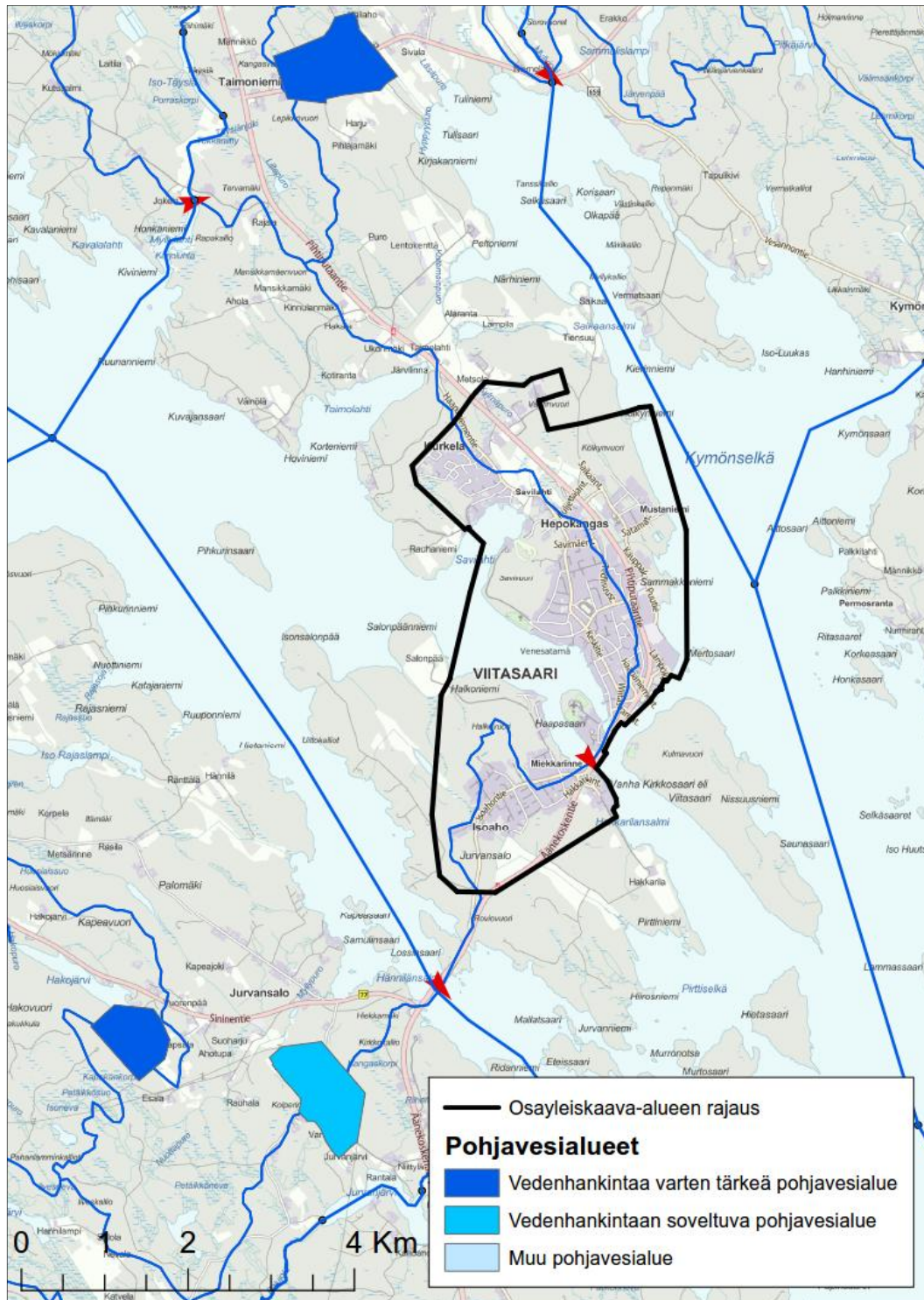

Kuva 3. Alueen maaperä. Lähes koko suunnittelualue sijoittuu maaperäkartan 1:20 000 alueelle. Suunnittelualueen pohjoisosa sekä ympäristöä on esitetty maaperäkartan 1:200 000 yleispiirteisemmällä aineistolla. Maaperäkartta 1:20 000 ja maaperäkartta 1:200 000 © Geologian tutkimuskeskus 2014. Aineisto on esitetty muuttamattomana.

2.2.2 Pinta- ja pohjavedet

Suunnittelualueen länsipuoli sijoittuu Kyminjoen vesistöalueelle ja siinä edelleen Keiteleen pohjoisosan alueeseen ja Ylä-Keiteleen lähialueeseen. Suunnittelualueen itäpuoli lukeutuu Kyminjoen vesistöalueella Keiteleen keskiosan alueeseen ja siinä edelleen Keski-Keiteleen lähialueeseen. Suunnittelualueita ympäröi idästä Keiteleen Kymönselkä, joka on yhteydessä suunnittelualueen länsipuolelle sijoittuvaan Keiteleen Pihkurinselkään Miekkasalmen ja Haapasalmen välityksellä.

Suunnittelualueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita. Lähin vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (luokka II), Kolperinmäki (0993123), sijaitsee suunnittelualueen eteläpuolella runsaan 2,5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen rajauksesta. Lähin vedenhankintaan varten tärkeä pohjavesialue (luokka I), Viitakangas (0993118), sijoittuu noin 3,8 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta.

Kuva 4. Suunnittelualueen ympäristössä olevan pohjavesialueet sekä valuma-alueet ja vedenjakajat

2.2.3 Kasvillisuus ja luontotyypit

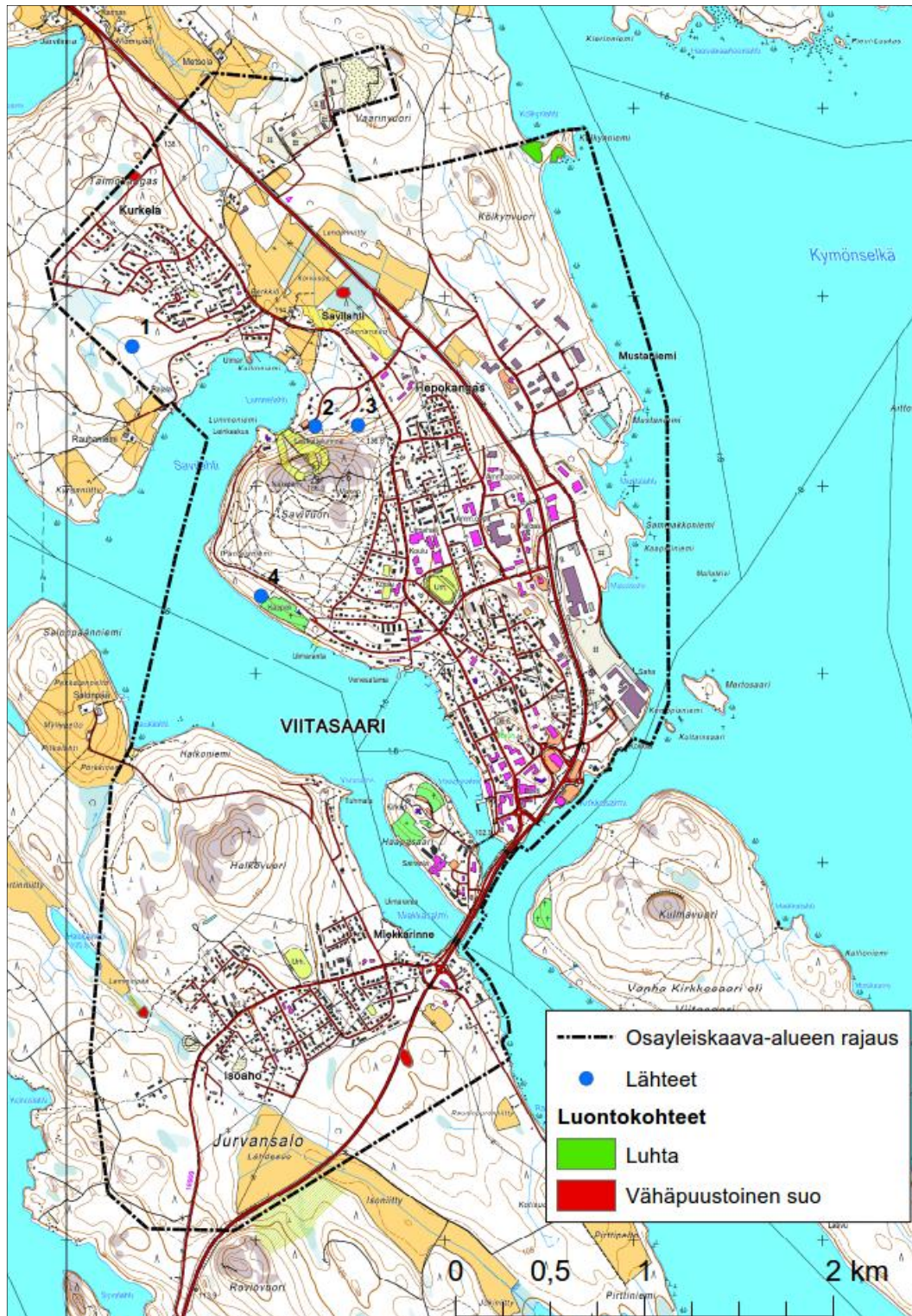
Alueen kasvillisuus ja luontotyypit on kartoitettu maastokäynnein, jotka tehtiin 8.6 - 12.6.2014. Luontoselvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

Suunnittelualueen rakentamattomat alueet ovat pääosin voimakkaasti taloustoimin hoidettuja nuoria ja varttuvia tuoreen ja kuivahkon kankaan havupuuvaltaisia metsiköitä. Varttuneita metsiköitä esiintyy pienialaisesti lähinnä Kurkelan eteläpuolella, suunnittelualueen pohjoisosassa, Kolkynvuoren ympäristössä sekä Kolkynniemessä. Suunnittelualueen eteläosassa varttuneita metsiköitä esiintyy hyvin vähän. Virkistyskäytössä olevan Savivuoren alueella esiintyy monin paikoin varttunutta kuivahkon ja kuivan kankaan (VT, CT) mäntyvaltaista metsikköä sekä paikoin kuusi-valtaisia metsiköitä. Aluetta pirstovat kuitenkin lukuisat ulkoilureitit ja alueen puusto on metsätaloustoimin hoidettua.

Suunnittelualueella vallitsevina luontotyyppinä esiintyvät tuoreet ja kuivahkot kankaat. Suolat ovat lähinnä mustikka- ja puolukkakorpia sekä vastaavia turvekankaita. Rämeitä esiintyy paikotellen, vähäpuustoisia soita havaittiin vain neljä. Reheviä turvekankaita ja lehtoaloja esiintyy muutamia, kuten myös puustoisia sekä vähäpuustoisia luhtia. Suunnittelualueelta ei tehty havaintoja puustoltaan luonnontilaisista metsistä.

Alueelta havaittiin muutamia pienialaisia luonnontilaisia ja luonnontilaisen kaltaisia avosuoalueita sekä luhtia, jotka täyttävät metsälain 10 §:n mukaisten erityisten tärkeiden elinympäristöjen kriteerit. Nämä kohteet suositellaan säästettävän luonnontilaisina.

Suunnittelualueelta tarkistettiin tiedossa olevien neljän lähteen luonnontila, joista kolme todettiin ainakin osittain luonnontilaltaan muuttuneiksi. Kurkelan eteläpuolella sijaitseva lähde on mahdollisesti vesilain 11 §:n tarkoittama kohde. Savivuoren pohjoispuolella sijaitsevat lähteet olivat luonnontilaltaan muuttuneita eikä niitä siten voida rinnastaa vesilain 11 §:n tarkoittamiin luonnontilaisiin lähteisiin. Luonnontilaltaan muuttuneita lähteitä voidaan kuitenkin pitää paikallisesti arvokkaina kohteina, jotka lisäävät alueen monimuotoisuutta.

Kuva 5. Huomionarvoiset luontotyypit osayleiskaava-alueella

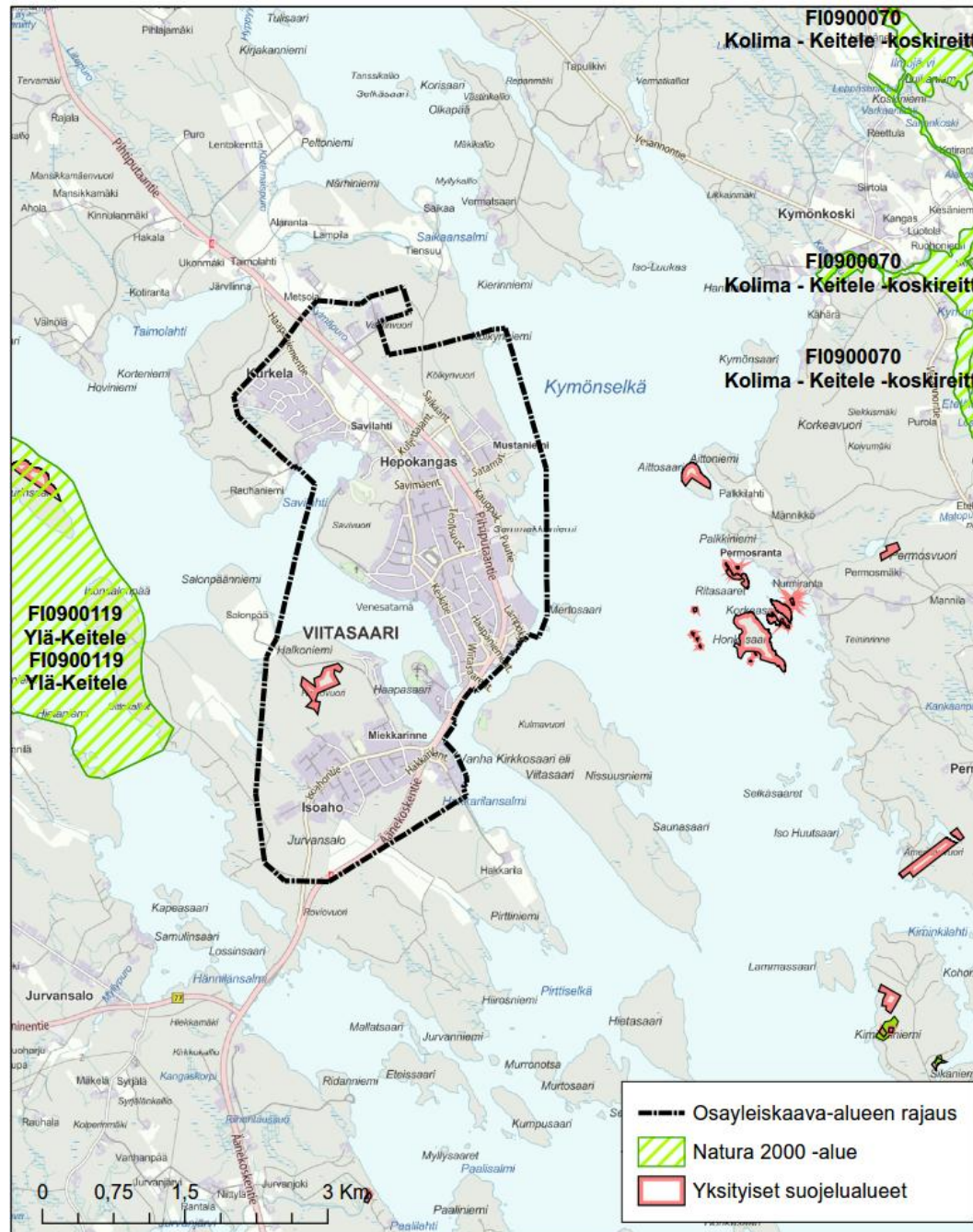
2.2.4 Luonnonsuojelu

Suunnittelualueen eteläosaan Halkovuoren alueelle länsipuolelle sijoittuu Majansalonpään luonnonsuojelualue (YSA208009). Suunnittelualueelle ei sijoitu Natura-alueita tai luonnonsuojeluhelmien alueita tai luonnonsuojelualuevarauksia.

Neljän kilometrin säteellä suunnittelualueen ympäristössä sijaitsee kaksi Natura-aluetta ja useampia yksityisiä luonnonsuojelualueita. Ylä-Keiteleen Natura-alue (FI900119) sijoittuu lähimmillään noin 1,2 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta länteen. Alue on sisällytetty suojeluverkostoon luonto- ja lintudirektiivin mukaisena alueena.

Kolima-Keitele-koskireitti (FI0900070) on sisällytetty Natura-alueverkostoon sekä luonto- että lintudirektiivin mukaisena alueena. Se sijoittuu lähimmillään runsaan kolmen kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta.

Yksityisiin suojelualueisiin lukeutuva Permosrannan – saarten luonnonsuojelualue (YSA206359) sijaitsee lähimmillään runsaan kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta sen itäpuolella. Lisäksi samalle seudulle sijoittuvat Permosmäen luonnonsuojelualue (YSA207557) ja Aittosaaren luonnonsuojelualue (YSA207531). Suunnittelualueen länsipuolelle jäävät yksityisiin suojelualueisiin lukeutuvat Pihkurinsaaren luonnonsuojelualue (YSA206167) ja Ollinkulman luonnonsuojelualue (YSA205899), jotka sijaitsevat lähimmillään vajaan kolmen kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen rajauksesta.

Kuva 6. Suojelualueet suunnittelualueella ja sen ympäristössä

2.2.5 Liito-oravat

Liito-orava (*Pteromys volans*) on taigalaji, joka elää Suomessa esiintymisalueensa länsireunalla. Suomen eliölajiston viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) liito-orava on luokiteltu vaarantuneeksi lajiksi (VU). Liito-orava kuuluu luontodirektiivin liitteiden II ja IV(a) lajeihin.

Suunnittelualueelta ei tehty havaintoja liito-oravista. Suunnittelualueen metsiköt ovat suurelta osin voimakkaasti metsätaloustoimin käsiteltyjä talousmetsiköitä, joissa lajille soveltuvia elinympäristöjä esiintyy hyvin niukasti.

2.2.6 Lepakot

Kaikki Suomen lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuihin lajeihin. Tämä tarkoittaa, että niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä (luonnonsuojelulaki 49 §). Kaikki lepakkolajit on myös rauhoitettu luonnonsuojelulain 38 §:n nojalla. Tämän lisäksi Suomi on allekirjoittanut lepakoiden suojelua koskevan kansainvälisen EUROBATS-sopimuksen, joka velvoittaa mm. lepakoiden talvehtimispaikkojen, päiväpiilojen ja tärkeiden ruokailualueiden säilyttämiseen.

Lepakoiden esiintymistä suunnittelualueella selvitettiin aktiivisella ja passiivisilla lepakkokartoituksilla. Kartoitusmenetelmät on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa luontoselvitysraportissa.

Suunnittelualueella esiintyvä lepakkolajisto on seudulle tyypillistä ja määrät melko tavanomaisia. Hieman suurempia määriä havaittiin Mustaniemen, Halkoniemen ja Miekkarinteiden seuranta-alueilta, jotka luokiteltiin ympäristön soveltuvuuden, yksilömäärien sekä lajiston perusteella luokan II lepakkoalueiksi. Luokan II lepakkoalueet suositellaan huomioimaan maankäytön suunnittelussa säilyttämällä kohteiden nykytila.

2.2.7 Uhanalaiset eliölajit

Suunnittelualueelta on aikaisempia havaintoja uhanalaisista eliölajeista vuosilta 2008, 2010 ja 2012. Musta-apila on luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT) ja keltaängelmä elinvoimaiseksi (LC) lajiksi. Keltaängelmän kasvupaikka sijoittuu voimakkaasti muokattuun ympäristöön eikä ole siten lajille ominainen kasvuympäristö. Keltaängelmän kasvupaikka on suositeltavaa huomioida alueen maankäytön suunnittelussa.

2.2.8 Linnusto

Suunnittelualueen linnusto on Viitasaaren seudulle tyypillistä lajistoa, joka koostuu pääasiassa tavanomaisista metsä- ja kulttuuriympäristöjen lajeista sekä selkävesien äärellä viihtyvistä lajeista. Alueelta havaittiin myös huomionarvoista lajistoa, joista suuri osa on Suomessa varsin yleisiä lajeja. Varsin monipuolisen linnuston kehittymiseen ovat vaikuttaneet suunnittelualueen vaihtelevat elinympäristöt, joihin lukeutuvat keskustan ympärille avautuvat laajat selkävedet, taajama- ja maatalousympäristöt sekä metsiköt. Hyvät edellytykset nykyisenkaltaisen linnuston säilyttämiselle taataan huolehtimalla, että alueella esiintyy jatkossakin monipuolisesti erityyppisiä elinympäristöjä.

2.2.9 Pesimälinnusto

Viitasaaren alueella pesimälinnusto suomalaisille havumetsille tyypillistä lajistoa, josta puuttuvat eteläiset harvalukuisemmat lajit. Suurten karujen vesistöjen läheisyys luo kuitenkin oman leimansa linnustoon: alueella viihtyvät mm. sääksi, kuikka sekä suurten selkävesien sorsat. Suuremmilla koskipaikoilla voi talvisin havaita talvehtivia koskikaroja.

Viitasaaren keskustan osayleiskaavan suunnittelualueen pesimälinnustoa on selvitetty maastokartoituksella kesällä 2014.. Menetelmä on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksen liitteessä olevassa luontoselvitysraportissa.

Pesimälinnustonselvityksessä suunnittelualueella havaittiin 55 pesiväksi tulkittavaa lintulajia, jotka kuuluvat pääasiassa joko metsä- tai kulttuuriympäristöille ominaisiin lajeihin. Suunnittelualueella tavattavat lintulajit ovat valtaosin suomalaiselle luonnolle tavanomaisia pesimälajeja. Alueella havaitut harvinaiset ja muutoin huomionarvoiset lajit ovat pääasiassa Suomessa varsin yleisiä pesimälajeja. Lajilista linnustohavainnoista on esitetty luontoselvityksen liitteessä.

Metsälajeista runsaslukuisimpina Viitasaaren keskustan suunnittelualueella esiintyvät erityisesti suomalaisille metsäympäristöille tavanomaiset lajit (peippo, pajulintu, punarinta sekä tavanomaiset rastaat ja tiaiset), joita tavataan säännöllisesti koko suunnittelualueella. Uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävistä lajeista alueella havaittiin isokoskelo, naurulokki, sirittäjä ja teeri. Euroopan Unionin lintudirektiivin (Neuvoston direktiivi 79/409/ETY) liitteessä I mainituista lajeista

alueella havaittiin kalatiira, kaulushaikara, kuikka, kurki, palokärki, pyy ja teeri sekä Suomen kansainvälisen linnustonsuojelun erityisvastuulajeista (nk. EVA –lajit) isokoskelo, kalatiira, kuovi ja teeri.

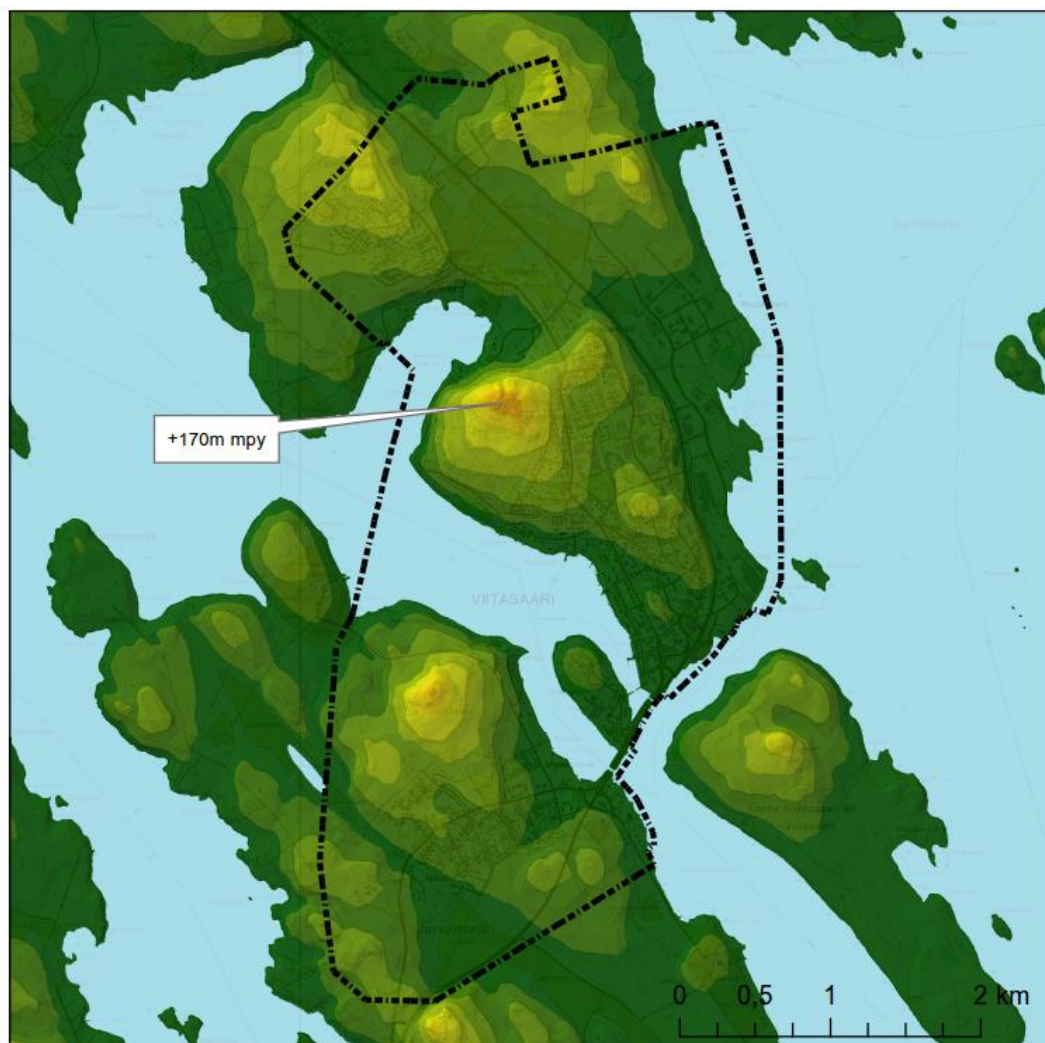
2.2.10 Maa- ja metsätalous

Kaava-alue rajoittuu maa- ja metsätalousalueisiin pohjois- ja eteläosissa. Etenkin eteläosan metsäalueilla on tehty laajoja avohakkuita, jotka näkyvät tiemaisemissa. Kaava-alueella on melko vähän viljelykäytössä olevia peltoja. Merkittävin ja ehein maatalousmaisema sijoittuu Savilahden peltöjen ympäristöön.

2.3 Maisema- ja kulttuuriympäristö

2.3.1 Topografia

Suunnittelualueen korkein kohta on kaava-alueen keskiosassa sijaitseva Savivuori, joka kohoaa noin 170 metriin merenpinnan yläpuolelle sekä alueen pohjoisosassa sijaitsevat Taimokangas ja Vaarinvuori, jotka kohoavat noin 140 metriin merenpinnan yläpuolelle. Matalimmat alueet sijoittuvat ranta-alueille, joissa maanpinnan korkeus on noin + 100 mpy.

Kuva 7. Alueen topografia

2.3.2 Maiseman yleispiirteet

Suunnittelualue kuuluu Itäisen Järvi-Suomen maisemamaakuntaan ja siinä tarkemmin Keski-Suomen järvisuutuun. Keski-Suomen järvisuutua luonnehtivat pitkät kaakko-luode suuntautuneet murroslinjojen järivialtaat (kuten Keitele), vesireitit, suot, moreenikumpareet (drumliinit) ja kuusimetsät.

Keski-Suomen maakunnallisen maisemaselvityksen maisemallisen osa-aluejaon mukaisesti alue sijoittuu Keiteleeseen ja Koliman vesistö- ja metsäalueeseen. Maisema-alueelle ovat tyypillisiä vaihtelevat pinnanmuodot, pienipiirteiset kummut ja metsäsaarekkeet, mäkien metsäiset rinteet ja vesistöt. Järvien väliin jäävillä selännevyöhykkeillä on laajoja suoalueita. Vesistöjä yhdistävät useat kosket ja kapeat vesireitit. Kuusivaltaisilla rinteillä löytyy myös lehtomaisia ympäristöjä. Alue on ollut asumaton erämaata varsin pitkään ja metsätalouden merkitys alueella on leimautavaa. Pohjoisosissa leimautavaa on sotien jälkeisellä asuttamisella kun taas etelämpänä Viitasaaren alueella rakennusperintö on hieman rikkaampaa ja tehdasyhdyskuntien muokkaamaa.

2.3.3 Kulttuuriympäristön historiaa

Viitasaarelle on pysyvä asutus syntynyt 1500-luvulla. Viitasaarelaiset rakensivat seurakunnan ensimmäisen oman kirkon 1650-luvulla Vanhaan Kirkkosaareen eli Viitasaareen. Kirkko toimi aina 1800-luvun lopulle saakka, jolloin se paloi. Uusi kirkko rakennettiin nykyiselle paikalleen Haapasaareen 1870-luvulla.

Nälkävuodet koettelivat Viitasaarta 1860-luvulla, jolloin taajamaan rakennettiin hätäaputoina kaksi siltaa. Tällöin nykyisen ydinkeskustan paikalla oli vain pappila nykyisen kirkkoherranviraston paikalla. Puunjalostusteollisuuden kehittyessä sahateollisuutta rakentui 1800-luvun lopulla Keiteleeseen rannalle ja Viitasaaren vesireittien varsille rakentui metsä- ja uittoyhtiöiden virkataloja.

Rakentaminen keskustan alueella lisääntyi voimakkaasti 1900-luvulla. Vuosisadan alussa ensimmäiset uudisrakennukset ja liikkeet rakentuivat Haapasaareen kulkevan tien varteen ja myöhemmin levittäytyivät asuinrakennukset myös pappilan pohjoispuoliselle alueelle. Seurakunta omisti jo tuolloin nykyisen keskustan maa-alueet ja rakentaminen siinä oli aluksi vähäistä.

Viitasaarella on aina ollut selkeästi yksi taajama, joka on korostunut erityisesti 1960-luvulta lähtien, jolloin maaseutu tyhjeni ja ihmiset muuttivat keskustaan. Voimakas asuntopula koitti 1950-luvulla, jolloin seurakunta myi maa-alueitaan ja rakentaminen lisääntyi myös nykyisen keskustan eli Haapaniemen alueella. Kaupallinen keskusta muutti Haapasaaresta Haapaniemeeseen kuitenkin vasta 1960-luvulla, jolloin alueelle rakennettiin ensimmäiset kerrostalot. Tori ja samalla ydinkeskusta muotoutui lähes nykyiseen tilaansa 1970-luvulla entisen E-liikkeen rakennuksen rakennuttua nykyisen torin pohjoispuolelle ja entisen Sisämaan rakennuksen rakennuttua torin rantaan. Kirkonkylän muovautumiseen vaikutti osaltaan valtatie 4:n rakentaminen alueen läpi 1960-luvun alussa.

2000-luvun alussa S-Market Sisämaa rakensi uudet toimitilat nykyiselle paikalle, jossa sijaitsi tuolloin pappilanmäen pohjoispuolella vanha kunnantalo. 2000-luvun alussa toteutettiin myös torin liikennejärjestelyjen saneeraus. 2000-luvun puolivälin paikkeilla Postikujan entisen postin rakennuksen yhteyteen laajennettiin uusi K-market ja samalla rakennuksesta tuli pieni ostoskeskus oheisliikkeineen. Tämä vaikutti osaltaan torin ympäristön liikkeiden vetovoimaan. Liikenneasema ABC rakensi toimipisteensä Viitasaarelle samoihin aikoihin K-marketin kanssa. Edellä mainittujen toimenpiteiden myötä torin ja keskustan toiminnot siirtyivät pois päin torilta enemmän K-marketin ympäristöön.

2.3.4 Rakennettu kulttuuriympäristö

2.3.4.1 Rakennetun kulttuuriympäristön piirteitä

Rakennettu kulttuuriympäristö Viitasaaren keskustassa on historiallisesti kerroksellista ja se painottuu ajallisesti erityisesti 1900-luvun loppupuolelle. Liikekeskustaa reunustaa eri vuosikymmenien aikana rakentuneet asuinalueet, jotka ovat melko hyvin onnistuneet säilyttämään omaa leimautensa. Alueen vanhimmat rakennukset sijoittuvat Haapasalmen sillan kupeeseen, josta liikekeskustan rakentuminen on alkanut 1900-luvun alussa. Alueen rakennuskannassa on säilynyt mm. työläisasuinrakennuksia 1920-luvulta, käsityöläisten asuinrakennuksia 1930-luvulta, jälleerakennuskauden yhtenäisiä asuinalueita 1940-1950-luvulta. Viitasaaren keskustaa luonnehtii 1960-luvulta lähtien rakentunut rakennuskerrostuma. Keskustan 2000-luvun tyypillistä liikeraikentamista edustavat suuret ja hallimaiset markettirakennukset, jotka muokkaavat alueen ominaisilmettä merkittävästi.

2.3.4.2 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt

Haapasaaren kulttuuriympäristö on Keski-Suomen maakuntakaavassa merkitty valtakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä. Alueen nykyinen kulttuuriympäristön arvo on maakunnallinen. Haapasaaren alue on vanhentuneen RKY 1993-luettelon mukainen valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Valtioneuvoston 22.12.2009 hyväksymässä ja 1.1.2010 lainvoimaiseksi tullessa valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt luettelossa (Museovirasto) Haapasaaren alue ei ole enää mukana. Haapasaaren kulttuuriympäristön aluekokonaisuus on Varis-, Haapa- ja Hakkarilansalmiin rajautuva alue, jonka merkittäviä rakennettuja miljöitä ovat mm. Viitasaaren puukirkko (valmistunut 1878), Koivuniemen huvila, Vuorelan talo ja Haapasalmen kivisilta.

Viitasaaren metsätyömuseoalue Savivuorella on maakuntakaavan maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökohde. Metsätyömuseon alue sijoittuu hienolle näköalapaikalle Savivuoren laelle, jossa on myös 1950-luvulla rakennettu näkötorni.

Viitasaaren vanha yhteiskoulu on maakuntakaavan maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökohde. Viitasaaren entinen yhteiskoulu sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla nelostien ja vanhan Haapasalmen sillan välissä.

2.3.4.3 Suojellut rakennukset

Rakennusperintörekisterin suojelukohteet

- Haapasaaren mäellä sijaitseva Viitasaaren kirkko on kirkkolain (1054/1993) mukaan suojeltu.
- Haapasaaren eteläpuolella Äänekoskentien varrella sijaitseva Vuorelan talo ja pihapiiri on rakennussuojelulain (498/2010) mukaan suojeltu.

Asemakaavojen suojelukohteet

Suunnittelualueen ajantasa-asetuksissa on 24 rakennussuojelukohdetta. Kohteet on esitetty kartalla (Kuva 8) ja luettelona maisemaselvityksessä.

2.3.4.4 Rakennusinventoinnit

Viitasaarella on rakennusinventointi vuodelta 1988 (Viitasaaren rakennusinventointi, Osmo Kaitalehto, Keski-Suomen museo). Pääosa asemakaavoilla suojelluista kohteista ovat vuoden 1988 inventoinnin mukaisia. Tämän jälkeen tehtyjä inventointeja ovat rakennusinventointiselvitys ydinkeskustan alueelle / Viitasaaren keskustan täydennysinventointi (Juuso Väisänen, Keski-Suomen museo, 2007) sekä modernin rakennusperinnön osalta täydennetty inventointi (Keski-Suomen museo, 2013). 2000-luvun inventoinneissa on osoitettu kaava-alueelle 4 maakunnallisesti merkittävää kohdetta tai aluetta. Näistä kohteista ja alueista Kunnantalo ja Hotelli Pihkuri eivät ole nykyisessä maakuntakaavassa maakunnallisina arvokohteina. Paikallisesti merkittäviä alueita ja kohteita on listattu modernin rakennusperinnön inventoinnissa (2013) 18 kpl ja rakennusinventointiselvityksessä (2007) 42 kpl. Kohteet on esitetty kartalla (Kuva 8) ja luettelona maisemaselvityksessä.

2.3.4.5 Perinnemaisemat

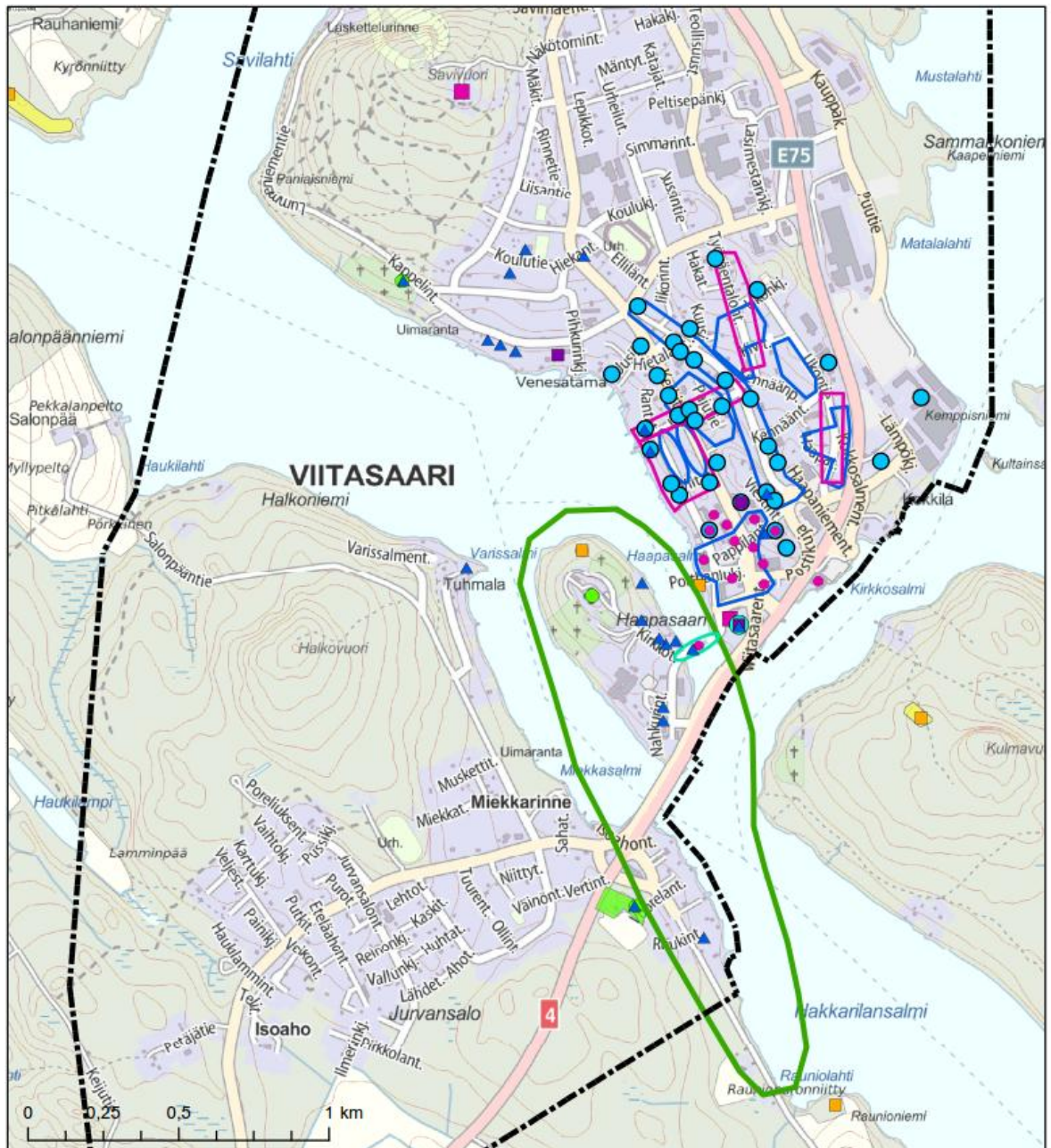
Suunnittelualueella on yksi inventoitu, arvokas perinnemaisema. Savilahden laidunniitty on paikallisesti arvokas perinnebiotooppi.

2.3.4.6 Muinaisjäännökset

Kaavoitettavalla alueella sijaitsee kaksi muinaisjäännöstä (Museoviraston muinaisjäännösrekisteri):

- Porthanin puisto (1000019087), kultti- ja tarinapaikat
- Muhosenkallio (1000004854), kivistykset

Viitasaarella on tehty vuonna 2005 muinaisjäännösten arkeologinen täydennysinventointi (Kumpulainen 2005). Inventoinnissa löydettiin kaava-alueella oleva kivistykkiö Muhosenkallio.

— — — Osayleiskaava-alueen rajaus	▲ Asemakaavassa suojeltu rakennus
■ Muinaisjäännöskohde	Rakennusinventoinnit
■ Muinaisjäännösalue	■ Maakunnallisesti arvokas kohde 2013
● Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus
(Rakennusperintörekisteri, Museovirasto)	● Maakunnallisesti arvokas kohde 2007
■ Kulttuurihistoriallisesti arvokas pihapiiri
(Rakennusperintörekisteri, Museovirasto)	■ Maakunnallisesti arvokas alue 2007
Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö	● Paikallisesti arvokas kohde 2013
■ Alue maakuntakaavassa	■ Paikallisesti arvokas alue 2013
■ Kohde maakuntakaavassa	● Paikallisesti arvokas kohde 2007
	■ Paikallisesti arvokas alue 2007

Kuva 8. Kaava-alueella sijaitsevat kulttuuriympäristön arvokkaat kohteet ja alueet.

2.3.5 Miljötyypit

Kaava-alueen maa-alueet on jaoteltu yleispiirteisesti miljöötyyppihin maisema- ja kaupunkirakenteen sekä maisema- ja kaupunkikuvan perusteella. Miljöötyyppijako on esitetty maisema-analyysikartalla (Kuva 9).

2.3.5.1 Monimuotoinen keskustamiljöö

Kaava-alueen ytimessä on Viitasaaren kaupungin monimuotoinen keskustamiljöö. Keskustan rakennuskanta on ajallisesti kerrostunutta ja monimuotoista. Pääosin rakennukset ovat kuitenkin melko matalia ja pienikokoisia, joten kaupunkirakenteella on melko yhtenäinen mittakaava. Kokonaisuudesta poikkeavat muutamat hallimaisen laajat rakennukset sekä yli kolmekerrosiset kerrostalot. Valtatien 4 maisemassa keskustan kohdalla erottuvat tien varteen pystytetyt markettien ja liikenneaseman mainospylonit. ABC:n liikenneaseman rakennus toimii myös tiemaiseman maamerkkinä.

2.3.5.2 Liike- ja julkisten rakennusten alue

Valtatien neljä länsipuolelle lähelle keskustaa on keskittynyt julkisten palveluiden alue, jossa sijaitsee mm. kouluja, uimahalli ja paloasema. Valtatien 4 itäpuolella on kaupallisten palvelujen alue. Alueiden rakennukset ovat matalia ja laajoja. Hepokankaalla on pienimittakaavaisempi liikerakennusten alue. Valtatien 4 länsipuoliset alueet ovat yleisilmeeltään vehreitä, kun taas valtatie itäpuolella maisemakuvaa hallitsevat laajat asfalttikentät ja liikenneympäristö.

2.3.5.3 Pientalovaltainen asuinalue

Melko tiivistä rakennettuja ja vehreitä, pientalovaltaisia asuinalueita sijoittuu kaava-alueelle keskustan pohjois- ja eteläpuolille, valtatie 4 länsipuolella. Alueet sijoittuvat selänteiden rinnealueille: Isoahossa Halkovuoren etelä- ja itärinteille, Hepokankaalla Savivuoren etelä- ja itärinteille sekä Kurkelassa Taimionkankaan etelärinteelle. Asuinalueet ovat ajallisesti kerroksellisia. Savilahdessa osa asuinrakentamisesta sijoittuu viljeltyjen peltojen tai umpeen kasvavan entisen viljelymaan laidalle.

2.3.5.4 Teollisuusalue

Kaava-alueen teollisuusalueet sijoittuvat valtatie 4 itäpuolelle. Teollisuusalueilla rakennusten mittakaava on suuri ja paikoin alueilla on laajoja avoimia varastokenttiä. Teollisuusalueiden ranta-alueet ovat pääosin puustoisia. Maisemaselvityksessä on todettu, että Viitasaaren keskustan maamerkkinä toimii saha-alueen kookas, punatiilinen savupiippu, mutta sittemmin piippu on purettu. Saha-alueella on myös vanha, vuodelta 1948 oleva voima-asema. Kaava-alueen pohjoisosan teollisuusalueella on maa-ainesten ottoalue, johon liittyvät rakennukset ovat pienimittakaavaisia.

2.3.5.5 Maa- ja metsätalousalue

Kaava-alue rajoittuu maa- ja metsätalousalueisiin pohjois- ja eteläosissa. Etenkin eteläosan metsäalueilta on tehty laajoja avohakkuita, jotka näkyvät tiemaisemissa. Kaava-alueella on melko vähän viljelykäytössä olevia peltoja. Merkittävin ja ehein maatalousmaisema sijoittuu Savilahden peltojen ympäristöön.

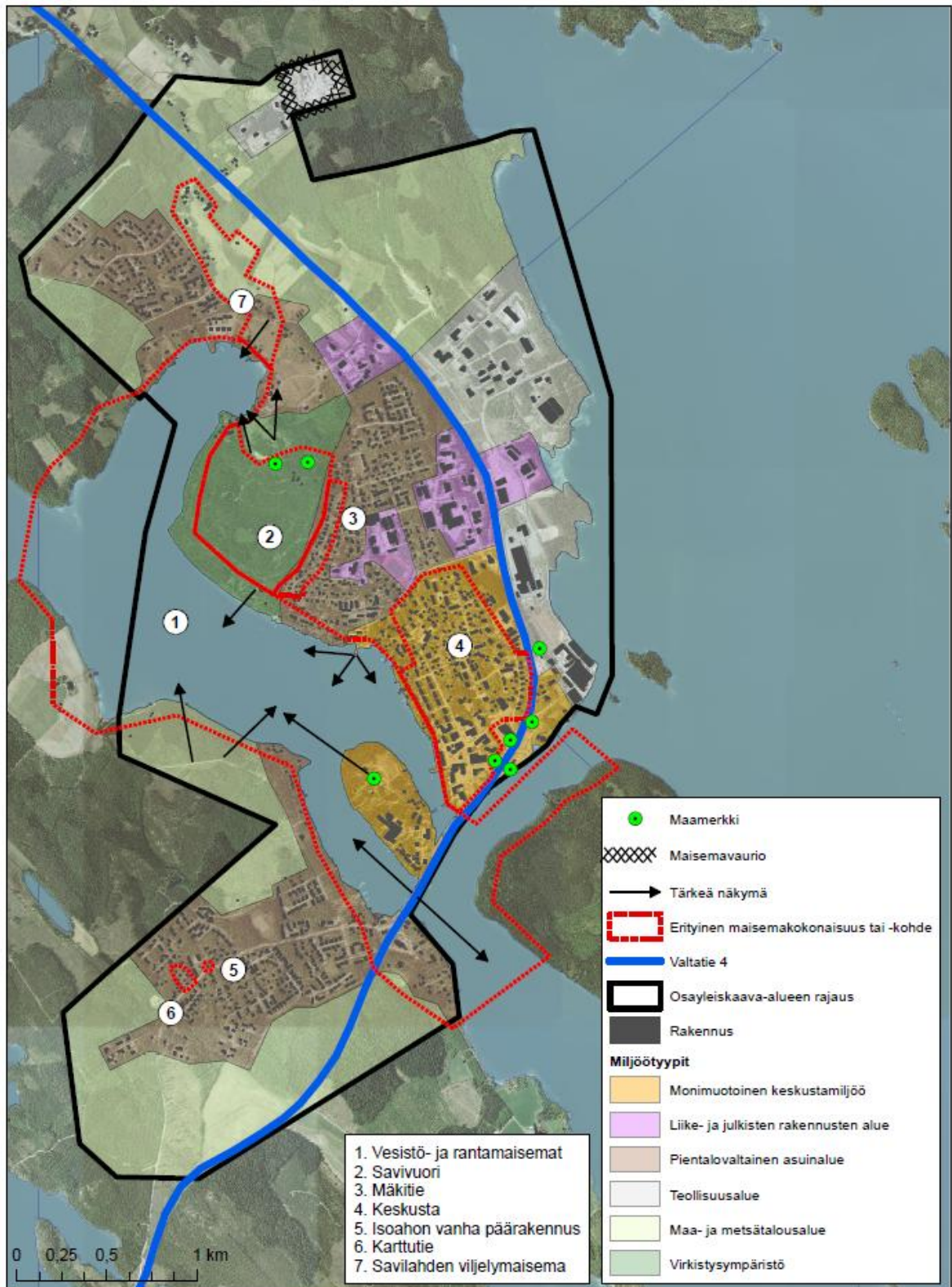
2.3.5.6 Virkistysympäristö

Kaava-alueen merkittävin virkistysympäristö on Savivuoren virkistysalue, joka erottuu muusta kaupunkirakenteesta selkeästi omana kokonaisuutenaan.

2.3.6 Erityiset maisemakokonaisuudet ja -kohteet

Maisemaselvityksessä on kuvailtu maisema-analyysikartalle (Kuva 9) rajatut erityiset maisemakokonaisuudet ja -kohteet kaava-alueella. Selvityksessä on kuvailtu kutakin maisemakokonaisuutta: maisemarakenteen sekä maisema- ja kaupunkikuvan piirteitä, mahdollisia maisemavaurioita tai maisemakuvan eheyteen ja arvoihin vaikuttavia uhkia, säilytettäviä arvoja ja kehitettäviä kohteita. Kohdenumerointi kartalla:

1. Vesistö- ja rantamaisemat
2. Savivuori
3. Mäkitie
4. Keskusta
5. Isoahon vanha päärakennus
6. Karttutie
7. Savilahden viljelymaisema

Kuva 9. Maisema-analyysi ja miljööttyypijako (osayleiskaavan rajaus on osin päivitetty kartassa esitetystä)

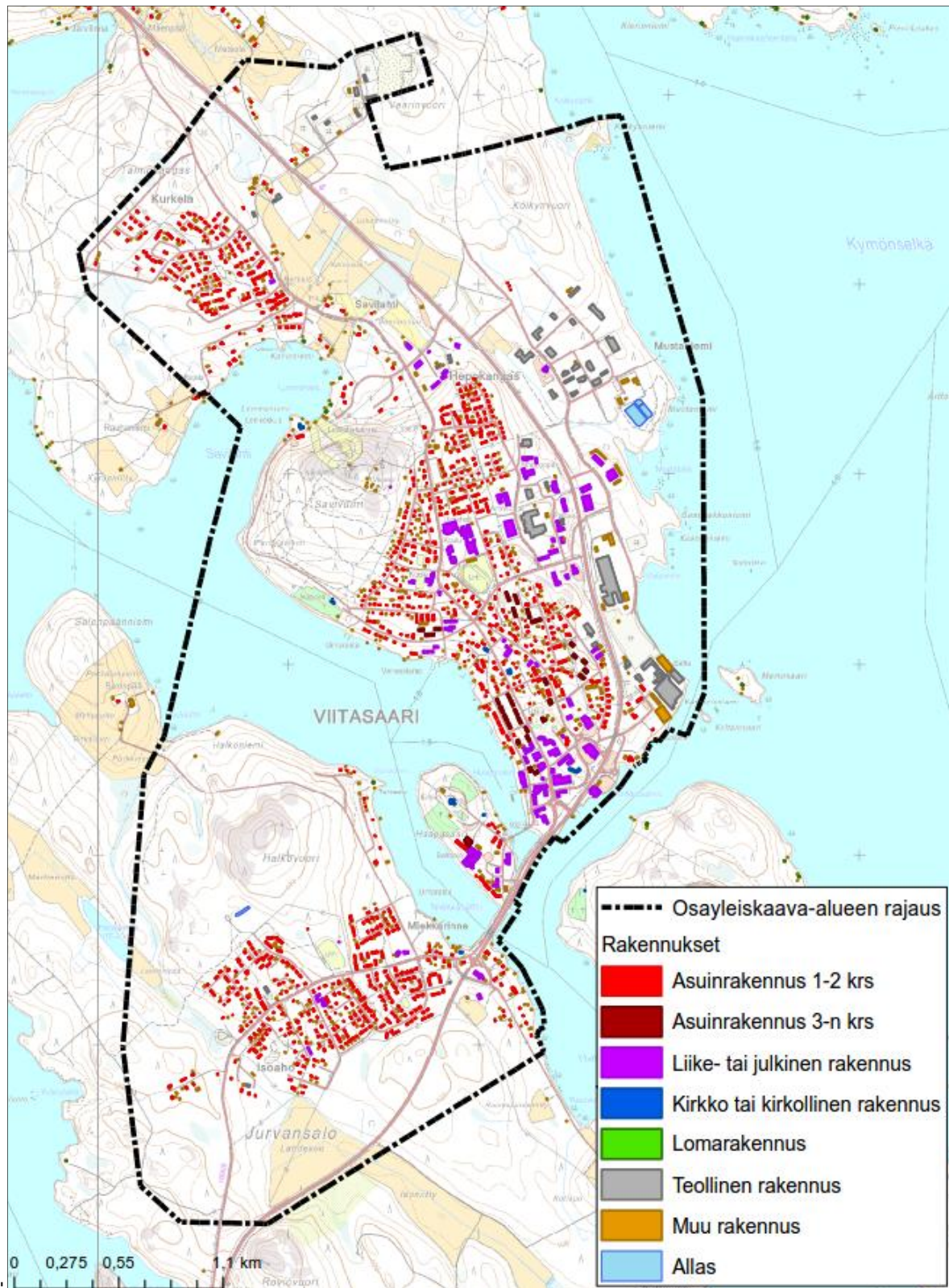
2.4 Yhdyskuntarakenne ja rakennettu ympäristö

2.4.1 Kaupunkirakenne

Viitasaaren kaupunki sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa. Kaupungin läpi kulkee valtatie 4 (Pihtiputaantie) ja keskusta sijoittuu pääosin nelostien länsipuolelle. Suurin osa kaupallisista palveluista on valtatie 4:n länsipuolella, keskustan tuntumassa. Itäpuolella on pääasiassa teollisuutta ja tilaa vaativan erikoiskaupan yksiköitä.

Asuminen on keskittynyt valtatie 4 länsipuolelle keskustaan, Isoahoön, Savilahteen ja Kurke-
laan. Kaupungin keskustaajamassa asuu yli puolet kaupungin asukkaista.

Kaava-alueen etelä- ja pohjoislaidoilla on maa- ja metsätalousalueita sekä vesistöä. Kaava-
alueen länsiosassa, on keskustaa lähellä oleva merkittävä virkistysalue: Savivuoren ulkoilualue ja
laskettelukeskus. Savivuoren luoteisrinteessä, Savilahden rannalla on Lummeniemien leirikeskus.

Kuva 10. Rakennusten käyttötarkoitus osayleiskaavan alueella.

2.4.2 Väestö

Viitasaaren kaupungissa on 6674 asukasta (väestötietojärjestelmä 31.12.2015).

Tiivisti asutulla taajama-alueella asuu noin 60 % koko asukasmäärästä.

Viitasaarella väkiluku on vähentynyt ja sen ennustetaan edelleen vähenevän. Väestömäärä on vähentynyt 741 asukkaalla (-9 %) vuosina 2000–2010. Tilastokeskuksen väestöennusteen (2012) mukaan väestömäärä vähenee Viitasaarella runsaalla 500 asukkaalla vuosina 2015–2030.

Kaupungin väestö on ikääntyvää. Vuoden 2012 lopussa yli 65-vuotiaiden osuus oli noin 28 % väestöstä. 0-14-vuotiaita oli noin 13 %.

2.4.3 Asuminen

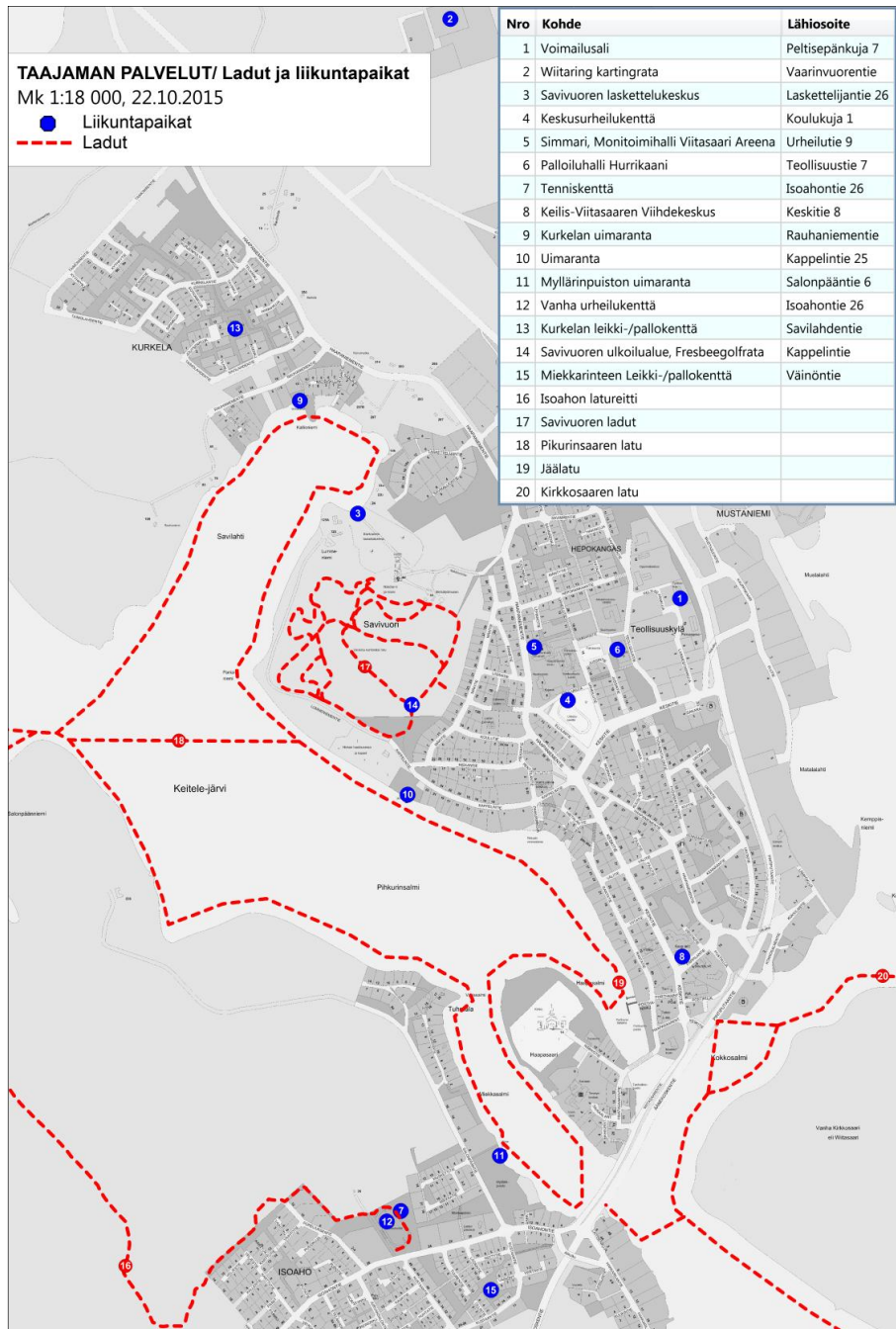
Kaava-alueella asuminen on sijoittunut pääosin nelostien länsipuolelle. Asunnoista kerrostalot ovat sijoittuneet keskusta-alueelle ja sen läheisyyteen. Keskusta-alueen ulkopuolella on pientalo- ja rivitaloasutusta. Kaava-alueen eteläosassa nelostien itäpuolella on pieni asutuskeskittymä Keiteleen rannassa. Nelostien itäpuolella keskustan kohdilla ja kaava-alueen pohjoispuolella on yksittäisiä asuntoja. Savivuoren alueella on muutama yksittäinen loma-asunto.

2.4.4 Palvelut

Viitasaaren kaupungin perus- ja kaupalliset palvelut ovat keskittyneet kaupungin keskustaajamaan. Kaupungin terveyskeskus sijaitsee Haapasaaressa. Päiväkoteja on myös kaava-alueen pohjois- ja eteläosissa.

Kuva 11. Palvelut osayleiskaavan alueella (koulut, päiväkodit yms. lähde: Viitasaaren kaupunki)

Kuva 12. Liikuntapalvelut, liikuntapaikat ja ladut osoitekartalla (lähde: Viitasaaren kaupunki)

2.4.5 Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Viitasaaren työpaikat ovat keskittyneet väestön tapaan keskustaajaman alueelle, jossa sijaitsee noin 80 % kaupungin kaikista työpaikoista. (Kaupallisten selvitysten täydentäminen – Suositukset kaupan sijoitus- ja mitoitusratkaisuista, 2012).

Viitasaaren suurimpana työllistäjänä on teollisuus; 21,2 %, terveys- ja sosiaalipalvelut 16,6% sekä muu palvelutoiminta 17,2%. Kauppa työllistää 13 % ja ennen Viitasaarellakin vahvan maatalouden osuus on laskenut 12,3 %:iin.

Eniten työpaikkoja on julkisen hallinnon ja palveluiden, teollisuuden sekä kaupan, kuljetuksen ja majoitus- ja ravitsemustoiminnan toimialoilla. Työpaikkamäärä on vähentynyt Viitasaaren kaupungissa vajaat 200 työpaikkaa vuosina 2000–2009. (Kaupallisten selvitysten täydentäminen – Suositukset kaupan sijoitus- ja mitoitusratkaisuista, 2012)

Teollisuuden suurimpia työnantajia on ovitehdas Kaskipuu Oy (ent. Fenestra Oy, ent. Viitapuu), Pislä Oy, SopValm Oy ja Er-Saha Oy. (www.viitasaari.fi)

2.4.6 Kaupan tarjonta

Keski-Suomen kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan Viitasaaren kaupallinen vaikutusalue muodostuu Viitasaaren, Pihtiputaan ja Kinnulan kunnista. Samalla Viitasaari kuuluu laajempaan Jyväskylän markkina-alueeseen: Viitasaarelta suuntautuu asiointia myös Jyväskylään. Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavassa Viitasaari on määritelty aluekeskukseksi. Vastaavia aluekeskuksia ovat myös esimerkiksi Saarijärvi ja Äänekoski, jotka sijaitsevat Viitasaarelta etelään.

Viitasaaren kaupan tarjonta on huomattavasti kattavampi verrattuna vaikutusalueen muihin kuntiin, mutta verrattaessa vastaaviin aluekeskuksiin, näyttäytyy Viitasaari tarjonnaltaan selvästi pienempänä. Saarijärvi ja Äänekoski ovat myös kehittyneet viime vuosina Viitasaarta selvästi nopeammin.

Viitasaari on kaupallisesti varsin omavarainen. Viitasaaren palvelutarjonta ja sen kehitys ovat hyvät suhteessa asukasluukuun.

Valtaosa Viitasaaren vähittäiskaupan pinta-alasta sijaitsee Viitasaaren keskustassa tai sen välitörmässä läheisyydessä. Keskustaajamassa palvelut ovat sijoittuneet pääosin Keskitien lähiympäristöön. Keski-Suomen kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan Viitasaaren keskustaajamassa on kaikkiaan yli 36 000 k-m² myymälärakennuksia (rakennusluokitus VTJ2000). Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) mukaan vähittäiskaupan sijaintirakennusten pinta-ala vuonna 2012 koko Viitasaarella oli kuitenkin vähemmän, 27 000 k-m² ja jakautuu toimialoittain seuraavasti:

- päivittäistavarakauppa 7 100 k-m²
- tavaratalokauppa 3000 k-m²
- keskustahakuinen erikoistavarakauppa 8 100 k-m²
- tilaa vaativa erikoiskauppa 5 500 k-m²
- moottoriajoneuvojen kauppa 3 300 k-m²

2.4.7 Virkistys

Kaava-alueen merkittävin virkistysympäristö on kaava-alueen länsiosassa lähellä keskustaa sijaitseva Savivuoren virkistysalue, jossa sijaitsee Savivuoren ulkoilun alue ja laskettelukeskus.

Keskustan alueella on suhteellisen kattava kevyenliikenteen verkosto. Hoidettuja viheralueita ja puistoja on vähän. Merkittävin puisto keskusta-alueella on Porthanin puisto. Viheralueet eivät muodosta kovin yhtenäistä verkostoa keskusta-alueella, mutta Keitele-järven ranta rantapuustoitteen luo vihreän yhtenäisen alueen keskustan ranta-alueille.

Vesistöalue sekä rannat ovat tärkeitä virkistysympäristöjä ympäri vuoden. Suuri osa kaava-alueen rannoista on rakennettu ja useat rakennetut rannat ovat yksityisessä käytössä.

Suunnittelualueen itäpuolella ja keskustan länsipuolella on laivaväyliä ja suunnittelualueen läpi kulkee laivaväylä. Laiva- ja veneväylillä on merkitystä myös virkistyskäytön kannalta.

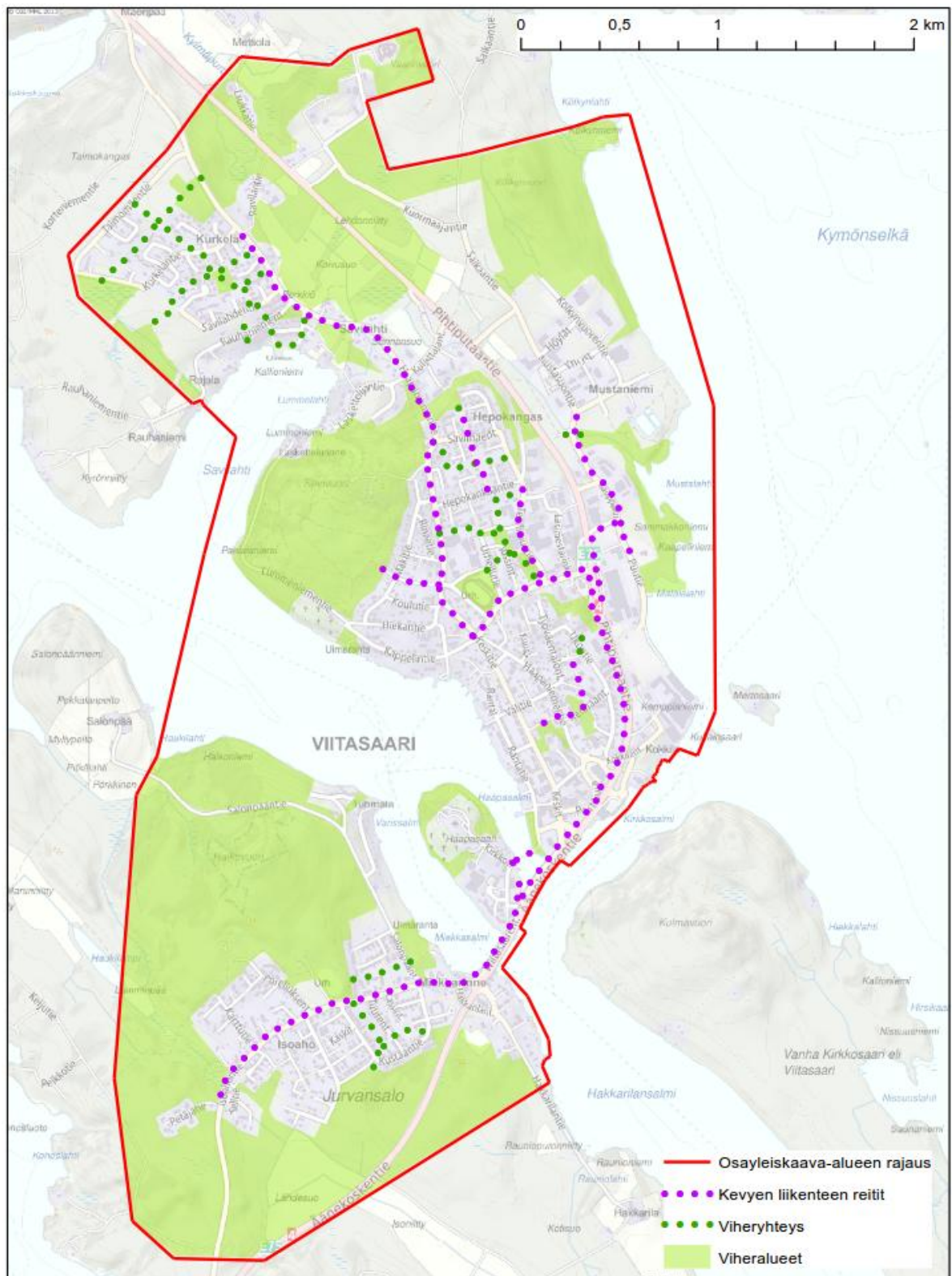
2.4.8 Viherverkko

Viherverkon muodostavat alueen asemakaavoitetut viheralueet ja myös asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolella olevat maa- ja metsätalousalueet. Osin viherverkkoon kuuluvat kaupunkirakenteen sisällä olevat isommat piha-alueet, puustoiset tontin osat, ja myös asemakaavassa rakentamiseen osoitetut, mutta vielä toteutumattomat alueet.

Kaavan yhteydessä on tutkittu alueen viherverkkoa. Siinä on huomioitu asemakaavoitetut viheralueet sekä kaavan ympärillä olevat maa- ja metsätalousalueet. Viherverkon analyysissä on jätetty huomioimatta jo asemakaavoitetut alueet esim. teollisuudelle ja asumiselle, vaikka ne eivät olisikaan vielä toteutuneet. Eri viheralueiden välisiä yhteyksiä on myös tutkittu, esim. kaupungin keskustassa olevat pienet lähivirkistysalueet ja puistot muodostavat kaupungin läpi kulkevan viherreitit. Kevyenliikenteen reitit yhdistävät viherverkoston eri osat toisiinsa.

Kaupungin keskustan tuntumassa on Savivuoren alue, jolla erityinen merkitys kaupungin viherverkostossa. Toinen isompi alue on Halkovuoren alue. Myös Haapasaaren alueella, erityisesti sen ranta-alueille ja Mustaniemen rannan suojaviheralueilla ja viheralueilla on merkitystä kaupungin viherverkostossa.

Viheralueilla on merkitystä myös hulevesien viivyttämisessä. Kaupungin hulevesiä tutkitaan erikseen Viitasaaren kaupungin hulevesiohjelman laatimisen yhteydessä. Selvityksen on tarkoitus valmistua vuoden 2017 lopussa.

Kuva 13. Nykyinen viherverkosto ja yhteydet kaava-alueella

2.4.9 Liikenne

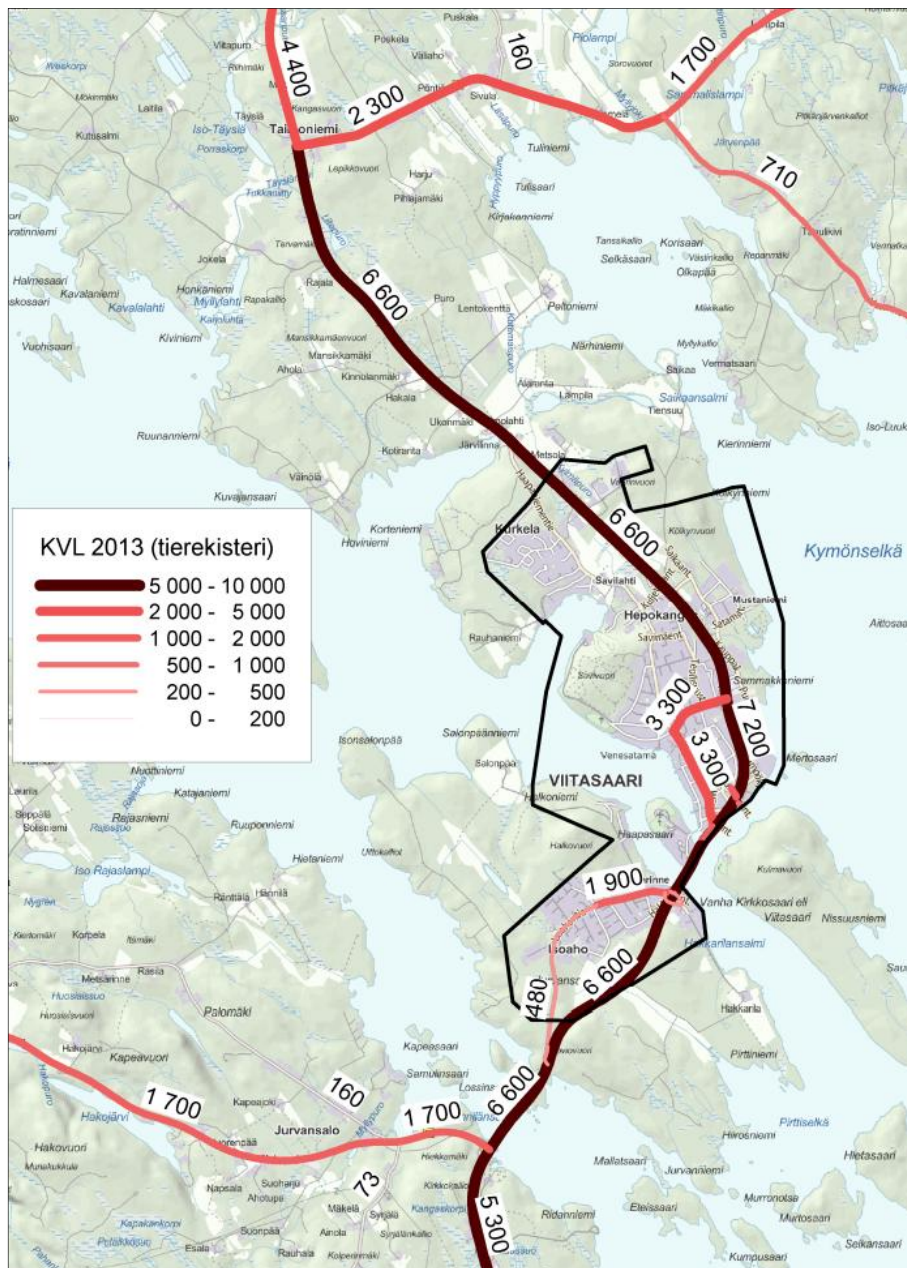
Osayleiskaavan yhteydessä on tehty erillinen liikenneselvitys. Selvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

Viitasaaren keskustan lävistää Helsingistä Utsjoelle ulottuva valtatie 4 (E75), joka on valtakunnallinen pohjois-eteläsuuntaisen liikenteen pääyhteys ja merkittävä reitti erityisesti raskaalle liikenteelle. Tie kuuluu myös Euroopan unionin TEN-T-verkkoon. Viitasaaren kautta kulkee päteistä lisäksi kantatie 77, joka sijoittuu Viitasaaren keskustan kohdalla samalle väylälle kuin valtatie

4. Viitasaaren keskustan läpi kulkee yhdystie 16911 (Keskitie), ja Jurvansalon etelälaidalta Isoahon ja Haapasaaren kautta ydinkeskustaan kulkee yhdystie 16909 (Isoahontie/Wiitasaarentie).

Vilkasliikenteisin väylä alueella on valtatie 4, jonka keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) Viitasaaren kohdalla kantatien 77 liittymien välillä on tierekisterin mukaan noin 7 000 ajoneuvoa vuorokaudessa (KVL). Kantatien 77 liittymien ulkopuolella valtatie 4 liikenne on jonkin verran vähäisempää. Kantatiellä 77 kulkee noin 2 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Viitasaaren keskustan läpi kulkee yhdystie 16911, jonka KVL on tierekisterin mukaan noin 3 300 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Valtatiellä 4 on paljon raskasta liikennettä, Viitasaaren keskustan eteläpuolella noin 14 % ajoneuvoista ja keskustan pohjoispuolella jopa 1 100 ajoneuvoa vuorokaudessa eli noin 17 % KVL:stä. Myös kantatien 77 pohjoisesta liittymästä (Taimoniemen liittymä) Pihtiputaan suuntaan valtatie 4 raskaan liikenteen osuus pysyy hyvin korkeana. Kantatiellä 77 raskaan liikenteen osuus on Viitasaaren eteläpuolella noin 5,5 % ja Viitasaaren pohjoispuolella noin 9,0 % kokonaisliikenteestä.

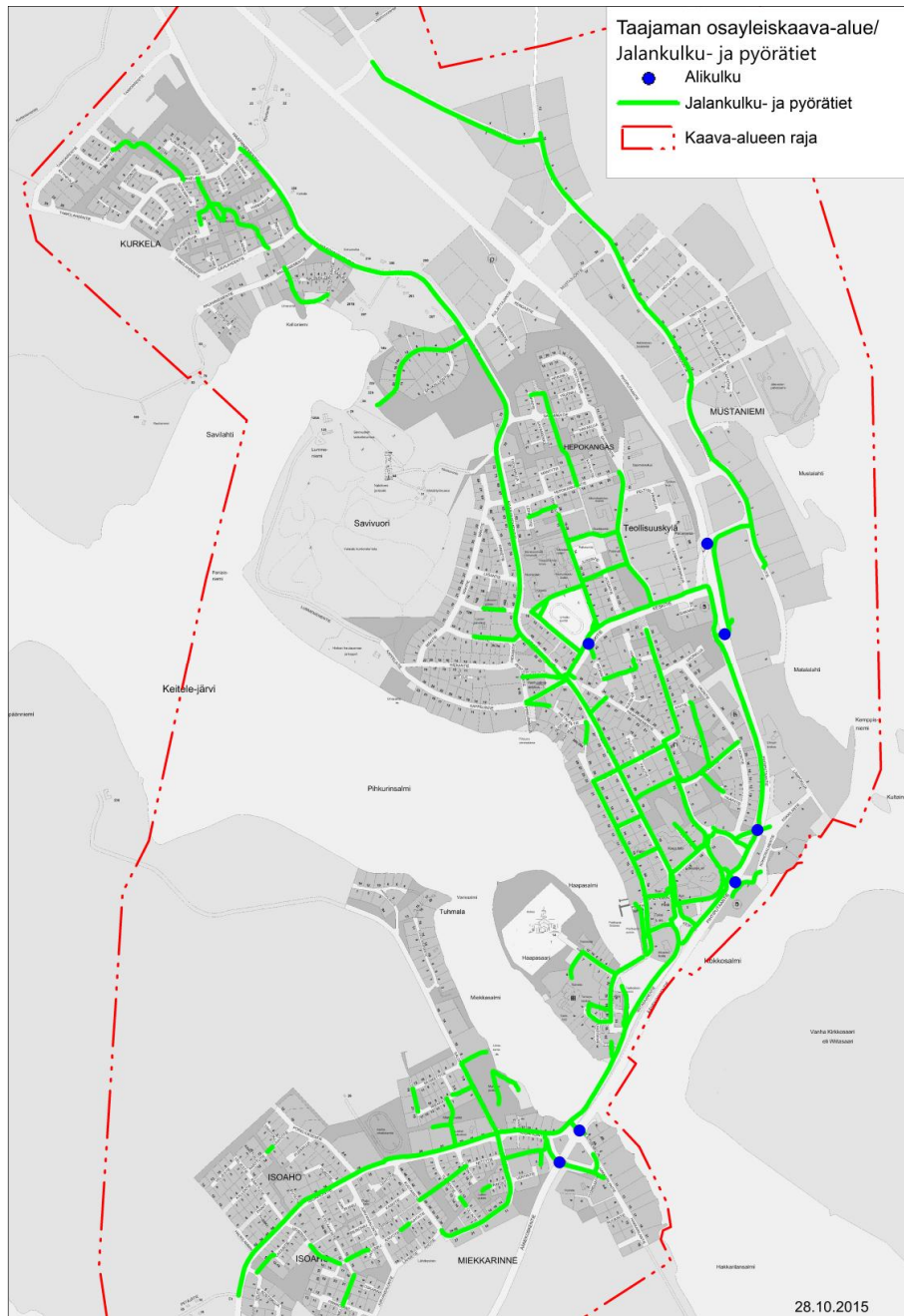

Kuva 14. Maanteiden liikennemäärät Viitasaarella (Tierekisteri 2013).

Viitasaaren joukkoliikennepalvelut perustuvat valtatie 4 sekä kantatietä 77 pitkin liikennöiviin pika- ja vakiovuoroihin. Merkittävimmät yhteyssuunnat joukkoliikenteen vuorotarjonnan sekä työ- ja koulumatkaliikenteen kannalta ovat Pihtipudas, Äänekoski ja Keitele. Nämä suunnat on määritelty Keski-Suomen joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyssä peruspalvelutason yhteysvä-

leiksi. Tämän lisäksi muutama koululais- ja asiointivuoro palvelee Kinnulan sekä Keiteleen suunnissa. Kinnulan suunta on minimipalvelutason yhteysväli. (Keski-Suomen ELY-keskus 2012) Viitasaaren kaupungilla on lisäksi Pihtiputaan kunnan kanssa yhteinen kutsuohjattu palvelu- ja asiointiliikenne.

Pyöräilyn ja kävelyn verkoston on suunnittelualueella melko kattava. Pää- ja kokoojakatuluokkaiset väylät on pääosin varustettu jalankulku- ja pyöräteillä. Haapasaaren kuljetaan valtatie rinnakkaistienä toimivan Viitasaarentien kautta. Vanhin tieyhteys Haapasaaresta keskustaan on nykyisin kävely- ja pyöräilyväylänä.

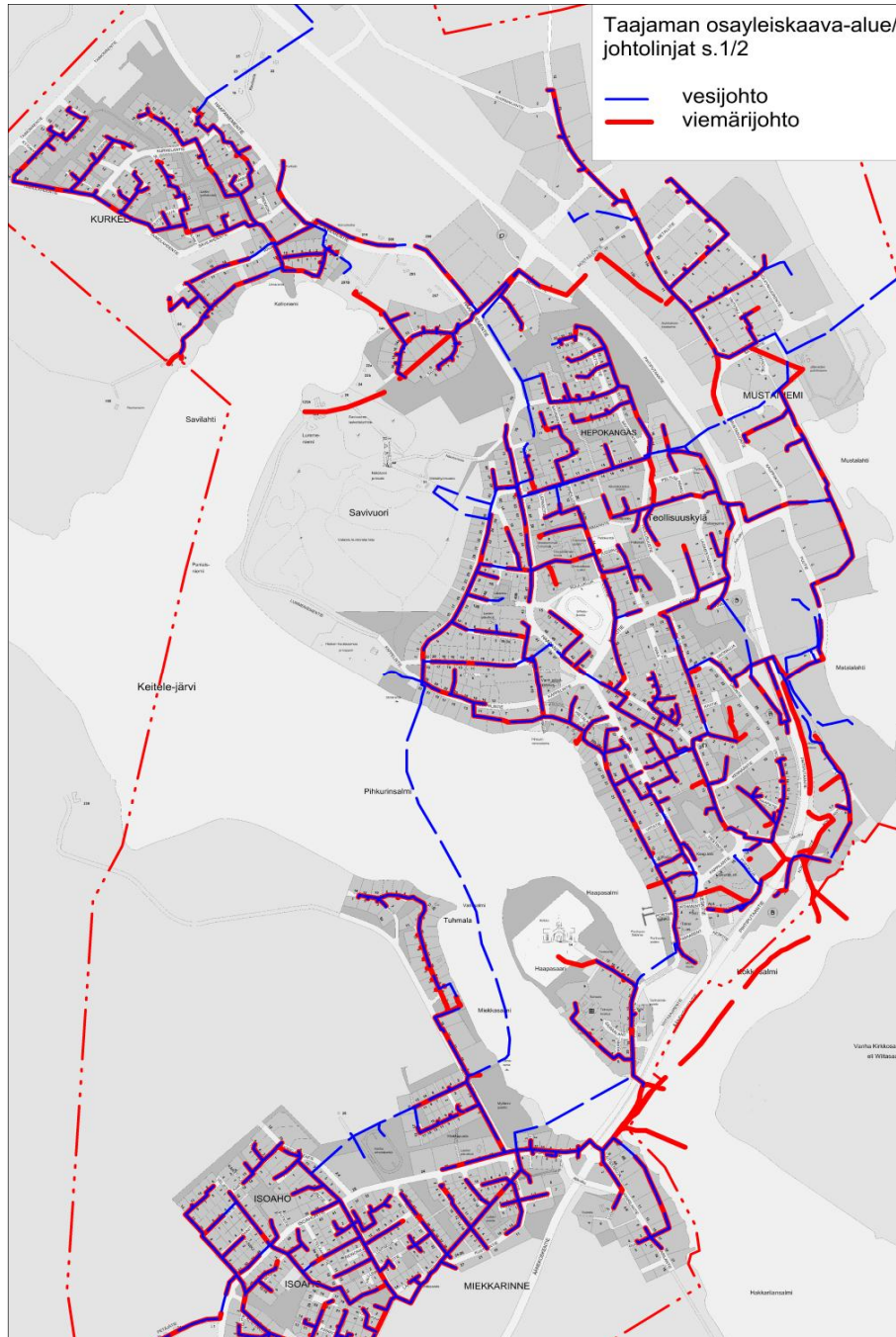
Kuva 15. Osa-yleiskaava-alueen jalankulku- ja pyörätiet sekä alikulut ja liikimääräinen kaavan raja (lähde: Viitasaaren kaupunki)

Suunnittelualueen itäpuolella kulkee veneväylä ja alueen läpi Haapasaaren eteläpuolelta kulkee laivaväylä. Kaupungin alueella on useita satamia. Venesatamia sijaitsee mm. keskustan välittömässä läheisyydessä Porthanin puiston yhteydessä, hotelli Pihkurin rannassa ja Miekkasalmen uimarannan tuntumassa. Vierasesatama sijaitsee Kokkosalmessa nelostien itäpuolella ABC:n rannassa.

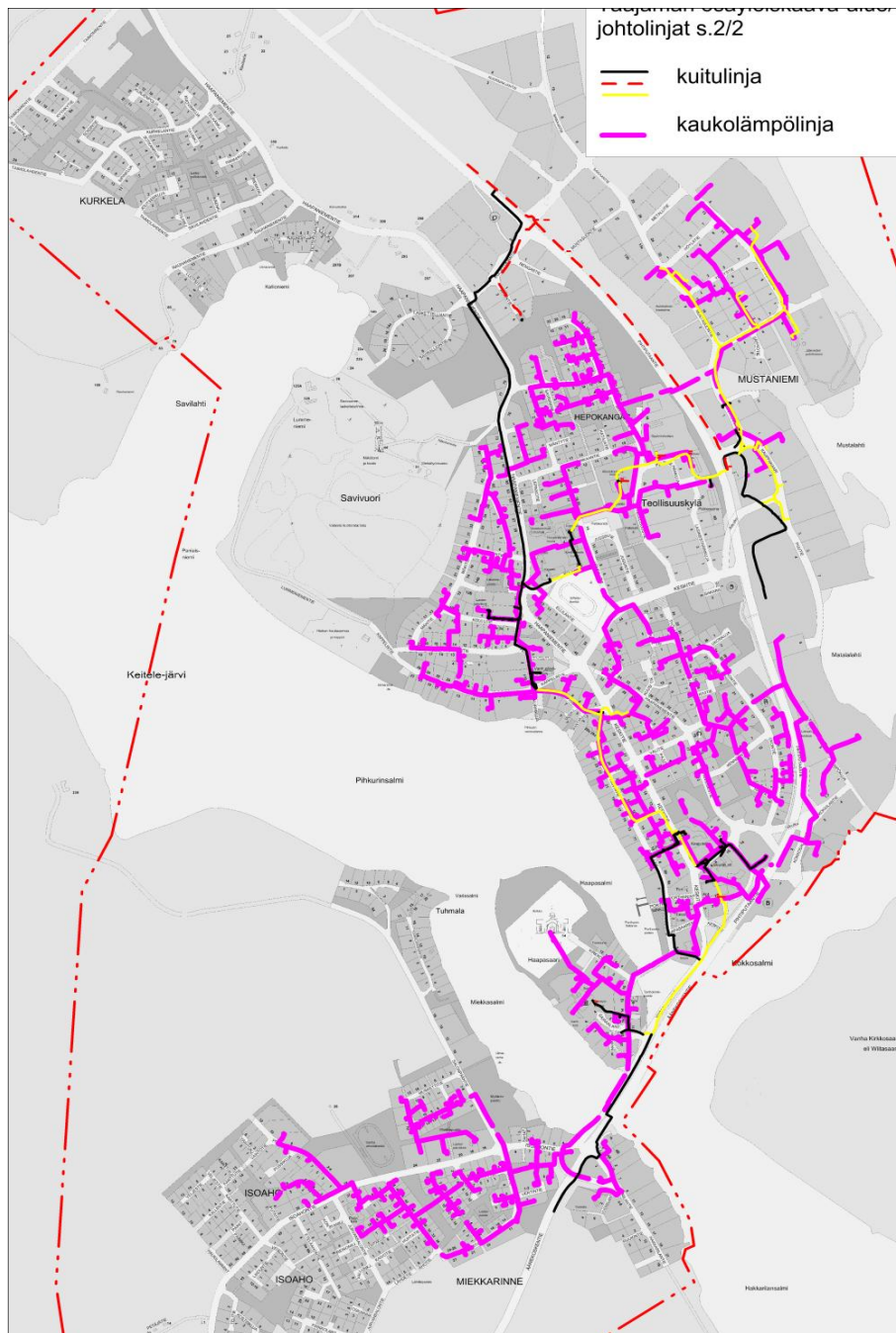
2.4.10 Tekninen huolto ja erityistoiminnot

Viitasaarella yli puolet kaupungin asukkaista kuuluu viemäroinnin piiriin. Wiitaseudun Energia toimittaa asiakkailleen puhdasta vettä ja vastaa jätevesien keräilystä ja puhdistamisesta. Vesi- ja viemäriverkoston toiminta-alueena on suurin osa osayleiskaavan alueesta. Jäteveden puhdistamo sijaitsee Mustaniemessä, kaava-alueen itäosassa. Jäteveden puhdistamolle ei tule teollisuuden prosessijätevesiä. Puhdistettu jätevesi lasketaan Keiteleeseen.

Suunnittelualueesta keskustan alue, Hepokangas, Mustasuo, Haapasaari, Isoaho ja Miekkarinne ovat kaukolämpöverkossa.

Kuva 16. Vesi- ja viemärijohdot osayleiskaava-alueella

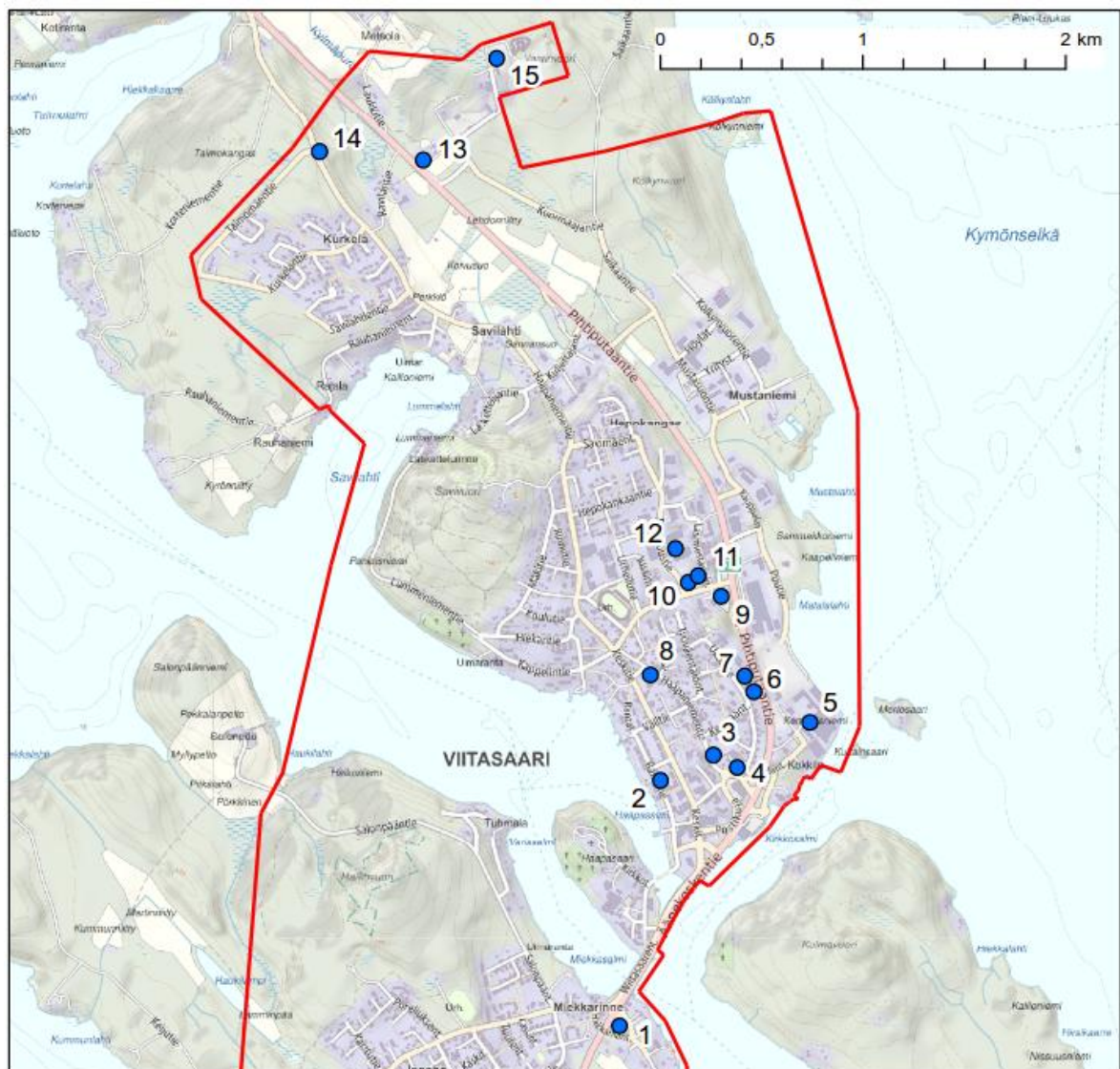
Kuva 17. Kaukolämpölinjat osaleiskaava-alueella

2.4.11 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Vaarinvuoren alueella on toiminut maa-ainesten ottoalue. Alueelle on syntynyt laaja kuoppa metsän keskelle kallioiden murskaamisesta. Vaarinvuoren alueella on mikroautorata, josta syntyy melua.

Matalalahden asemakaavan yhteydessä on tehty ER-Saha Oy:n alueen pilaantumista koskeva selvitys (pvm, Viitasaaren kaupunki 17.4.2008), jonka mukaan maaperä entisten kastelualtaiden lähellä on kloorifenolin pilaamaa. Lisäksi on mahdollista, että ko. haitta-aineita on eri tekijöiden vaikutuksesta kulkeutunut haitallisia määriä entisten kastelualtaiden ulkopuolellekin.

Osaleiskaavan alueella on joitakin pilaantuneita tai mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) mukaan.

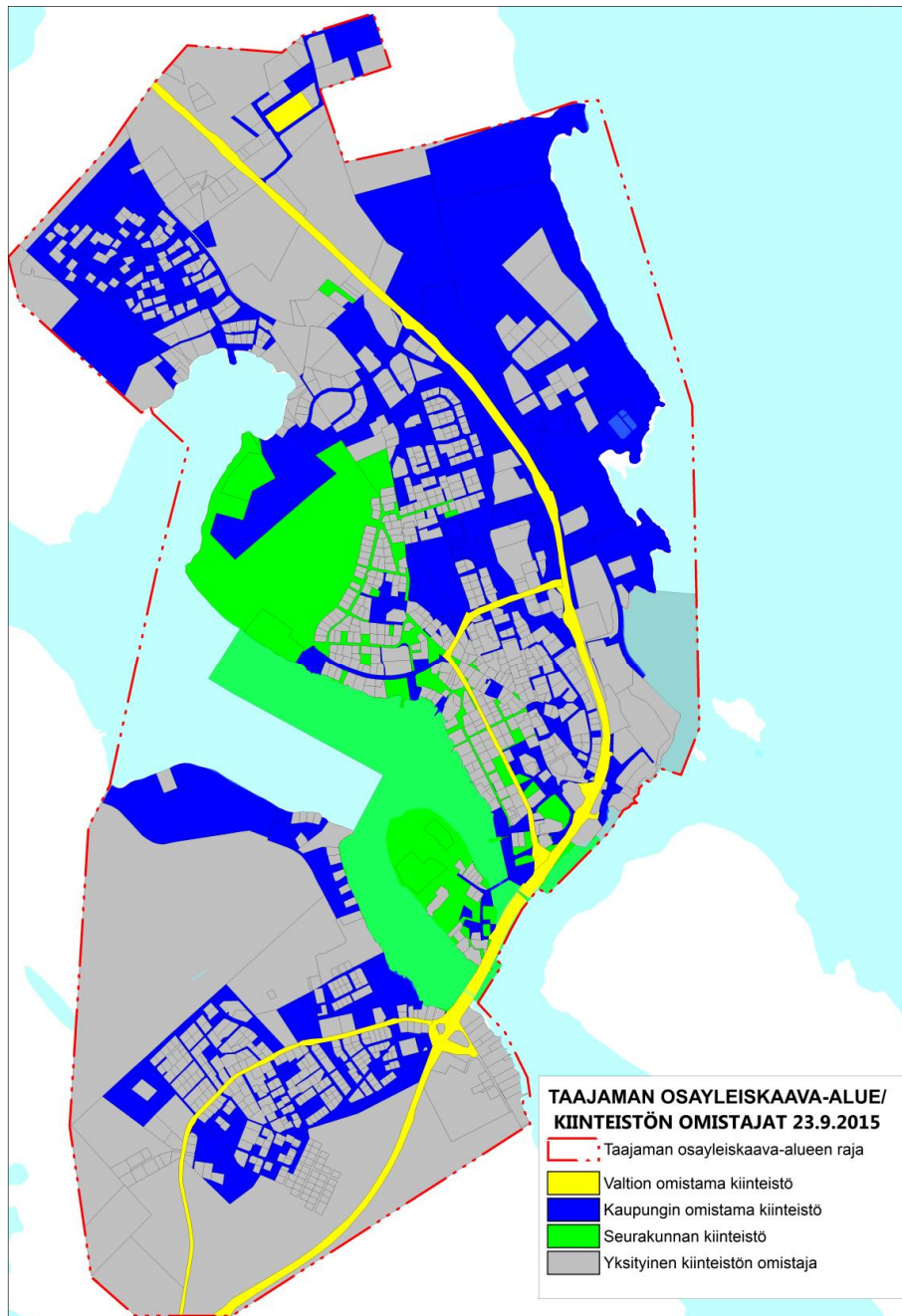
Kuva 18. Maaperän tilan tietojärjestelmän kohteet kartalla

Maaperän tietojärjestelmän kohteet (numero viittaa karttaan):

1. Entinen Huoltoasema Simo Niskanen (50659), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
2. TVHL:n entinen varikko- ja varastoalue (150788), ei puhdistustarvetta / maankäyttörajoite
3. Entinen TB-huoltoasema (50664), selvitystarve / tarkista selvitystarve
4. Entinen Teboil, Huoltoasema E. Toikkanen Ky (50655), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
5. ER-Saha Oy (50647, arvioitava tai puhdistettava / maankäyttörajoite
6. Ent. Union huoltoasema (50663), ei puhdistustarvetta / maankäyttörajoite
7. Shell Koskinen ja autoliike Koskinen (50653), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
8. Entinen Esso-Huolto ja Pihkurin autotalo (50665), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
9. Huoltoasema Neste ja entinen Viitasaaren Autotarvike (50654), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
10. Entinen Korjaamo Saarinen (50660), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
11. Entinen Hankkija ja Viitasaaren huoltopalvelu (50656), ei puhdistustarvetta / maankäyttörajoite
12. Pislä Oy (50657), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
13. Entinen Autokorjaamo Teuvo Hämäläinen (50674), toimiva kohde / tarkista selvitystarve
14. Taimokankaan kaatopaikka (50650), selvitystarve / tarkistettava selvitystarve
15. Rudus Asfaltti Oy (20002858), ei puhdistustarvetta / ei käyttörajoitetta

2.4.12 Maanomistus

Osayleiskaava-alueen suurimmat maanomistajat ovat Viitasaaren kaupunki ja seurakunta.

Kuva 19. Maanomistuskartta ja kaava-alueen rajaus (lähde: Viitasaaren kaupunki)

2.4.13 Sosiaalinen ympäristö

Viitasaaren taajaman alueella julkisia, yleiseen ja yhteiseen käyttöön ja kokoontumiseen soveltuvia alueita ovat mm. tori ympäristöineen, satama-alueet keskustan tuntumassa ja Hotelli Pihkurin rannassa sekä muut virkistykseen tarkoitetut alueet kuten puistot. Lisäksi kirjasto yms. julkisilla rakennuksilla on merkitystä sosiaalisessa ympäristössä.

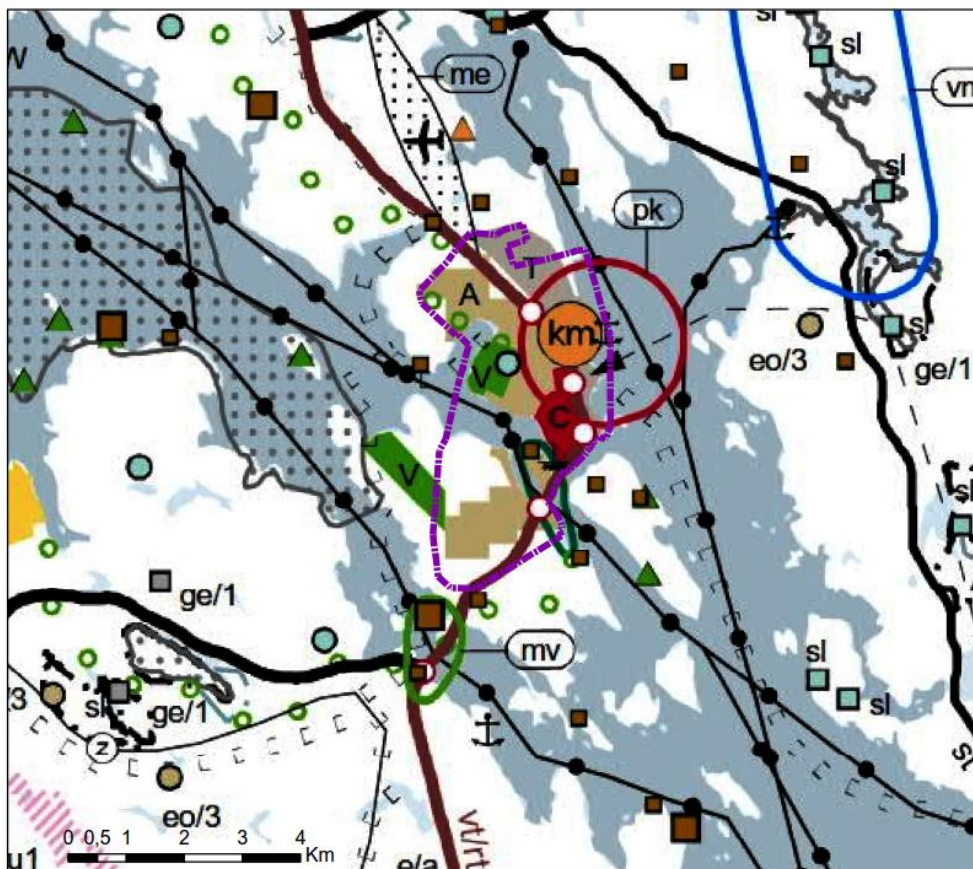
3. SUUNNITTELUTI LANNE

3.1 Maakuntakaava

Keski-Suomessa vahvistettuja ja lainvoimaisia maakuntakaavoja ovat:

- Keski-Suomen maakuntakaava (vahvistus 14.4.2009, lainvoima 10.12.2009). Kaavan sisältö koostuu seuraavista teemoista: asutusrakenne, liikenne, tekninen huolto, luonnonvarat, erityistoiminnot, kulttuuriympäristö, luonnonsuojelu ja virkistys.
- Keski-Suomen 1. vaihemaakuntakaavan, (Jätkä, vahvistus 16.12.2009, lainvoima 4.2.2011), teema on tekninen huolto (Jyväskylän seudun jätteenkäsittelykeskus).
- Keski-Suomen 2. vaihemaakuntakaava (Poski, vahvistus 11.5.2011, lainvoima 20.11.2012). Kaavassa ovat mukana seuraavat teemat: luonnonvarat, pohjavesi ja luonnonsuojelu.
- Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaava (Turva, vahvistus 5.12.2014, lainvoima 9.3.2016). Kaavan sisältö koostuu seuraavista teemoista: luonnonvarat, tekninen huolto ja luonnonsuojelu.
- Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavan (Paikko, vahvistus 24.9.2014, lainvoima 25.10.2014) sisältö päivittää osaa Keski-Suomen maakuntakaavan seuraavien teemojen sisällöstä: asutusrakenne, liikenne, erityistoiminnot ja virkistys. Näiden osalta muutettiin myös Pirkanmaan 1. maakuntakaava Längelmäen alueelta vastaamaan Keski-Suomen maakuntakaavaa.

Viitasaarelle osayleiskaavoitettavalle alueelle on osoitettu aluevarausmerkintöjä Keski-Suomen maakuntakaavassa ja 4. vaihemaakuntakaavassa. 1., 2. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa ei ole osoitettu osayleiskaavoitettavalle alueelle aluevarauksia tai merkintöjä.

Kuva 20. Ote Keski-Suomen maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmästä. Osayleiskaava-alueen rajaus on osoitettu violetilla.

Kuva 21. Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavan keskustatoimintojen aluevaraus Viitasaarella (Keski-Suomen liiton [www-sivut 27.5.2013](http://www.sivut.27.5.2013))

Maakuntakaavassa Viitasaaren keskusta-alue on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi (C). Merkinnällä osoitetaan kaupunkitasoisen tai seudullista merkitystä omaavan taajaman keskustatoimintojen ydinalue. Keskustatoimintojen alueella on asutuksen lisäksi hallintoon, palveluihin ja kauppaan liittyviä toimintoja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlaskettu enimmäiskerrosala on Viitasaaren keskustatoimintojen alueella 20 000 k-m².

Keskusta-alueen ympäristö nelostien länsipuolella on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A). Pääosa nelostien itäpuolelta on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T).

Viitasaaren keskustan pohjoispuolelle Mustaniemeen on osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö (km). Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä vähittäiskaupan suuryksiköiden alue, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C). Vähittäiskaupan yhteenlaskettu enimmäiskerrosala on 20 000 k-m².

Viitasaari on osoitettu puuteknologian kehittämisen kohdealueena (punainen ympyrä, pk). Merkinnällä osoitetaan puuteknologian ja bioenergian kehittämiseen soveltuva alue. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee luoda edellytykset puutoimialan kasvulle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen ja kehittämisen ympäristövaikutuksiin.

Savivuoren alue keskustan luoteispuolella on osoitettu virkistysalueena, seudullinen ulkoilualue.

Haapasaaren kulttuuriympäristö on osoitettu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Aluekokonaisuus on Varis-, Haapa- ja Hakkarilansalmiin rajautuva alue, jonka merkittäviä rakennettuja miljöitä ovat mm. Viitasaaren puukirkko (valm. 1878), Koivuniemen huvila, Vuorelan talo ja Haapasalmen kivisilta.

Viitasaaren metsätyömuseoalue Savivuorella ja Viitasaaren vanha yhteiskoulu on osoitettu maakunnallisesti arvokkaina rakennettuina kulttuuriympäristöinä. Suunnittelualueelle on muutama maakuntakaavaan merkitty muinaismuistokohde.

Keskustan läpi kulkee valtatie 4, joka on osoitettu merkittävästi parannettavana. Osayleiskaavoitettavalle alueelle on merkitty yhteensä kolme eritasoliittymää. Molemmiin puolin taajamaa on osoitettu laivaväylät. Viitasaaren satama on osoitettu satama-alueen merkinnällä. Ylä-Keitele on osoitettu vesialueena (W), joka on vesiretkeilyä palveleva kokonaisuus.

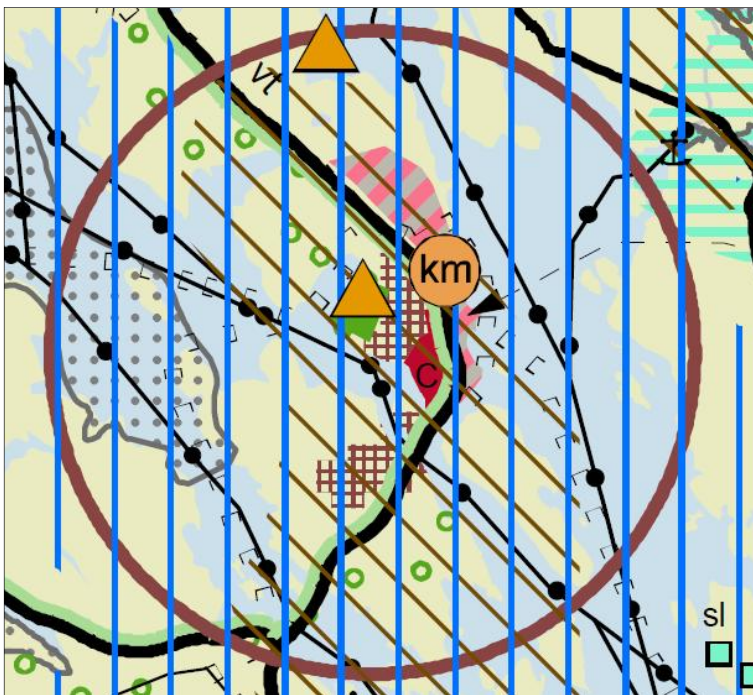
Viitasaaren keskustan pohjoispuolelle, osayleiskaavoitettavan alueen ulkopuolelle on osoitettu lentopaikan merkintä. Taajaman itäpuolelta kohti taajamaa on osoitettu pääjohdon yhteystarve (v, yhdysvesijohto). Osayleiskaavoitettavan alueen ulkopuolelle, Viitasaaren taajaman eteläpuolelle, on osoitettu matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv).

Maakuntakaavan tarkistus

Keski-Suomen maakuntahallitus on käynnistänyt 13.3.2015 Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistuksen. Tarkistus koskee kaikkia vahvistettuja maakuntakaavoja, myös Pirkanmaan 1. maakuntakaavaa Jämsän Länkipohjan osalta. Kaavoitusprosessin yhteydessä arvioidaan voimassa olevia kaavoja. Tarkistus koskee kaikkia maakuntakaavan teemoja: asutusrakennetta, liikennettä, teknistä huoltoa, luonnonvaroja, erityistoimintoja, kulttuuriympäristöä, luonnonsuojelua ja virkistystä.

Lopputuloksena saadaan kaikki voimassa olevat maakuntakaavat korvaava Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava. Kaavaprosessin aikana ratkaistaan miltä osin voimassa olevien kaavojen merkintöjä jätetään voimaan ja mitä uusia asioita otetaan mukaan. Samalla kun tarkistettu maakuntakaava hyväksytään, kumotaan kaikki aiemmat maakuntakaavat.

Maakuntakaavan ehdotusluonnos on parhaillaan lausunnoilla. Lausunnot pyydetään Keski-Suomen ELY-keskukselta, kunnilta, muilta kaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä ministeriöltä. Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville syksyllä, jolloin kaikilla kaavan osallisilla on mahdollisuus antaa kaavasta muistutus. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto hyväksyy kaavan syksyllä 2017.

Kuva 22. Keski-Suomen maakuntakaavojen tarkistus – ehdotusluonnos 17.3.2017

Maakuntakaavan tarkistuksen ehdotusluonnoksessa osayleiskaavoitettavaa aluetta koskevat seuraavat määräykset:

- Koko maakuntakaavan alue on biotalouteen tukeutuvaa aluetta.
- Viitasaari vesistöineen on matkailun ja virkistysvetovoima-alue.
- Viitasaaren taajama lähiympäristöineen on osoitettu maakuntakeskukseksi.
- Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajaksi määritellään, ellei selvityksen perusteella taajamakohtaisesti muuta osoiteta: Viitasaaren kuntakeskustajaman yhtenäisellä asemakaava-alueella 5000 k-m².
- Nykyiset asumiseen painottuvat alueet on osoitettu seudullisesti merkittävänä tiivistettävänä taajamana (ruskea ruuturasteri).
- Keskustan alue on osoitettu keskustatoimintojen alueena (C).
- Virkistysalueena on osoitettu Savivuoren alue, johon osoitettu myös matkailupalvelujen kohde.
- Taajaman pohjoispuolelle on osoitettu ulkoilureitti.
- Vähittäiskaupan suuryksikkö (km) on osoitettu Mustaniemen alueelle.
- Nelostien itäpuoli on osoitettu monipuolisena työpaikka-alueena.
- nelostie on osoitettu maisema-/matkailutienä.
- Alueen läpi kulkee laivaväylä.

3.2 Keski-Suomen strategia

Keski-Suomen maakuntasuunnitelma 2040 ja Keski-Suomen maakuntaohjelma 2014–2017 ovat osa Keski-Suomen strategiaa.

Vuosien 2014 - 2017 kehittämialueet ovat:

- 1) aluerakenne, liikenne ja ympäristö
- 2) biotalous
- 3) digitalous
- 4) osaamistalous
- 5) hyvinvointipalvelut

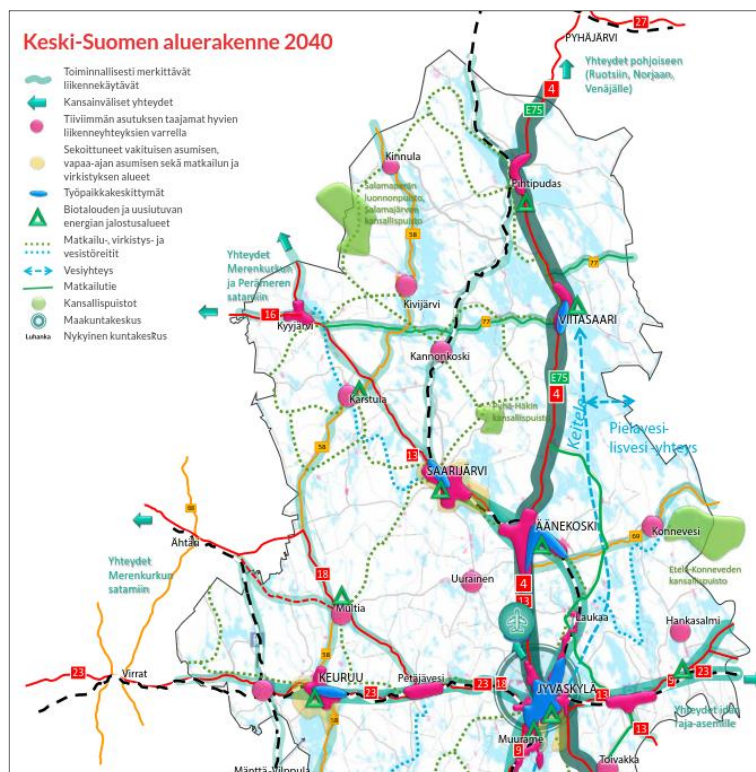
Keski-Suomen visio 2040 on, että Keski-Suomi on osaava ja hyvinvoiva bio- ja digitalouden kansainvälinen maakunta.

Keski-Suomen tavoitteena on monikeskuksinen aluerakenne, jossa on toimivat maakunnan sisäiset ja ulkoiset liikenne- ja tietoliikenneyhteydet. Jyväskylän asema Keski-Suomen veturina on avainasemassa. Maakunnan saavutettavuuden parantaminen edellyttää yhteistyötä naapurimaakuntien kanssa ja vahvaa edunvalvontaa.

Keski-Suomessa tiiviimmän asumisen taajamat ja työpaikkavyöhykkeet ovat valtaosin hyvien liikenneyhteyksien äärellä. Tärkeiksi koetaan luonnonläheisyys ja vesistöyhteydet. Ydinmaaseutu on suhteellisen tiiviisti asuttua. Harvaan asuttu maaseutu on suurelta osin metsää, jossa on taajamia palveluineen etäällä toisistaan. Energiaa tuotetaan uusiutuvilla raaka-aineilla eri puolilla maakuntaa.

Keski-Suomen kehittämisen rungon muodostavat toiminnallisesti merkittävät liikennekäytävät. Merkittävin niistä on TEN-T-ydinliikenneverkkoon kuuluva valtatie 4. Junayhteydet pääkaupunkiseudulle, vientisatamiin ja Pietarin alueelle ovat nopeat. Alempiasteisen tieverkon kunto tyydyttää asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeet.

Matkailu- ja virkistysympäristöt ovat rakentuneet luonto- ja kulttuuriperintöelämysten, kulttuurin ja hyvässä tai erinomaisessa tilassa olevien vesistöjen varaan.

Kuva 23. Ote Keski-Suomen aluerakenne 2040:sta (lähde: Keski-Suomen strategia)

Keski-Suomen aluerakenne 2040 Viitasaaren kohdalla:

- Viitasaaren läpi kulkee toiminnallisesti merkittävä liikennekäytävä
- Nelostien varressa, nelostien itäpuolella on työpaikkakeskittymää
- Nelostien varsi on tiiviimmän asutuksen taajamaa hyvien liikenneyhteyksien varrella

- Nelostien itäpuolella on biotalouden ja uusiutuvan energian jalostusalue
- Keiteleitä pitkin etelän suuntaan on vesiyhteys
- Taajaman eteläpuolelta kohti itää on virkistysreitti

Keski-Suomen aluerakenne 2040

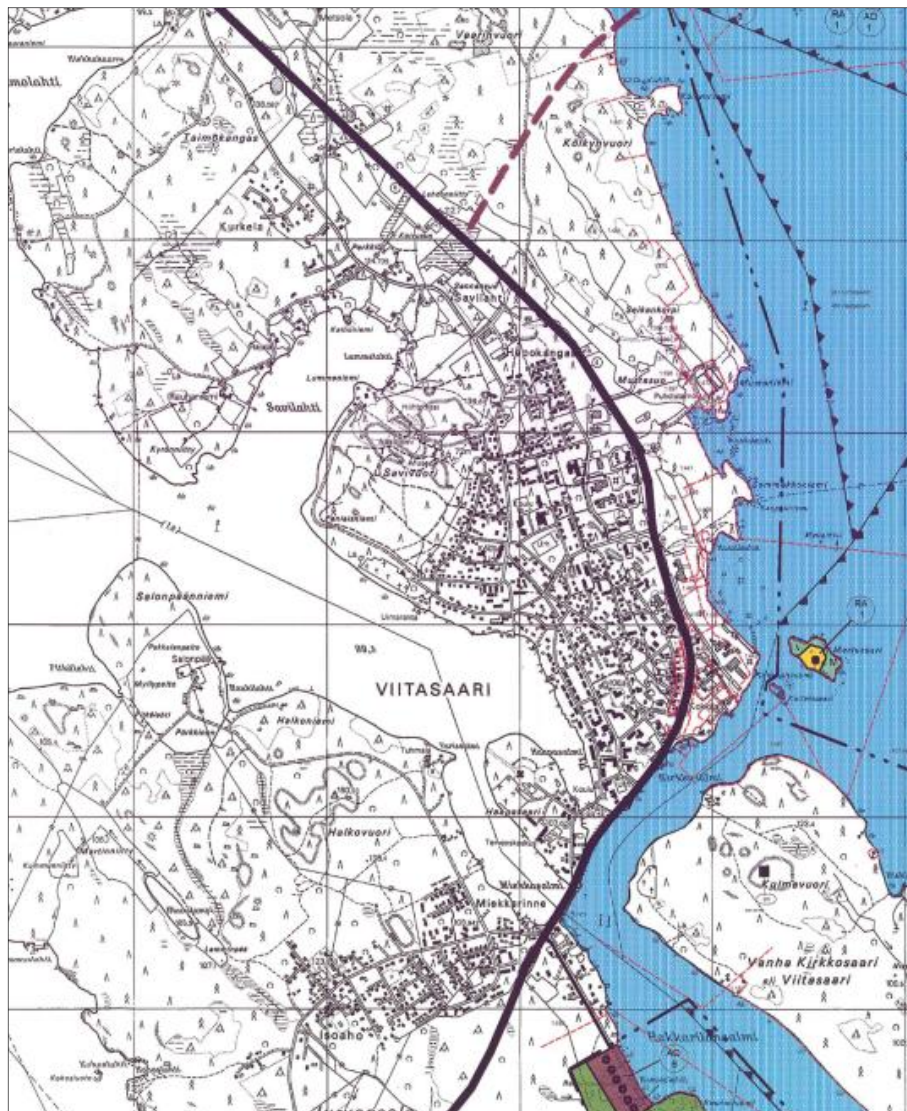
Keski-Suomen aluerakenne 2040 hyväksyttiin osana Keski-Suomen Strategiaa maakuntavaltuustossa 6.6.2014. Aluerakenteen taustalla on teemakohtaisia kartoja ja alueiden profiilit. Keski-Suomen aluerakenne 2040 muodostaa lähtökohdan maakuntakaavan tarkistukselle ja siinä esitetyt aluerakenteen painotukset ovat myös kaavatarkistuksen painopisteitä.

3.3 Yleiskaava

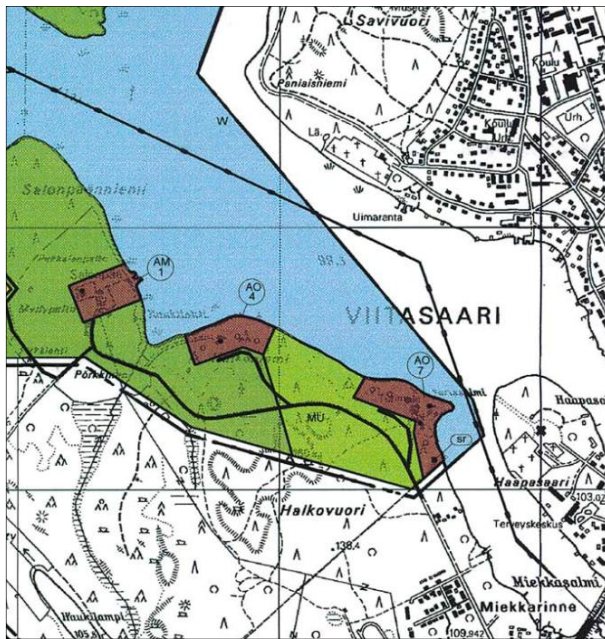
Alueen itäosassa on voimassa Keski-Keiteleen rantayleiskaava, joka on hyväksytty Viitasaaren kaupunginvaltuustossa 28.1.2002. Kaava on lainvoimainen. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi kaavan hyväksymispäätöstä koskevat valitukset 10.4.2004. Voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa nyt osayleiskaavoitettavaa aluetta koskee voimassa olevan kaavan vesialuumerkintä (W). Suunnittelualueen eteläosassa kaava-alue rajautuu erillispientalojen asuntoalueeseen (AO).

Halkoniemen alueella ja Viitasaaren taajaman länsipuolella on voimassa Ylä-Keiteleen rantaosayleiskaava, joka on hyväksytty Viitasaaren kaupunginvaltuustossa 21.6.2000 ja kaava on saanut lainvoiman 3.1.2002. Voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa Halkoniemen alueelle on kaavoitettu kaksi asuntoaluetta (AO), joihin voi sijoittaa yhteensä 11 kpl erillispientalojen rakennuspaikkaa sekä maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on ulkoilun järjestämistarvetta tai ympäristöarvoja (MU) ja vesialuetta (W).

Lisäksi Viitasaaren keskusta-alueella on oikeusvaikutukseton yleiskaava, joka on hyväksytty vuonna 1982, ja jota on päivitetty nelostien liikennealueiden osalta vuonna 1989.

Kuva 24. Ote Keski-Keiteleen rantayleiskaavasta

Kuva 25. Ote Ylä-Keiteleen rantaosayleiskaavasta

3.4 Voimassa oleva asemakaava

Viitasaaren keskustan alueella on runsaasti vahvistettuja asemakaavoja eri vuosikymmeniltä. Keskustan asemakaava on numeeristettu apukartaksi. Ydinkeskustan ulkopuolella on runsaasti osittain vanhentuneita asemakaavoja.

3.5 Rakennusjärjestys

Viitasaaren kaupungin rakennusjärjestys on kaupunginvaltuuston 30.9.2013 hyväksymä ja se on tullut voimaan 1.11.2013.

3.6 Pohjakartta

Osayleiskaavan pohjakarttana käytetään rasterimuotoista maanmittauslaitoksen pohjakarttaa.

3.7 Rakennuskiellot

Alueella ei ole voimassa olevia rakennus- tai toimenpidekieltoja.

3.8 Suojelupäätökset

Halkovuoressa sijaitsee Maijasalonpään luonnonsuojelualue (YSA208009).

3.9 Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat

Alueella on voimassa useita ympäristölupia mm. huoltoasemille ja sahatoiminnoille.

3.10 Selvitykset

3.10.1 Aiemmat selvitykset ja suunnitelmat

- Viitasaaren keskustan yleissuunnitelma, Arkkitehtipalvelu A4, 1998
- Viitasaaren taajamamiljöön kehittäminen, Kaspnet -hanke, Arkkitehtitoimisto Kauko Lahti Oy, 2000
- Viitasaari – keskustan kehittämissuunnitelma, Small Town Networks 2005 – 2007, Arkkitehtitoimisto Mikko Heikkilä Oy, Tuomas Santasalo Ky, Esisuunnittelijat Sito / Small Town Networks, 2003-2006
- Viitasaaren kaupunkikeskustan kehittäminen 2010-2030. Raportti. Viitasaaren kaupunki 2011
- Viitasaaren kaupunkikeskustan kehittäminen – kaupunkikuvallinen tarkastelu. Diplomityö. Annika Tuohimaa. Tampereen teknillinen yliopisto, arkkitehtiosasto 2011.
- Matkailututkimus Kinnula – Pihtipudas – Viitasaari, Kehittämisyhtiö Witas Oy, 2011
- Viiden kosken kuljettamaa – Viitasaaren kulttuuriympäristöohjelma, Keski-Suomen ympäristökeskus 2007

- Viitasaaren ja Pihtiputaan muinaisjäänösten arkeologinen täydennysinventointi, Miikka Kumpulainen, Keski-Suomen museo 2005.
- Viitasaaren rakennusinventointi, Osmo Kaitalehto, Keski-Suomen museo 1988.
- Viitasaaren keskustan täydennysinventointi, Juuso Väisänen, Keski-Suomen museo 2007
- Keski-Suomen modernin rakennusperinnön inventointihanke 2012–2014. Viitasaaren keskusta. Keski-Suomen museo.
- Keski-Suomen maakunnallinen maisemaselvitys. Maisemallinen osa-aluejako. Keski-Suomen Ympäristökeskus.
- Esiselvitys Kirkkosaaren liikenneyhteyksistä, Ramboll 2007
- Keskustan liikennesuunnitelma, LT-Kuopio, 2001
- Ohikulku- ja sisääntuloväylien liikenneympäristön ja maankäytön kehittäminen, 2004
- Ohikulku- ja sisääntuloväylien liikenneympäristön ja maankäytön kehittämissuunnitelma 2005
- Lukio – liikennekiinteistön aluekokonaisuuden suunnittelu (2009). Arkkitehtitoimisto Mikko Heikkilä Sito Oy.
- Liikenneturvallisuussuunnitelma 2003
- Kaupan rakenneselvitys, FCG 2011
- Kaupallisten selvitysten täydentäminen – Suositukset kaupan sijoitus- ja mitoitusratkaisuista, Keski-Suomen liitto, FCG 2012
- Kaupan palveluverkkoselvitys, Osa 1: Keski-Suomen kaupallinen selvitys, FCG, 2010
- Kauppa ja Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaava, kaupan taustamuistio, Keski-Suomen liitto 2013
- Viitasaaren seudun vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys 2011
- Sisä-Savon vesihuollon kehittämissuunnitelma 2001
- Moottorikelkkailun runkoreitistöjen reittisuunnitelma, Ääneseudun kehitys Oy, Witas Oy, 2005
- Kulttuuripolkuja. Kulttuurimatkojen opas pohjoiseen Keski-Suomeen. Julkaisu 3496. Keski-Suomen ympäristökeskus 2007.
- Viitasaaren kaupungin elinvoimaohjelma 2014-16

Lisäksi hyödynnetään muita aikaisemmin laadittuja selvityksiä ja suunnitelmia, kuten alueella voimassa olevia asemakaavoja selvityksineen ja Keski-Suomen maakuntakaavan ja vaihemaakuntakaavojen selvitysaineistoa.

3.10.2 Kaavatyön aikana tehdyt ja tehtävät selvitykset

- Liikenneselvitys. Liikenneverkkosuunnitelman päivitys, kevyenliikenteen reittiselvitys, liikenneverkon toimivuus, liikennevaikutusten arviointi, liikennealueiden melutarkastelu.
- Viherverkko
- Hulevesiselvitys (Viitasaaren kaupungin hulevesiohjelma, valmistuu v. 2017 loppuun mennessä)
- Kunnallisteknisten verkostojen tietojen päivitys (mm. vesihuolto, energia, tietoliikenne), kunnallisteknisten olosuhteiden arviointi
- Pilaantuneiden ja mahdollisesti pilaantuneiden maa-alueiden tietojen kokoaminen
- Luontoselvitys (kesällä 2014)
- Maisemaselvitys, kaupunkirakenne- ja kaupunkikuva -selvitys (Ramboll 2014)
- Rakennusinventoinnin päivitys (modernin rakennusperinnön inventointi) syksyllä 2013 suunnittelualan eteläisillä ja pohjoisilla alueilla

4. OSAYLEI SKAAVAN TAVOITTEET

Alustavassa suunnittelualueessa ei ole mukana Kirkkosaarta. Suunnittelualuetta saatetaan laajentaa myös tälle alueelle esimerkiksi kehittämisaluetyyppisenä. Kaavassa tullaan huomioimaan liikenneyhteyksien järjestämismahdollisuudet Kirkkosaareen.

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (Valtioneuvoston päätös 30.11.2000) ovat saaneet lainvoiman 26.11.2001 ja niiden muutokset ovat tulleet voimaan 1.3.2009. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin, joista neljä ensimmäistä koskee suunnittelualuetta:

1. Toimiva aluerakenne
2. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
3. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
4. Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
5. Helsingin seudun erityiskysymykset
6. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet (Saimaa osana Vuoksen vesistöä)

Valtakunnallisia tavoitteita Viitasaaren keskustan alueella ovat ainakin:

- valtakunnalliset liikenneväylät: valtatie 4, sininen tie, laivaväylä
- rakennettu kulttuuriympäristö
- muinaisjäännökset
- yhdyskuntatekniset linjat

4.2 Maakuntakaavan tavoitteet

Viitasaaren keskusta-alue on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi (C). Merkinnällä osoitetaan kaupunkitasoisen tai seudullista merkitystä omaavan taajaman keskustatoimintojen ydinalue. Keskustatoimintojen alueella on asutuksen lisäksi hallintoon, palveluihin ja kauppaan liittyviä toimintoja. Suunnittelumääräyksen mukaan keskustojen kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan ja muun taajaman selkeään rajaukseen sekä keskusta-alueen viihtyisyyteen ja esteettömyyteen. Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä ja turvallisista kevyenliikenteen yhteyksistä sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlaskettu enimmäiskerrosala on Viitasaaren keskustatoimintojen alueella 20 000 k-m².

Keskusta-alueen ympäristö nelostien länsipuolella on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A). Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla. Taajaman ydinaluetta tulee kehittää taajamakuvallisesti ja toiminnallisesti selkeäksi keskukseksi. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen tarpeet sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelualueet ja kohteet.

Pääosa nelostien itäpuolelta on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallisesti merkittävien liikenneverkkojen toimivuuden turvaamiseksi tarvittavat rinnakaistie- ja eritasojärjestelyt ja turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Viitasaaren keskustan pohjoispuolelle Mustaniemeen on osoitettu vähittäiskaupan suuryksikkö (km). Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä vähittäiskaupan suuryksiköiden alue, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C). Vähittäiskaupan yhteenlaskettu enimmäiskerrosala Viitasaarella on 20 000 k-m².

Viitasaari on osoitettu puuteknologian kehittämisen kohdealueena (punainen ympyrä, pk). Merkinnällä osoitetaan puuteknologian ja bioenergian kehittämiseen soveltuva alue. Suunnittelumää-

räyksen mukaan yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee luoda edellytykset puutoimialan kasvulle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen ja kehittämisen ympäristövaikutuksiin.

Savivuoren alue keskustan luoteispuolella on osoitettu virkistysalueena, seudullinen ulkoilualue.

Haapasaaren kulttuuriympäristö on osoitettu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Aluekokonaisuus on Varis-, Haapa- ja Hakkarilansalmiin rajautuva alue, jonka merkittäviä rakennettuja miljöitä ovat mm. Viitasaaren puukirkko (valm. 1878), Koivuniemen huvila, Vuorelan talo ja Haapasalmen kivisilta.

Viitasaaren metsätyömuseoalue Savivuorella ja Viitasaaren vanha yhteiskoulu on osoitettu maakunnallisesti arvokkaina rakennettuina kulttuuriympäristöinä.

Suunnittelualueelle osuu muinaismuistokohteita.

Keskustan läpi kulkee valtatie 4, joka on osoitettu merkittävästi parannettavana. Molemmiin puolin taajamaa kulkevat laivaväylät ja Viitasaaren satama on osoitettu satama-alueen merkinnällä. Ylä-Keitele on osoitettu vesialueena (W), joka on vesiretkeilyä palveleva kokonaisuus.

Osayleiskaavoittavan alueen ulkopuolelle, Viitasaaren keskustan pohjoispuolelle, on osoitettu lentopaikan merkintä. Taajaman itäpuolelta kohti taajamaa on osoitettu pääjohdon yhteystarve (v,yhdysvesijohto).

4.3 Kaupungin asettamat tavoitteet

Viitasaaren keskustan osayleiskaavan tavoitteena on suunnitella kaupunkikeskustan maankäyttö ja varmistaa yhdyskuntarakenteen toimivuus vuoteen 2035 saakka.

Laadittavan osayleiskaavan tavoitteissa pääpaino on keskustan ja sen pohjoispuoleisissa alueissa, asutuksen ja yritystoiminnan sijainnissa ja laajenemisalueissa, liikenneverkon rakenteissa ja kehittämistarpeissa, mukaan lukien kevytliikenne sekä virkistysalueissa, virkistysreiteissä ja niihin liittyvissä liikuntapaikoissa. Kaavassa keskistytään olemassa oleviin rakennettuihin alueisiin, niiden täydentämiseen ja tiivistämiseen.

Kaavan tavoitteet voidaan jaotella seuraavasti:

- Taajamarakenteen tiivistämistä koskevat tavoitteet
- Yhdyskuntatekninen verkosto
- Taajaman laajenemissuuntia koskevat tavoitteet
- Virkistyskäyttöä koskevat tavoitteet
 - viheralueet, viheralueverkosto, virkistysreitit
 - siirtolapuutarha-alueen sijainti
- Liikenne
 - Liikenteen verkostot
 - 4-tien itäpuolella varaudutaan mahdolliseen rinnakkaisväylään
 - Jalankulku- ja pyöräilyreitit ja verkostot
 - Liikenneturvallisuus
 - Liikenteen sujuvuus ja toimivuus (myös pitkänmatkan liikenne)
- Vanhentuneiden asemakaavojen käyttötarkoitukset ja tehokkuusluvut
- Asuminen
 - liike- ja asuntorakentamisen sijainti ja suhteet keskustassa
 - asumisen laajenemisalueet, tiivistettävät alueet
 - kerrostaloasuminen tarpeet, tiiviin ja matalan uudet alueet ja pientaloasumisen uudet ratkaisut
 - palveluasumisen / senioriasumisen tarpeet
- Julkisten ja yksityisten palveluiden sijainti, liikerakentaminen, kaupan määrä
 - kaupan sijoittuminen, kaupan mitoitus (kaupan suuryksiköt) keskustassa ja keskustan ulkopuolella

- Hulevedet
 - hulevesien viivyttäminen ja johtaminen
- Energiatehokkuuden parantaminen
- Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen
- Älykkäät ja vihreät ratkaisut (Viitasaaren kaupunki on hakenut Älykkään ja vihreän kasvun kaupungit – seutupilotti-hankkeeseen)
 - energiantuotanto
- Kaupunkikuvalliset tavoitteet

Viitasaaren kaupunkistrategia 2014–2016 on hyväksytty Viitasaaren kaupunginvaltuustossa 16.12.2013 (§ 137). Viitasaaren kaupunkistrategia perustuu tulevaisuuden strategiseen tahtotilaan eli visioon, joka kuvaa minkälaiseksi kaupungiksi Viitasaaren halutaan kehittyvän pitkällä aikavälillä. Visiota tarkentavat painopistealueiden strategisen päämäärät, jotka ovat pääosin mitattavia tai arvioitavia pitkän aikavälin kehittämispäämääriä.

Viitasaaren visio 2020 on, että Viitasaari on pohjoisen Keski-Suomen elinvoimainen ja viihtyisä seutukaupunki.

Kaupunkistrategian 2014–2016 strategisesta päämäärästä "Elinvoimainen ja kehittyvä kaupunki" on löydettävissä osayleiskaavaan liittyvä tavoite: *Kaupunkikeskustan kehittäminen – "ostosmatkailu", asuminen, rakentaminen*. Toimenpiteinä esitetään: Maankäytön pitkäjänteisen suunnittelun käynnistäminen.

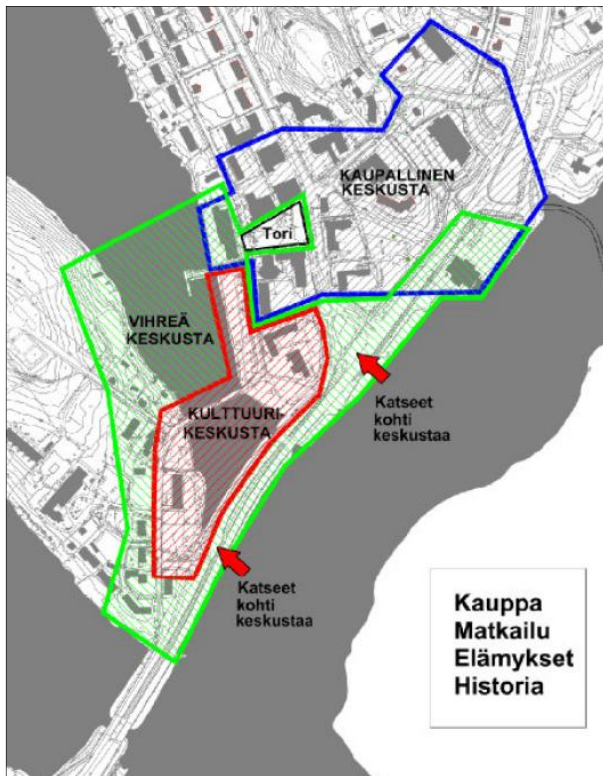
Kaupungin strategisena päämääränä on luoda Viitasaaresta viihtyisä paikka asua. Tavoitteina on mm. Keski-Suomen kaunein kaupunkikeskusta ja keskustan yhdyskuntarakenteen tiivistäminen. (Kaupunkikeskustan kehittäminen 2010–2030)

- elävöittää kaupunkikeskustaa tuomalla sinne uutta asumista
- avata ja hyödyntää Pihkurinselän järvimaisemaa
- huomioida ilmastonmuutos tiivistämällä kaupunkikeskustaa
- vahvistaa kaupunki-imagoa kasvattamalla kerroskukuntaa
- huomioida eri toimintojen tarpeet: asuminen, kauppa ja muut palvelut, kulttuuri, matkailu, virkistys, liikenne
- luoda toiminnoiltaan monipuolinen, sekoittunut ympäristö, liikennemuotojen sekoittaminen, liikennejärjestelmän selkiyttäminen ja liikenneturvallisuuden parantaminen
- luoda esteetön, liikkumiseen houkutteleva ja turvallinen elinympäristö
- sijoittaa liiketiloja katutaso toriympäristöön
- huomioida eri ihmisryhmien tarpeet
- luoda edellytyksiä uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämiseen
- kehittää kaupunkikeskustaa Small Town –ajattelun eli kiireettömän pikkukaupunkielämän ja paikallisuuden pohjalta
- toteuttaa vuorovaikutteista ja avointa suunnitteluprosessia

Osana kansainvälistä pienten kaupunkien keskustojen kehittämishanketta (Small Town Networks) laadittiin vuonna 2005 Viitasaaren keskustan kehittämisuunnitelma. Sen mukaan keskustan kehittämisen tulisi painottua pääosin kolmeen tekijään: keskustan tiivistämiseen, rantojen käytön tehostamiseen ja valtatie eri puolilla sijaitsevien rantojen yhdistämiseen sekä julkisen ympäristön kohentamiseen. (Kaupunkikeskustan kehittäminen 2010-2030)

Energiatehokkuuden parantaminen – hiilidioksidipäästöjen pienentäminen. Energiatehokkuuteen voidaan vaikuttaa myös hyvällä maankäytön ja liikenteen suunnittelulla. (Kaupunkikeskustan kehittäminen 2010-2030). Kokonaisen rakennuksen tai alueen purkamisen rinnalla tulisi aina arvioida myös muutos- ja lisärakentamisen mahdollisuuksia kuitenkin siten, että ensisijaisesti hyödynnettäisiin olemassa olevia rakenteita.

Viitasaaren keskustan kehittäminen keskittyy pääasiassa kolmeen tekijään: keskustan tiivistämiseen, rantojen käytön tehostamiseen ja valtatie eripuolilla sijaitsevien rantojen yhdistämiseen sekä julkisen ympäristön yleiseen kohentamiseen (Small Town Networks).

Kuva 26. Viitasaaren keskus visio 2015 (Small Town Networks – Keskustan kehittämissuunnitelma)

4.4 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Maiseman osalta tavoitteet ovat täsmentyneet seuraavasti:

- Vesistöalue sekä rannat ovat tärkeitä virkistysympäristöjä ympäri vuoden. Nykyiset, rakentamisesta vapaat, rannat keskustan läheisyydessä tulisi säilyttää rakentamattomina sekä julkisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan rantojen käyttöä virkistykseen tulisi kehittää. Rannoille ei tulisi osoittaa metsän avohakkuita.
- Savivuoren alue tulee säilyttää matkailu- ja virkistyskäytössä ja alueen arvokas kulttuuri-perintö hoidettuna. Matkailutoimintojen mahdollinen kehittäminen on tehtävä alueen maiseman ja kulttuuriympäristön arvot sekä virkistyskäyttö huomioiden.
- Keskustan mahdollisessa täydennysrakentamisessa olisi syytä sovittaa uudisrakentaminen vanhan rakennuskannan mittakaavaan sekä suunnitella kaupunkitilaa eheyttäviä ratkaisuja.

Liikenteen osalta tavoitteet ovat täsmentyneet seuraavasti:

- Valtatien 4 liikenne on sujuvaa ja turvallista
- Valtatien liittymät ovat suuntaisliittymillä varustettuja eritasoliittymiä, tavoitenopeutena on 80 km/h taajaman kohdalla
- Paikallinen liikenne käyttää rinnakkaisteitä, joilta liittyminen valtatielle on loogista ja turvallista
- Ramppi- ja liittymäjärjestelyissä orientoitavuus on tärkeintä ja ratkaisut ovat samankaltaisia kaikissa liittymissä
- Liikenneverkon ratkaisut kertovat käyttäjälle verkkohierarkiasta, kokoojakadut johtavat loogisesti valtatie eritasoisille poikittaisyhteyksille (esimerkiksi ramppi ei jatku suoraan katuna)
- Kävelyn ja pyöräily pääreitit ovat laatutasoltaan sellaisia, että ne kannustavat pyöräilemään ja kävelemään ympäri vuoden
- Joukkoliikenteen pysäkit ja matkakeskus ovat esteettömästi ja sujuvasti kävellen ja pyöräillen saavutettavissa

4.5 Saatujen palautteiden perusteella muodostetut tavoitteet

Täsmennetään kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen.

5. OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

5.1 Osayleiskaavan suunnittelun tarve

Osayleiskaavan suunnitteluun on ryhdytty kaupungin aloitteesta. Viitasaaren taajaman alueella ei ole aikaisemmin voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa lukuun ottamatta rantayleiskaavoja, jotka osittain ulottuvat taajaman ranta-alueille.

5.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Osayleiskaavan vireilletulosta päätettiin Viitasaaren kaupunginhallituksessa 1.7.2013.

5.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavoituksen vaiheista on kerrottu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka on selostuksen liitteenä 1.

Kaavan aloitusvaiheessa laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on ollut nähtävillä kaavan vireilletulosta alkaen (1.7.2013).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty kaavatyön aikana.

5.4 Osayleiskaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kaavaluonnosta laadittaessa pohdittiin osalla alueista vaihtoehtoja alueiden maankäytölle mm. uusien alueiden laajuuden osalta. Koska kaupungissa ei ole odotettavissa erityisiä paineita lisärakentamiselle tai alueiden laajenemiselle asumisen tai teollisuuden osalta, ei erillisten kaavaluonnosvaihtoehtojen laatimista pidetty tarpeellisena.

Mahdollisia vaihtoehtoja olisivat olleet esim. Halkoniemen uuden asuinalueen osalta alueen laajuus ja se, että jätetäänkö alueelle vapaata rantaa vai ei. Alueen pinta-ala huomioiden ei tältä osin tarkempaa vaihtoehtotarkastelua nähty tarpeellisena vaan osayleiskaavaluonnoksessa osoitetaan alueen ns. maksimialuevaraus asumiselle. Alueen tarkempi suunnittelu tehdään asemakaavoituksella.

Toinen mahdollinen kohde vaihtoehtotarkastelulle olisi ollut nelostien itäpuoleinen teollisuusalue. Alueen laajennusmahdollisuudet eivät ole kovin merkittävät suhteessa jo nykyisissä asemakaavoissa oleviin aluevarauksiin, joten tässä ei tarkempaa vaihtoehtotarkastelua pidetty tarpeellisena vaan osayleiskaavaluonnoksessa osoitettiin ns. maksimialuevaraus teollisuudelle. Osa alueesta osoitettiin ns. reservialueena.

Kaavaluonnoksesta saatavan palautteen perusteella on mahdollista, että muodostuu uusia vaihtoehtoja ja tarkentuneita ratkaisuja kaavaehdotukseen.

5.4.1 Kaavaluonnos

Kaavaluonnoksen kuvaus on kohdassa 6 osayleiskaavan kuvaus

Valmisteluvaiheen kuulemisen aineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä __.__. - __.__.201__.

Kaavaluonnoksesta saatiin xx lausuntoa ja xx mielipidettä.

Kaavasta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden kooste sekä kaavoittajan vastine ovat liitteenä X.

Suunnitelmaan tarkistettiin luonnosvaiheessa saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta osayleiskaavaehdotukseksi.

5.4.2 Kaavaehdotus

Täydennetään ehdotusvaiheessa.

5.4.3 Viranomaisyhteistyö

Kaavoituksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 13.6.2013 Keski-Suomen ELY-keskuksessa Jyväskylässä. Muistio neuvottelusta on liitteessä 2

Kaavasta pyydetään lausunnot osallisilta viranomaisilta.

6. OSAYLEI SKAAVAN KUVAUS

6.1 Mitoitus

Kaava-alue on kooltaan noin 14 km².

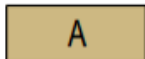
Aluevaraus	Merkinnän selitys	Pinta-ala (ha)
Asuinalueet, yhteensä		309
A, A-1, A-2	Asuntoalue	32,6
AP	Pientalovaltainen asuntoalue	219,7
AT-1	Kylämäisen asutuksen alue	12,3
AP (uudet)	Uusi pientalovaltainen asuntoalue	34,4
AP/res	Reservialue asuinpientalovaltaiseksi alueeksi	10,5
Keskustatoiminnot, palvelualueet ja kaupan alueet, yhteensä		116,3
C-1, C-1	Keskustatoimintojen alue	43,5
KM	Kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön	22,6
P, P-1	Palvelujen ja hallinnon alue	24,0
PY	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue	26,2
Työpaikka- ja teollisuusalueet, yhteensä		194,1
TP	Työpaikka-alue	26,2
T, T-EJ	Teollisuus- ja varastoalue	146,2
T/res	Teollisuus- ja varastoalueen reservialue	21,7
Maa- ja metsätalousalueet, yhteensä		309,9
M	Maa- ja metsätalousvaltainen alue	173,9
MA	Maisemallisesti arvokas peltoalue	31,2
MU	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta	104,8
Virkistys- ja matkailualueet, yhteensä		134,2
VL	Lähivirkistysalue	66,4
VU	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue	10,1
VR	Retkeily- ja ulkoilualue	55,3
RM	Matkailupalvelujen alue	2,4

Aluevaraus	Merkinnän selitys	Pinta-ala (ha)
Suojelu- ja erityisalueet, yhteensä		66,6
EN	Energiahuollon alue	1,8
EO	Maa-ainesten ottoalue	7,7
EM	Moottoriurheilualue	1,6
EH	Hautausmaa-alue	7,5
EV. EV-1	Suojaviheralue	39,6
SL	Luonnonsuojelualue	8,4
Liikenne- ja vesialueet, yhteensä		249,9
LS	Satama-alue	2,1
W	Vesialue	247,8

6.2 Aluevaraukset ja kohdemerkinnät

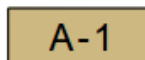
6.2.1 Asuminen

Asumisen alueita on osoitettu nelostien länsipuolelle. Keskusta-alueella ja sen läheisyydessä asuminen painottuu kerrostaloihin ja muualla pientaloihin. Kaavalla on osoitettu uuden asumisen alueita osayleiskaava-alueen eteläosasta Halkovuoren tuntumasta. Alueen pohjoisosassa, Kurkelan alueella, on osa nykyisestä asemakaavoitetusta, mutta toteutumatta jääneestä alueesta osoitettu asumisen reservialueeksi.

Asuntoalue.

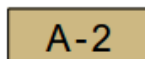
Merkinnällä on osoitettu asumisen alue keskustatoimintojen pohjoispuolella. Alueella on nykyisin pientalo- ja kerrostaloasumista. Alue soveltuu hyvin keskustapalveluihin tukeutuvaksi asumiseksi.

Asuntoalue.

Alueen kehittäminen tulee tehdä maiseman ja kulttuuriympäristön sekä rakennetun ympäristön arvot huomioiden.

Merkinnällä on osoitettu Isoahon vanha asutus, ns. Sörkkä Isoahontien varressa. Alue on kolmen funkistalon muodostama yhtenäinen kokonaisuus.

Asumisen ja palveluiden alueena kehitettävä alue.

Asumisen pääpaino pienkerrostaloissa tai kerrostaloissa. Alueen kehittäminen tulee tehdä maiseman ja kulttuuriympäristön arvot huomioiden.

Merkinnällä on osoitettu Haapasaaren asumiseen painottunut alue. Alueella toimii myös palveluja, mm. Kelan toimipiste.

AP

Pientalovaltainen asuntoalue.

Alue on pääosin asemakaavoitettu. Merkinnällä osoitetaan pääosin asumiskäyttöön varattavat alueet, joiden asumisesta pääosa sijoittuu omakoti- ja rivitaloihin.

Pääosin asemakaavoituetut ja jo rakentuneet pientaloalueet on osoitettu AP-merkinnällä. Alueilla ei ole erityisiä muutostarpeita eikä erityisiä rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Asemakaavoissa suojeltuina osoitetut sekä muut rakennusperinnön kannalta merkittävät kohteet on osoitettu erikseen sr-merkinnöillä.

Pääosa AP-alueista sijaitsee nelostien länsipuolella.

Alueen eteläosassa on pienet alueet myös nelostien itäpuolella: Vuorelan pihapiiri sekä Hakkarilantien miljöö, joille on osoitettu lisäksi /s merkintä (Alue, jolla on säilytettäviä rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja).

AT-1

Kylämäisen asutuksen alue.

Merkinnällä on osoitettu kylämäisen asutuksen alueet. Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Mikäli alue liitetään kunnalliseen viemäriverkostoon, voi pinta-ala olla pienempi.

Osayleiskaava-alueen pohjoisosassa Haapaniementien varressa sijaitseva asemakaavoittamaton kylämäinen / maaseutumainen alue on osoitettu kylämäisen asutuksen alueena.

AP

Uusi pientalovaltainen asuntoalue.

Uudet alueet on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi ja niille tulee rakentaa keskitetty kunnallistekniikka.

Merkinnällä on osoitettu Halkoniemen uusi pientaloalue, joka on jatkona Tuhmalanniemen jo osin rakentuneelle pientaloalueelle. Halkoniemen aluevaraus mahdollistaa omarantaisten tonttien toteuttamisen. Toisena uutena alueena on osoitettu Halkovuoren lounaispuolella oleva alue. Uusien alueiden toteuttaminen edellyttää asemakaavoittamista.

AP/res

Reservialue asuinpientalovaltaiseksi alueeksi.

Alue on tarkoitettu asemakaavoituksen pitkän aikavälin reservialueeksi.

Merkinnällä on osoitettu alue osayleiskaava-alueen pohjoisosassa Kurkelan alueelta. Alue on asemakaavoitettu, mutta sen rakentuminen ei oletettavasti tule tapahtumaan lähivuosina. Alue on osa Kurkelan asemakaavoitettua pientaloaluetta, jossa on vielä jäljellä tonttivarantoa.

6.2.2 Keskustatoiminnot, palvelualueet ja kaupan alueet

C-1

Keskustatoimintojen alue, jolla kehitetään kaupan ja hallinnon palveluja.

Alueelle saa osoittaa hallinto-, toimisto-, palvelu- ja myymälätiloja sekä keskustaan soveltuvaa asumista. Alueelle sijoittuvien vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlaskettu yläraja on 20 000 k-m². Ydinkeskustaa kehitetään mittakaavaltaan ja liikennejärjestelyiltään kävelypainotteisena ja hitaan liikenteen alueena.

Mikäli valtatie varteen sijoitetaan uutta asumista, on asemakaavoituksen yhteydessä tutkittava meluntorjuntatarve.

Keskustan eteläosa, nelostien ja rannan väliin jäävä alue on osoitettu C-1 -merkinnällä. Alueelle keskittyvät keskustan kaupalliset ja hallinnolliset palvelut.

C-2

Keskustatoimintojen alue, jolla kehitetään kaupunkimaista asumista.

Alueelle saa osoittaa keskusta-alueen tukeutuvaa asumista ja palvelutiloja sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työpaikkoja. Alueen rakennetta on pyrittävä tiivistämään. Alueella ei sallita vähittäiskaupan suuryksiköitä. Mikäli valtatie varteen sijoitetaan uutta asumista, on asemakaavoituksen yhteydessä tutkittava melun- ja torjuntatarve.

Keskusta-alueen pohjoispuoli on osoitettu merkinnällä C-2. Alueen pääpaino on keskusta-alueen tukeutuvassa asumisessa. Aluetta on pyrittävä tiivistämään tulevaisuudessa. Alueelle voi tulevaisuudessa sijoittua esim. uusia palveluasumisen muotoja yms.

KM-1

Kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön/suuryksiköitä sekä muun erikoistavarakaupan paikallisen suuryksikön/suuryksiköitä ja muuta liike-, palvelu- toimisto- ja varastotiloja.

Alueelle sijoittuvien seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlaskettu yläraja on 20 000 k-m².

Nelostien itäpuoleiset kaupan alueet, joilla jo on tai jolle sallitaan seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden rakentaminen. Taajaman pohjoisosaan mahdollisen uuden eritasoliittymän tuntumaan on osoitettu uutta kaupallisten palveluiden aluetta.

P

Palvelujen ja hallinnon alue.

Alueelle voi sijoittaa hallinto-, toimisto-, palvelu- ja myymälärakennuksia. Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä.

Palvelujen ja hallinnon alueina on osoitettu alueet mm. taajama-alueen eteläisimmän eritasoliittymän tuntumassa, Pihkurin venesataman ja hotellin alue, nelostien itäpuolella nykyisen ABC:n ympäristö, nykyisiä huoltoasemia nelostien varressa. Nykyisen ABC:n eteläpuolella aluevaraus on osoitettu sellaisenaan, että palvelujen aluetta on tulevaisuudessa mahdollista laajentaa. Kaavan alue mahdollistaa pienellä alueella rannan täytön.

PY

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.

Merkinnällä osoitetaan luonteeltaan julkisen palvelujen alueet, kuten virastojen, opetus-, kulttuuri- ja sosiaalitoiminnan sekä terveydenhuollon palvelutiloille tarkoitetut alueet.

Nykyiset koulut ja sairaalan alueet on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueina. Haapasaaren PY-aluevarauksessa on huomioitu alueelle tulossa oleva hoivakoti.

RM

Matkailupalvelujen alue.

Haapasaaren ns. satama-alue on osoitettu matkailupalvelujen alueena.

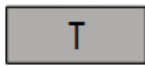
6.2.3 Työ- ja tuotanto

TP

Työpaikka-alue.

Merkinnällä osoitetaan työpaikka-alueita, joille voi sijoittua toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia.

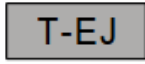
Työpaikka-alueina on osoitettu alueet nelostien pohjoisimman eritasoliittymän tuntumassa sekä paloaseman ja ammattikoulun ympäristössä. Alueilla toimii jo nykyisellään yrityksiä ja kaava-merkintä mahdollistaa alueella olevien toimintojen laajentamisen tai uusien työpaikkatoimintojen sijoittamisen.

Teollisuus- ja varastoalue.

Merkinnällä osoitetaan teollisuus- ja varastokäyttöön varattavat alueet. Alueelle ei tule sijoittaa teollisuutta, joka voi vaarallisten kemikaalien käsittelyn tai varastoinnin vuoksi aiheuttaa suuronnettomuusvaaraa.

Merkinnällä on osoitettu nykyiset jo asemakaavoitetut teollisuusalueet. Alueet sijoittuvat nelostien itäpuolelle.

Teollisuus- ja varastoalue.

Alueelle voidaan sijoittaa jätteenkäsittelyä ja kierrätystä palvelevia toimintoja.

Vaarinvuoren jäteaseman alue on osoitettu T-EJ-merkinnällä.

Teollisuus- ja varastoalueen reservialue.

Nelostien itäpuolella oleva alue Kõlkynvuoren ja Vaarinvuoren välissä on varattu reservialueeksi. Alue on voidaan tarvittaessa asemakaavoittaa teollisuuskäyttöön.

6.2.4 Virkistys

Lähivirkistysalue.

Asemakaavoitettujen alueiden sisällä olevat isommat ja pääosin myös asemakaavoitetut viheralueet ovat osoitettu VL-merkinnöillä.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.

Merkinnällä on osoitettu Savivuoren hiihto-/laskettelukeskus sekä koulukeskuksen lähellä sijaitseva urheilukenttä.

Retkeily- ja ulkoilualue.

Savivuoren alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueena. Alueelle on osoitettu lisäksi ulkoilureittejä.

Virkistysreitti. Yhdistetty viheryhteys ja kevyenliikenteen yhteys.

Savivuoren alueelta kohti Kurkelaa on osoitettu yhdistetty viheryhteys ja kevyenliikenteen yhteys. Yhteys kulkee asuinalueen (AP) ja jo asemakaavoitettujen lähivirkistysalueiden (VL) läpi. Savivuoressa reitti yhdistyy Savivuoren ulkoilureitteihin.

Uimaranta.

Nykyiset uimarannat on osoitettu symbolimerkinnöillä.

6.2.5 Liikenne

Päätie- ja katuverkkoa selkeytetään ohjaamalla valtatie 4 rampeilta tuleva liikenne loogisesti valtatie poikittaisille eritasoyhteyksille. Ramppiliittymiä muutetaan siten, että ramppi ei jatku suoraan katuna. Pääyhteyksinä toimivat Haapaniementie-Keskitie-Viitasaarentie-Isoahontie, Saikaantie-Mustasuontie ja Pappilantie-Haapaniementie-Kokkilantie-Kokkosalmentie.

Viitasaari kytkeytyy tavoitetilanteessa valtatiehen 4 eritasoliittymien kautta. Tasoliittymät valtielle katkaistaan. Nykyisten eritasoliittymien lisäksi varaudutaan Keskitien eteläisen liittymän muuttamiseen eritasoliittymäksi, Keskitien pohjoisen liittymän ja Mustasuontien T-liittymien muuttamiseen suuntaisliittymiksi sekä Saikaantien kahden T-liittymän muuttamiseen eritasoliittymäksi.

Taajaman pohjoisosassa on osoitettu maakuntakaavan mukainen eritasoliittymän paikka. Nykyinen 4 tien alikulkukeskustan pohjoispuolelta Mustaniemen alueelle kahden nykyisen eritasoliittymän välissä on osoitettu kehitettävänä / parannettavana alikulkuna

Kaavassa on osoitettu nykyiset laiva- ja veneväylät. Satama-alueena (LS) on osoitettu Mustaniemen satama. Muut satamat ja laivalaiturit on osoitettu symbolimerkinnällä.

Nykyinen valtatie 4 on osoitettu valtatiehen (vt). Yhdystienä on osoitettu keskustan läpi kulkeva Keskitie sekä Isoahon ja Haapasaaren kautta kulkeva Isoahontie/Wiitasaarentie.

Kaavassa on osoitettu merkittävimmät nykyiset ja kehitettävät kevyenliikenteen reitit.

Keitele-järvelle osoitettu moottorikelkkareitti on osoitettu omalla merkinnällä.

6.2.6 Tekninen huolto

Energiahuollon alue.

Kokkilan lämpökeskus on osoitettu energiahuollon alueena. Pääosa Viitasaaren myytävästä kaukolämmöstä tuotetaan Kokkilan lämpökeskuksessa.

Maa-ainesten ottoalue.

Kölkynvuoren alueelle suunniteltu maa-ainesten ottoalue.

Moottoriurheilualue.

Alueella toimiva mikroautorata on osoitettu moottoriurheilualueena.

Yhdyskuntateknisen huollon kohde.

Miekkarinteen alueella sijaitseva lämpökeskus on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon kohteena.

6.2.7 Suojelu- ja erityisalueet

Hautausmaa-alue.

Merkinnällä on osoitettu Haapasaaren ja Savivuorella sijaitseva Hiekan hautausmaat.

Suojaviheralue.

Valtatien neljä tienvarsialueita sekä taajaman itäpuoleisen teollisuusalueen ranta-alueita on osoitettu suojaviheralueina.

Suojaviheralue.

Aluetta voidaan käyttää yritysten virkistysalueena. Alueella on sallittu virkistystoimintaa palvelevien rakennelmien ja rakenteiden sekä yritystoimintaa palvelevien edustustilojen rakentaminen. Alueelle ei saa rakentaa loma-asuntoja eikä majoitusrakennuksia.

Merkinnällä on osoitettu Mustaniemen suojaviheralueet. Osa alueista on voimassa olevissa asemakaavoissa kaavoitettu lähivirkistysalueiksi (VL), joissa on sallittua edustustilojen (esim. edustusaunan) rakentaminen.

Luonnonsuojelualue.

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltu alue/ Yksityismaan luonnonsuojelualueena perustettu luonnonsuojelualue. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvon.

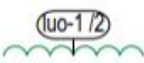
Merkinnällä on osoitettu Halkovuorella sijaitseva Majjasalonpään luonnonsuojelualue (YSA208009).

Maisemallisesti arvokas alue.

*Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Haapasaa-
ren kulttuuriympäristö.*

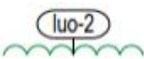
Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävä Haapasaa-
ren kulttuuriympäristö. Alueko-
konaisuus on Varis-, Haapa- ja Hakkarilansalmiin rajautuva alue, jonka merkittäviä rakennettuja
miljöitä ovat mm. Viitasaaren puukirkko (valm. 1878), Koivuniemen huvila, Vuorelan talo ja
Haapasalmen kivisilta. Voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on osoitettu valtakunnalli-
sesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

*/2 luonnontilainen noro
/3 luhta
/4 vähäpuustoinen suo*

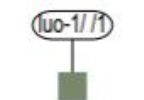
Merkinnällä on osoitettu luontoselvityksessä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi to-
detut alueet.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Lepakoiden ruokailualue.

*Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee huomioida suojaustalon säilyttämi-
nen.*

Merkinnällä on osoitettu luontoselvityksessä todettu lepakoiden ruokailualue Halkoniemessä.
Alue on lisäksi osoitettu yleiskaavassa lähivirkistysalueeksi (VL).

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä kohde.

/1 luonnontilainen lähde

Merkinnällä on osoitettu luontoselvityksessä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi to-
dettu lähde.

Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös.

Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohdetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä museovirastoon lausuntoa varten.

- (1) Porthanin puisto (1000019087)
- (2) Muhosenkallio (1000004854)

Merkinnällä on osoitettu muinaisjäännösrekisterin mukaiset kohteet.

Suojeltava rakennus, rakennettu ympäristö tai muu rakennelma, jolla on huomattavaa rakennus- tai kulttuurihistoriallista tai maisemallista arvoa.

Rakennuksen purkaminen on kielletty kunnes rakennussuojelu on ratkaisu asemakaavassa. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

- (1) Viitasaaren kirkko
- (2) Metsätyömuseon alue ja näkötorni
- (3) Vuorelan talo
- (4) Haapasaaren silta
- (5) Vanha puulukio
- (6) Tsasouna
- (7) Vahtilan, ent. lossinvahdintalo
- (8) Ns. Kytölän talo
- (9) Metsähallituksen rakennus
- (10) Vanha paloasema
- (11) Seurakuntatalo, Pappila ja Dementiakoti
- (12) Ns. Ellilän talot
- (13) Haapaniemen entinen kansakoulu
- (14) Tuhmalan huvila
- (15) Ent. Maatalouspankin rakennus
- (16) Koulutie, 9 asuintalo
- (17) Koivuniemen päärakennus

Merkinnällä on osoitettu rakennussuojelulailla suojellut kohteet sekä pääosin asemakaavoilla suojellut rakennukset ja ympäristöt.

Alue, jolla on säilytettäviä rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja.

Rakennuksessa tai rakennelmissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että kohteen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen arvoihin.

AP/s –merkinnöillä on osoitettu Hakkarilantien miljö, Vuorelan pihapiiri ja Mäkitien asutuksen alueet. Hakkarilantien alueelta on osoitettu erikseen suojeltavana rakennuksena (sr) Koivuniemen päärakennus ja Vuorelan pihapiiristä Vuorelan talo.

PY/s –merkinnällä on osoitettu Viitasaaren kirkko ympäristöineen. Viitasaaren kirkko on osoitettu erikseen myös suojeltavan rakennuksena (sr).

6.2.8 Maa- ja metsätalous

Maa- ja metsätalousvaltainen alue.

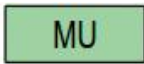
Alueella sallitaan maa- ja metsätalousvaltainen liittyvä rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen. Asutusta ei saa sijoittaa 150-200 metriä lähemmäksi rantaviivaa.

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joille ei ole erityisiä muutostarpeita.

Maisemallisesti arvokas peltoalue.

Merkinnällä on osoitettu maisemaselvityksessä todetut maisemallisesti arvokkaat peltoalueet.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Tässä käytössä tulee ottaa huomioon alueen maisemallisten ja muiden ympäristöarvojen säilyttäminen sekä alueen käyttömahdollisuudet ulkoiluun.

Merkinnällä on osoitettu Halkovuoren alue, jonka läpi kulkee ulkoilureitti ja -ladut.

6.2.9 Yleiset määräykset

Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena (MRL 42 §)

Koko osayleiskaava-alue on maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n 3 momentin tarkoittamaa suunnittelutarvealuetta.

Osayleiskaava-alueen tarkemmassa suunnittelussa ja asemakaavamuutosten laadinnassa on pyrittävä eheyttämään kaupunki- ja taajamakuva. Uudisrakentamisen tulee sopeutua kaupunkikuvaan, maisemaan ja arvokkaisiin rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin ja alueisiin.

Keskusta- ja virkistysalueilla kaupunkikuvan, julkisen kaupunkitilan ja rakentamisen laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Asuinalueiden suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota elinympäristöjen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen.

Pääväylien varrella sijaitsevien teollisuus- ja työpaikka- sekä kaupan alueiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen ja kaupunkikuvan laatuun.

Ympäristön tulee olla viihtyisä, turvallinen ja esteettisesti laadukas niin jalankulkijan, pyöräilijän kuin autoilijankin näkökulmasta.

Alueen hulevedet on ensisijaisesti käsiteltävä kiinteistöllä ja imeytettävä. Mikäli, imeytys ei ole mahdollista, on hulevedet johdettava hidastaen mahdollisimman luonnonmukaisesti eteenpäin. Hulevesi- ja tulvariskin pienentämiseksi rakentamisessa tulee käyttää mahdollisimman paljon vettäläpäiseviä maapintamateriaaleja, istutettavia alueita sekä hyödyntää maastopainanteita hulevesien viivyttämiseen. Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa tulee selvittää hulevesien hallinnan periaatteet ja varataan riittävät alueet hulevesien käsittelyä ja johtamista varten.

7. KAAVAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMIEN

7.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja ne perustuvat Valtioneuvoston päätökseen vuodelta 2000. Päätöstä tarkistettiin 13.11.2008 tavoitteiden sisällön osalta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin sen perusteella, millaisia alueidenkäyttöä ja sen suunnittelua ohjaavia vaikutuksia niillä on.

Yleistavoitteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavoituksessa ja muussa maakunnan suunnittelussa, yleiskaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Erityistavoitteet koskevat kaikkea kaavoitusta, mikäli tavoitetta ei ole erityisesti kohdennettu koskemaan vain tiettyä kaavatasoa.

Vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on esitetty *kursiivilla* ne tavoitteet, jotka koskevat nimenomaan yleiskaavoitusta.

Kaavan suhde sitä koskeviin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	
Tavoite: (Y)=yleistavoite, (E)=erityistavoite	Otettu huomioon kaavassa seuraavasti
1. Toimiva aluerakenne	
<p>Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävä hyödyntämistä. Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin. (Y)</p> <p>Aluerakennetta kehitetään monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena (Y).</p>	<p><i>Osayleiskaava tarkentaa maakuntakaavaa. Siinä on osittain tarkistettu voimassa olevien asemakaavojen aluevarauksia ja osoitettu uusia tai täydennettäviä työpaikka-alueita sekä asuinalueita. Osa alueista on muutettu ns. reservialueiksi. Rakenne painottuu taajama-alueeseen siten, että nykyinen keskusta säilyy, ja sitä voidaan kehittää ja nelostien itäpuolen kehittämistä jatketaan teollisuus- ja työpaikkarakentamiseen.</i></p> <p><i>Osayleiskaava mahdollistaa Viitasaaren kehittymisen olemassa olevaa tieverkostoa ja vesireittejä hyödyntäen.</i></p>
2. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu	
<p>Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. (Y)</p> <p>Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua. (Y)</p> <p>Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. (Y)</p> <p>Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan. (Y)</p> <p>Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä edistetään osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoitumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilö-</p>	<p><i>Kaavaa laadittaessa on huomioitu alueen ominaispiirteet ja uusien alueiden sijoittamisessa ja niiden rajautumisessa on otettu huomioon alueen kulttuuriset, maisemalliset ja luonnon arvot.</i></p> <p><i>Kaavan pääpaino on keskusta-alueen kehittämisessä.</i></p> <p><i>Palvelut keskitetään taajamaan, jossa asuu suurin osa väestöstä – lyhentäen keskimääräiset asiointimatkat.</i></p> <p><i>Nykyisille teollisuuslaitoksille ja työpaikka-alueille on varattu riittävät aluevaraukset ja tulevaisuudelle laajennusvaraa. Kaupalliset toiminnot on sijoitettu keskusta-alueiden tuntumaan sekä nelostien itäpuolelle on varattu alueet vähittäiskaupan suuryksiköille.</i></p> <p><i>Osayleiskaava pohjautuu kaupungin väestökehitystavoitteeseen, jota on verrattu tilastokeskuksen väestöennusteeseen. Ylimoitusta on purettu vähentämällä nykyisiä varauksia ja osoittamalla myöhemmässä vaiheessa toteutettavia asuinpienaloalueita ja työpaikka-alueita reservialueiksi. Väestön kasvuennusteiden ollessa maltillisia ja osin negatiivisia ei tämän työn yhteydessä ole tehty vaih-</i></p>

<p>liikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikennetyksien äärelle. (Y)</p> <p>Kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksenmukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle. (Y)</p> <p>Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. (Y)</p> <p>Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen. (Y)</p> <p>Alueiden suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja niiden vaikutuksia ehkäistään. Alueidenkäytössä luodaan edellytykset ilmastomuutokseen sopeutumiselle. (Y)</p> <p><i>Lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Maakunnan suunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä sekä taajama- että maaseutualueiden väestömäärän kehityksen erilaisia vaihtoehtoja. (E)</i></p> <p><i>Tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävä kehityksen mukaista. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytön suunnittelussa on maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja suunnattava tukemaan maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä infrastruktuuria. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä</i></p>	<p><i>toehtoisia tarkasteluja väestön sijoittumisesta.</i></p> <p><i>Lähtökohtana on ollut yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja rakenteeseen liittyvä hallittu laajentaminen siellä missä se mm. maisemalliset ja maanomistukselliset näkökohdat huomioon ottaen on mahdollista. Kaavassa on pyritty osoittamaan uudet rakentamisalueet olemassa olevien yhteyteen, jolloin voidaan hyödyntää nykyistä tie-, katu- sekä vesi- ja viemäriverkkoa. Kaava edellyttää kuitenkin osittain teknisen huollon verkoston laajentamista.</i></p> <p><i>Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä on pyritty vähentämään liikennetarvetta ja yhdyskuntarakenteen laajentaminen tapahtuu nykyisen taajamarakenteen puitteissa, jossa on jo toimivat kävely- ja pyöräilyolosuhteet. Kaavan yleismääräyksissä ja keskusta-alueen kaavamääräyksissä korostetaan ympäristön suunnittelua kävelijän ja pyöräilijän näkökulmasta. Viitasaaren taajaman hienovääräinen täydentäminen painottuu valtatie 4 varrelle, mikä edesauttaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä.</i></p> <p><i>Kaavatyön yhteydessä on selvitetty maakunnallisia selvitäisiä täydentävä kaupan ja palveluiden verkosto ja sijoitettu palvelut ja vähittäiskaupan suuryksiköt yhdyskuntarakenteen kehittämistä palvelevalla tavalla.</i></p> <p><i>Teollisuusalueet sijaitsevat taajamarakenteessa omalla rajatulla alueellaan taajaman ja valtatie 4 itäpuolella. Uudet työpaikka-alueet kytkeytyvät hyvin liikenneverkkoon ja ovat helposti saavutettavissa.</i></p> <p><i>Kaava-alueella ei ole kylä- tai maaseutuasumisen alueita yksittäisiä kohteita lukuun ottamatta.</i></p> <p><i>Kaava luo mahdollisuuden tiiviimpään ja viihtyisämpään taajamakuvaan. Tärkeät viheryhteydet, virkistysalueet ja kaupunkikuvan kannalta merkittävät rakennetut ympäristöt on osoitettu kaavassa.</i></p> <p><i>Osayleiskaavatyön kanssa samanaikaisesti on käynnissä Viitasaaren kaupungin hulevesisuunnitelma, joka tarvittaessa huomioidaan tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa.</i></p> <p><i>Kaavassa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat on tunnistettu. Vaikutuksia ehkäistään mm. toimintojen sijoittamis- ja liikenneatkaisuilla.</i></p> <p><i>Suunnittelualueelle ei ole osoitettu uusia merkittäviä ympäristöhäiriöitä aiheuttavia toimintoja. Suuronnettomuusvaara aiheuttavia laitoksia tai uusia vaarallisten aineiden kuljetusreittejä tai kemikaaliratapiohoja ei kaavalla ole suunniteltu. Viitasaarella ei ole kaavan laatimisen aikaan suuronnettomuusvaaraa aiheuttavia Seveso III -direktiivin mukaisia laitoksia.</i></p> <p><i>Kaavan keskusta-alueella on tunnistettu palveluiden, hallinnon ja keskusta-asumisen alue (C-1) ja keskustatoimintojen alue, jolla ensisijaisesti kehitetään asumista (C-2). Keskusta-toimintojen alueiden tavoitteet tukevat Viitasaaren keskustan vahvistamista ja monipuolistamista.</i></p> <p><i>Yleiskaava osoittaa maankäytön pääpiirteet. Yksittäiset pilaantuneet kohteet tulee selvittää tarkemmassa suunnitteluvaiheessa. Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet on todettu kaavaselostuksessa.</i></p> <p><i>Melun haitalliset vaikutukset on otettu huomioon suoja-</i></p>
--	--

olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle. Taajamia kehitettäessä on huolehdittava siitä, että viheralueista muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia. (E)

Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua. (E)

Alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Alueidenkäytön suunnittelussa uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävän kehityksen mukaista. Alueidenkäytön suunnittelussa on tarvittaessa osoitettava korvaavat alueidenkäyttöratkaisut yhdyskuntien toimivuuden kannalta erityisen tärkeille toiminoille, joihin liittyy huomattavia ympäristö- tai henkilövahinkoriskejä. (E)

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys. (E)

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista. (E)

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin. (E)

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa. (E)

Alueiden käytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä. (E)

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvänlaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy. (E)

heraluevarauksilla, kaavan keskusta-alueen kaavamerkinnoissä (C-1, C-2) sekä meluntorjuntatarveremerkinnällä.

Kaavan keskeisillä alueilla on kaukolämpöverkko, jonka yhteyteen ja läheisyyteen kaava mahdollistaa tiiviimpää rakentamista. Keskustan tuntumassa valtatie 4 itäpuolella on osoitettu nykyinen lämpökeskus. Kaava ei rajoita uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ottamista.

3. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat	
<p>Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä. (Y)</p> <p>Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään. (Y)</p> <p>Alueiden käytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. (Y)</p> <p>Alueiden käytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä. (Y)</p> <p><i>Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohdina. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytön suunnittelussa rantaan tukeutuva loma-asutus on suunniteltava siten, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen sekä loma-asumisen viihtyisyys. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- tai muuttamisriskkejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan. (E)</i></p> <p><i>Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä. (E)</i></p>	<p><i>Kaavassa on huomioitu arvokas rakennettu kulttuuriympäristö ja -maisema sekä kaupunki- ja kyläkuvallisesti arvokkaat alueet. Kiinteitä muinaisjäänköksiä on kaavan alueella kaksi.</i></p> <p><i>Nykyiset rakentamattomat ranta-alueet on taajama-alueilla osoitettu pääosin viheralueiksi ja vesien tilaan vaikuttava hulevesien määrä nykyisestä ei oleellisesti lisääntynyt.</i></p> <p><i>Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön maisema-alueet on otettu huomioon ja maankäyttö on sovitettu niiden historialliseen kehitykseen. Arvokkaat luontokohteet ja suojelualueet on merkitty kaavaan.</i></p> <p><i>Kaavassa on osoitettu luontoselvityksen ja aiempien selvitysten pohjalta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet. Näiden arvojen säilymistä uhkaavia maankäyttömuotoja ei ole alueelle osoitettu. Kaava mahdollistaa yhtenäisten viheralueiden ja -verkostojen jatkumisen.</i></p> <p><i>Kaavassa ei osoiteta erillisiä loma-asuntoalueita.</i></p> <p><i>Kaava-alueella ei ole pohjavesialueita.</i></p> <p><i>Kaava-alueella ei ole erityisen laajoja yhtenäisiä pelto-alueita. Maisemallisesti merkittävä viljelykäytössä oleva peltoalue on otettu kaavassa huomioon.</i></p> <p><i>Uusi maankäyttö sijoittuu olemassa olevan tiestön ja muun infrastruktuurin yhteyteen.</i></p>
4. Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto	
<p>Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikenne- ja palvelumuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen. (Y)</p> <p>Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliiken-</p>	<p><i>Kaavan laatimisen lähtökohdina on ollut nykyinen liikenneverkosto ja sen kehittämistarpeet. Yleiskaavassa on osoitettu uusia tieyhteystarpeita. Uudet eritasoliittymäratkaisut selkeyttävät kaupungin sisääntuloa. Raskas liikenne ei ohjaudu taajaman sisälle.</i></p> <p><i>Alueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä satamia, rautateitä tai lentoasemia.</i></p>

<p>neyhteyksiä ja -verkostoja. (Y)</p> <p>Alueiden käytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia. (Y)</p> <p><i>On turvattava olemassa olevien valtakunnallisesti merkittävien ratojen, maanteiden ja vesiväylien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä valtakunnallisesti merkittävien satamien ja lentoasemien kehittämismahdollisuudet. (E)</i></p> <p><i>Alueidenkäytössä on edistettävä matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvattava edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen yhteistyön kehittämiselle. Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet tavaraj- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten. Nopean liikenteen junaratayhteyksiä toteutettaessa on huolehdittava lähi- ja taajamaliikenteen toimintaedellytyksistä. (E)</i></p>	
<p>5. Helsingin seudun erityiskysymykset</p> <p>6. Luonto- ja kulttuuriympäristöaluekokonaisuudet</p>	
<p>Suunnittelualue ei sijaitse rannikkoalueella, Saaristomerellä, maankohoamisrannikolla tai saamelaisten kotiseutualueella eikä Helsingin seudulla.</p>	

7.2 Kaupungin tavoitteiden toteutuminen

Viitasaaren keskustan osayleiskaavan tavoitteena on suunnitella kaupunkikeskustan maankäyttö ja varmistaa yhdyskuntarakenteen toimivuus vuoteen 2035 saakka.

Kaava toteuttaa kaupungin asettamia tavoitteita, myös osana kansainvälistä kaupunkien keskus-
tojen kehittämishanketta (Small Town Networks) laadittua Viitasaaren keskustan kehittämis-
suunnitelmaa.

Kaavassa on keskitytty olemassa oleviin rakennettuihin alueisiin, niiden täydentämiseen ja tiivistämiseen. Keskusta-alueen aluevarausta on tiivistetty maakuntakaavan mahdollistamasta aluevarauksesta. Kaava tukee keskusta-asumisen säilymistä ja kehittämistä. Keskusta-alueelle on mahdollista sijoittaa palveluja sekä asumista.

Kaavassa ei ole osoitettu merkittäviä uusia asumisen alueita. Kaksi uutta aluetta on osoitettu nykyisten asuinalueiden yhteyteen ja niiden jatkoksi. Samalla on muutettu yksi jo asemakaavoitetun alueen osa asumisen reservialueeksi, koska alue ei ole lähtenyt toteutumaan ja alueen lähitöllä on vielä tontireserviä jäljellä.

Kaavassa on huomioitu liikenteen kehittämisen tarpeet osoittamalla uudet eritasoliittymäratkaisut ja suunnittelemalla kaupungin uuden sisääntuloväylän paikka. Tämä edesauttaa liikenteen sujuvuutta ja myös liikenneturvallisuutta sekä lisää taajaman houkuttelevuutta. Kevyenliikenteen tarpeet on huomioitu osoittamalla merkittävimmät nykyiset kevyenliikenteen yhteydet..

Rakennetun ympäristön laatua ohjataan erityisesti kaavan yleismääräyksissä, jotka koskevat koko kaava-aluetta, ja myös nelostien varteen sijoittuvan työpaikka- ja teollisuusalueiden rakentamisen kaupunkikuvan laatuun on kiinnitettävä huomiota.

Virkistyskäyttö on huomioitu merkittävimmillä lähivirkistysalueilla sekä osoittamalla virkistysreit-tejä ja viheryhteystarpeita. Kaavan yhteydessä on tutkittu alueen viherverkko, jossa on huomioitu myös kevyenliikenteen verkosto.

8. OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

Vaikutusten arvioinnissa arvioidaan ennakkoon toteuttamisen merkittävät vaikutukset tehtäessä kaavaa koskevia ratkaisuja. Vaikutusten arvioinnissa kaavan vaikutuksia verrataan nykytilaan. Kaavan vaikutusten arvioinnista on säädetty maankäyttö ja rakennuslaissa sekä –asetuksessa MRL 9 § ja MRA 1 §.

Vaikutusarvioinnin toteuttaminen pohjautuu maankäyttö- ja rakennuslakiin. *”Kaavan tulee perustua merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.*

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” (MRL 9 §).

Vaikutusten arvioinnin perustana on käytetty kaavoitusprosessin aikana laadittuja selvityksiä sekä aluetta koskevia aiempia selvityksiä, kuten maakuntakaavan selvityksiä.

Hankkeen vaikutukset ovat osittain pysyviä, osittain väliaikaisia ja osittain vain rakentamisen aikaisia. Rakentamisen aikaiset vaikutukset kohdistuvat erityisesti virkistyskäyttöön ja liikenteeseen. Pysyviä vaikutuksia aiheutuu mm. maisemalle ja linnustolle.

8.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kaupunkikuvaan ja rakennettuun ympäristöön.

Osayleiskaavaa on voimassaolevien Keski-Suomen maakuntakaavojen, myös vireillä olevan maakuntakaavan tarkistuksen mukainen. Osayleiskaavassa osoitettu keskustatoimintojen alue on hieman pienempi kuin maakuntakaavan aluevarauksessa. Osayleiskaavassa osoitetut asumisen alueen ovat maakuntakaavan taajamatoimintojen alueiden mukaisia ja liikenteen ratkaisut tukevat maakuntakaavan tavoitteita.

Osayleiskaava edistää keskustan maankäytön tehokkuuden kasvattamista ja kaupunkirakenteen tiivistämistä. Kaavassa ei ole osoitettu uusia asumisen ja teollisuustoimintojen alueita irralleen nykyisestä yhdyskuntarakenteesta. Kaavassa osoitetut uudet alueet on liitettävissä nykyisiin kunnallisteknisiin ja liikenteellisiin verkostoihin.

Osayleiskaava tukee kulttuuriperinnön ja luonnonympäristön arvokkaiden ominaispiirteiden säilymistä. Osayleiskaavassa kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön kannalta tärkeät ja arvokkaat kohteet sekä luonnon kannalta merkittävät alueet on osoitettu kaavakartalla omin merkinnöin ja määräyksin.

Vaikutukset asumiseen

Kaavalla ei ole osoitettu merkittäviä uusia asumisen alueita. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Viitasaaren väestö vähenee, joten kaupungissa ei ole tarvetta uusille asumisen alueille. Väestön ikääntymisen myötä kiinnostus kerrostalovaltaista asumista kohtaan oletetaan kasvavan. Kaava mahdollistaa keskustatoimintojen alueelle (C-1, C-2) keskustapalveluihin tukeutuvan asumisen rakentamisen.

Kaavassa on osoitettu kaksi uutta pientaloaluetta, joiden pinta-alat yhteensä ovat 34,4 ha. Lisäksi jo asemakaavoitetuilla alueilla on tonttivarantoa. Kaava-alueelle ei ole osoitettu uusia asuinkerrostalojen alueita, vaan kaava mahdollistaa keskustaan soveltuvan rakentamisen mukaan lukien asuinkerrostalorakentaminen keskustatoimintojen alueilla (C-1, C-2) sekä täydentämisen keskustan läheisyydessä olevalla asumisen alueella (A). Kaava vastaa väestön ikääntymisen lähivuosina synnyttämään haasteeseen lisäämällä mahdollisuuksia keskusta- ja palveluasumiseen.

Osayleiskaavan asumisen ylimitoitusta on purettu osoittamalla Kurkelassa sijaitseva, vielä kokonaan toteutumaton asemakaavoitettu pientaloalue (n. 10,6 ha) asumisen reservialueena (AP/res). Alue on tarkoitettu pitkän aikavälin reservialueeksi. Kyseiselle alueelle ei ole tiedossa alueen toteutuminen asumiseen lähitulevaisuudessa. Alueen läheisyydessä sijaitsee jo osin rakentunut asemakaavoitettu pientaloalue, jossa on vielä tonttivarantoa jäljellä.

Vaikutukset palveluihin

Kaava mahdollistaa nykyisten palveluiden säilymisen ja myös niiden laajenemisen. Nelostien itäpuolella ABC:n ympäristössä on mahdollistettu palvelualueen laajeneminen.

Väestön muutoksilla ja erityisesti vanhusväestön määrän kasvulla on merkittävä vaikutus palvelutarpeeseen. Viitasaaren seudulla palvelutarpeen kasvu on suurimmillaan vanhusien huollossa, erikoissairaanhoidossa sekä perusterveydenhuollon avohoidossa ja väheneminen perusopetuksessa ja lukio-opetuksessa.

Kaava mahdollistaa nykyisten palvelujen säilymisen, kehittämisen ja laajenemisen. Alueen koulu- ja terveyskeskuspalvelut on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueina (PY). Uutena alueena (PY) on osoitettu puretun koulun paikalle rakentumassa oleva alue, jonne tulee mm. päiväkoti.

Vaikutukset työpaikkoihin ja elinkeinotoimintaan

Osayleiskaavassa on huomioitu nykyiset teollisuusalueet. Kaavalla on osoitettu teollisuusalueiden ja työpaikka-alueiden laajennusmahdollisuuksia, jonka myötä kaava mahdollistaa uusien työpaikkojen syntymisen.

Maakuntakaavassa Viitasaari on osoitettu puuteknologian kehittämisen kohdealueena (pk). Suunnittelumääräyksen mukaan: *”Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee luoda edellytykset puutoimialan kasvulle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen ja kehittämiseen ympäristövaikutuksiin.”* Osayleiskaava mahdollistaa nykyisen teollisuus- ja työpaikkatoimintojen kehittämisen ja kasvun.

Osayleiskaavan yhteydessä on tutkittu liikenteellisten yhteyksien parantamista/selkeyttämistä ja nämä on huomioitu osayleiskaavaratkaisussa mm. eritasoliittymien sijainnilla ja parannettavalla alikululla.

Vaikutukset virkistykseen

Kaavalla on positiivisia vaikutuksia virkistykseen. Nykyiset virkistys- ja ulkoilualueet on pyritty säilyttämään kaavassa ja samalla on huomioitu niiden jatkuvuus. Halkoniemen alueella rantaluettua osoitetaan asumiseen, mutta alueen rakentumisen myötä se voi kuitenkin lisätä houkuttelevuutta ulkoiluun alueen ei-rannan puoleisissa osissa. Kaavassa ei ole osoitettu uusia virkistysalueita.

Kaavassa on osoitettu merkittävimmät ulkoilureitit sekä osoitettu virkistysreittejä, joiden on tarkoitus toimia yhdistettynä viheryhteytenä ja kevyenliikenteen yhteytenä. Virkistysreitien osoittamisessa on huomioitu kaavan yhteydessä tutkittu viherverkko.

Taajaman yhteydessä sijaitsevat laskettelurinne ja urheilukenttä on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueiksi (VU).

Tiivistettävien ja uusien alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota virkistysmahdollisuuksien sijaintiin ja saavutettavuuteen ja esteettömyyteen.

Vaikutukset liikenteen järjestämiseen

Kaavan yhteydessä on laadittu erillinen liikenneselvitys, jolla on tutkittu mm. uuden sisääntuloväylän ja eritasoliittymien sijainnit. Uudet eritasoliittymät on osoitettu selvityksessä todetun mukaisesti. Kaava mahdollistaa liikennejärjestelyjen selkiyttämisen erityisesti taajaman eteläosassa.

Uudet ja tiivistettävät teollisuus ja asuinalueet tukeutuvat nykyiseen tie- ja katuverkkoon ja ovat kävely- tai pyöräilyetäisyydellä keskustan palveluista.

Osayleiskaavalla ei ole vaikutusta linja-autoliikenteen toimintaedellytyksiin. Kaukoliikenteen reitit kulkevat taajaman läpi, mikä lisää niiden käytettävyyttä. Viitasaaren väestöpohja ei mahdollista taajaman sisäistä paikallisliikennettä, vaan joukkoliikenne toimii kaukoliikenteen ja koululais- ja palveluliikenteen varassa. Osayleiskaavassa taajamarakennetta pyritään tiivistämään, mikä mahdollista asumisen ilman joukkoliikennepalveluja.

Vaikutukset tekniseen huoltoon

Tiivistettävillä alueilla tukeudutaan nykyisiin teknisen huollon verkostoihin. Uudet asuin-, teollisuus- ja työpaikka-alueet edellyttävät teknisen huollon verkostojen laajentamista. Pääsääntöisesti uudet alueet sijoittuvat rakennettujen alueiden teknisten huollon verkostojen jatkeeksi.

Vaikutukset erityistoimintoihin

Kaavalla on vähäinen vaikutus erityistoimintoihin. Kaavassa on osoitettu nykyiset erityistoimintojen alueet, kuten lämpökeskus, moottoriurheilualue, Kolkynvuoren alueelle suunniteltu maainesten ottoalue sekä hautausmaa-alueet.

Vaikutukset ympäristöön

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia ympäristöön. Alueella on useita ympäristölupia. Mahdolliset ympäristöhäiriöt on arvioitu aiemmin joko ympäristölupaprosessin tai erillisten ympäristövai-
kutusten arviointimenettelyjen yhteydessä.

Osayleiskaavassa ei osoiteta uusia ympäristöhäiriötä aiheuttavia toimintoja. Teollisuusalueiden laajentaminen on mahdollista.

Osayleiskaavan mahdollistamien asuinalueiden ja teollisuusalueiden tiivistämisen ja laajentamisi-
en myötä liikennemäärien kasvun aiheuttamat ilmanpäästöt aiheutuvat lähinnä pakokaasuista ja renkaiden nostamasta pölystä.

Teollisuus- ja työpaikkatoiminnot sijoittuvat pääosin nelostien itäpuolelle ja ne rajautuvat katu-
ja tieyhteyksiin, jolloin niiden liikenne ei sekoitu asuinalueiden sisäiseen liikenteeseen.

Kaava-alueella valtatie 4 liikenne on merkittävä melua aiheuttava tekijä. Melualueella on jo ny-
kyisiä kaavoitettuja ja rakennettuja asuinrakennuksia erityisesti keskustan ja nelostien välisellä
alueella, Haapasaassa sekä eteläisen eritasoliittymän tuntumassa. Valtatie meluvaikutukset
on otettu huomioon keskusta-alueen (C-1, C-2) kaavamääräyksissä siten, että meluntorjuntatar-
ve tutkitaan tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä. Lisäksi varsinainen meluntorjuntatarve-
merkintä on osoitettu valtatie varrelle Haapasaaren kohdalle ja alueen eteläosaan.

Kaava-alueella ei ole pohjavesialueita.

Kaava-alueella on joitakin mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita. Kohteet on todettu kohdassa
2.4.11.

Vaikutukset sosiaaliseen ympäristöön ja elinoloihin

Kaava mahdollistaa kaupunkirakenteen tiivistämisen ja uusien asuin- sekä työpaikkojen sijoittu-
misen alueelle, mikä toteutuessaan luo vireää toimintaympäristöä ja elävöittää kaupungin kes-
kustaa ja luo kysyntää monipuolisemmille keskustatoiminnoille ja palveluille.

Osayleiskaava mahdollistaa nykyisten asuinalueiden tiivistämisen, uusien asuin- ja työpaikka-
alueiden rakentamisen sekä pyöräily- ja kävelyverkoston kehittämisen niiden välille. Toimiva lii-
kenneverkko ja eheä rakenne edistävät kaikkien asukasryhmien arjen sujuvuutta.

Muutokset asuin- ja elinympäristössä koetaan yksilöllisesti ja ne heijastavat jokaisen ihmisen
henkilökohtaisia näkemyksiä. Aasukkaat voivat kokea omaa aluetta lähelle sijoittuvan uusi- tai
täydennysrakennuksen elinmahdollisuuksia rajoittavana uhkana tai yhtä hyvin alueen arvoa kas-
vattavana ja elinympäristön viihtyisyyttä lisäävänä. Osayleiskaavan maankäyttöratkaisut mahdol-
listavat nykyisten toimintojen säilymisen, mutta tarjoavat myös mahdollisuuden eri asumismuo-
tojen sijoittumiseen. Asuinpientalovaltaisille alueille on mahdollista rakentaa omakoti-, pari- ja
kytkettyjä pientaloja sekä rivitaloja. Keskustatoimintojen alueelle voidaan rakentaa keskustaan
soveltuvaa asumista. Kaava tarjoaa mahdollisuudet monipuoliseen asuntotuotantoon.

Kaavassa on huomioitu viheryhteysverkostojen ja reittien yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä osoitettu
pääviheralueet. Uusien alueiden asemakaavoituksen yhteydessä huomioidaan aluevarausten si-
sälle tarpeelliset lähivirkistysalueet ja reitit. Viheralueet ovat hyvin saavutettavissa ja ne osaltaan
luovat viihtyisää ja terveyteen myönteisesti vaikuttavaa asuinympäristöä.

Nykyisten teollisuusalueiden laajentaminen antaa mahdollisuuden täydentää kaupungin yritys-
elämän rakennetta ja luo mahdollisuuden vahvistaa elinkeinoelämää sekä työpaikkojen ja asumi-
sen hyvää keskinäistä saavutettavuutta.

8.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Vaikutukset luonnoloihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonsuojeluun

Kaavan keskeiset muutokset luonnonympäristöön aiheutuvat uusista rakennusalueista, joilla
luonnonympäristö rakentamisen myötä muuttuu. Lisäksi Valtaosa näistä vaikutuksista kohdistuu
rakennettujen alueiden läheisyydessä sijaitseville metsätalousalueille. Osa luonnonympäristöstä
katoaa rakentamisen myötä, mutta rakennettujen alueiden läheisyyteen sijoituessaan uudet ra-
kennusalueet eivät merkittävästi pirstaloja metsäalueiden yhtenäisyyttä. Uusia rakentamisalueita
on suhteessa melko vähän koko kaava-alueeseen nähden ja uudet rakentamisalueet sijoittuvat jo
rakennettujen ympäristöjen läheisyyteen.

Alueella on muutamia pienalaisia luonnontilaisia ja luonnontilaisten kaltaisia avosualueita sekä
luhtia, jotka täyttävät metsälain 10§:n mukaisten erityisten tärkeiden elinympäristöjen kriteerit.

Suunnittelualueella osoitetut lähteet ovat yhtä lukuun ottamatta luonnontilaltaan muuttuneita. Kurkelan eteläpuolella sijaitseva lähde on mahdollisesti vesilain 11§:n tarkoittama kohde. Savi-vuoren pohjoispuolella sijaitsevat lähteet ovat luonnontilaltaan muuttuneita eikä siten voida rinnastaa vesilain 11§:n tarkoittamiin luonnontilaisiin lähteisiin. Luonnontilaltaan muuttuneita lähteitä voidaan kuitenkin pitää paikallisesti arvokkaina kohteina, jotka lisäävät alueen monimuotoisuutta. Lähteet on merkitty kaavaan kohdemerkinnällä: *Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä kohde* (luo-1/1).

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on osoitettu *luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeinä alueina* (luo-1; /2: luonnontilainen noro; /3 luhta; /4 vähäpuustoinen suo).

Suunnittelualueelle sijoittuu uhanalaisista kasvilajeista silmälläpidettävä (NT) musta-apila, elinvoimaiseksi (LC) luokiteltu keltaängelmä. Keltaängelmän kasvupaikka sijoittuu voimakkaasti muokattuun ympäristöön, eikä siten ole lajille ominainen kasvupaikka. Musta-apilan ja keltaängelmän esiintymisalueisiin ei kaavaluonnoksessa kohdistu maankäytön muutoksia.

Suunnittelualueella esiintyvä lepakkolajisto on seudulle tyypillistä ja määrät melko tavanomaisia. Hieman suuremmat määrät lepakoita havaittiin luontoselvityksen yhteydessä tehdyssä lepakkokartoituksessa Mustaniemen, Halkoniemen ja Miekkarinteen seurantapaikoilla, joiden alueet on luokiteltu luokan II lepakkoalueiksi. Kohteet on osoitettu kaavassa merkinnällä luo-2: *Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Lepakoiden ruokailualue. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee huomioida suojapuuston säilyminen.*

Suunnittelualueelta ei tehty havaintoja liito-oravista. Alueen metsiköt ovat suurelta osin voimakkaasti metsätaloustoimin käsiteltyjä talousmetsiköitä, joissa lajille soveltuvia elinympäristöjä on niukasti.

Osayleiskaavan alueella sijaitsee yksi luonnonsuojelualue, Halkovuorella sijaitseva Maijasalonpään luonnonsuojelualue (YSA208009), joka on huomioitu kaavamerkinnoissä ja määräyksissä SL-merkinnällä (luonnonsuojelualue).

Suunnittelualueelle ei sijoitu Natura-alueita tai luonnonsuojeluohjelmien alueita tai luonnonsuojelualuevarauksia.

Vaikutukset vesistöihin ja vesitalouteen

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia vesistöihin tai vesitalouteen. Kaavoitettavalla alueella ei sijaitse tärkeitä pohjavesialueita. Nelostien itäpuolelle osoitetun palvelujen ja hallinnon alueen (P) aluevaraus on osoitettu siten, että järven vähäinen täyttö on mahdollista.

Uusi rakentaminen voi kasvattaa pintavaluntaa pinnoitetun ja rakennetun alueen kasvaessa. Hulevesien määrä riippuu alueelle sijoittuvien toimintojen tarpeista mm. kattopinta-aloista ja asfaltoidun alueen määrästä. Uusia teollisuus- ja työpaikka-alueilla tarvitaan hulevesiselvitykset tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Viitasaaren kaupungilla on käynnistetty Viitasaaren kaupungin hulevesiohjelman laatiminen. Se valmistuu vuoden 2017 lopussa, jolloin sen johtopäätöksiä voidaan hyödyntää tarvittaessa tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa.

Uudet asuinpientalovaltaiset alueet sijoittuvat vesihuollon toiminta-alueelle tai siihen helposti liitettäväksi olevalle alueelle.

Kaavan yleismääräyksillä ohjataan hulevesien käsittelyä ja johtamista koko kaava-alueella.

Vaikutukset maa- ja metsätalouteen

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia maa- ja metsätalouteen. Maa- ja metsätalousalueita (M, MA, MU) on osoitettu yhteensä n. 310 ha, joka on noin 28 % koko kaava-alueen pinta-alasta. Asuin- ja teollisuusalueiden laajentaminen vähentää jonkin verran maa- ja metsätalousalueiden pinta-alaa rakennettujen alueiden läheisyydessä, mutta uusia rakentamisen alueita suhteessa kaavan kokonaispinta-alaan on kuitenkin vähän. Kaava mahdollistaa nykyisten maatalojen sekä maa- ja metsätalousalueiden säilymisen.

8.3 Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Vaikutukset maisemaan

Kaavan yhteydessä laadittu maisemaselvitys on huomioitu kaavaa laadittaessa. Maisemaselvityksessä on todettu kaksi maisemallisesti arvokasta peltoa ja ne on osoitettu kaavassa merkinnällä MA. Savilahden laidunniitty on lisäksi paikallisesti arvokas perinnebiotooppi.

Maakunnallisesti merkittävä Haapasaaren kulttuuriympäristö on osoitettu maisemallisesti arvokkaana alueena (vaakarasteri). Haapasaaren kulttuuriympäristö on Keski-Suomen maakuntakaavassa merkitty valtakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä. Alueen nykyinen kulttuuriympäristön arvo on kuitenkin maakunnallinen.

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

Kaava-alueella sijaitsevat rakennusperintörekisterin kohteet Haapasaaren mäellä sijaitseva Viitasaaren kirkko ja Haapasaaren eteläpuolella Äänekoskentien varrella sijaitseva Vuorelan talo. Viitasaaren kirkko sijoittuu julkisten palvelujen ja hallinnon alueelle (PY). Kirkkorakennus on osoitettu kaavassa suojeltavaksi rakennukseksi (sr) ja kirkon ympäristö sekä alueena, jolla on säilytettäviä ja kulttuurihistoriallisia arvoja (/s). Vuorelan talon sijaitsee pientalovaltaisella asuntoalueella (AP). Vuorelan talo on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr) ja koko ympäristö alueena, jolla on säilytettäviä ja kulttuurihistoriallisia arvoja (/s).

Muilta osin kaavassa osoitetut suojellut rakennukset (sr) ja säilytettävät ympäristöt (/s) ovat pääosin Viitasaaren rakennusinventoinneissa arvokkaiksi luokiteltuja kohteita.

Vaikutukset muinaismuistoihin

Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan suunnittelualueella on kaksi muinaismuistoa: Porthanin puisto ja Muhosenkallio. Nämä on osoitettu kaavakartassa SM-merkinnällä. Osayleiskaavalla ei osoiteta maankäytön muutoksia muinaismuistojen kohdalle tai lähiympäristöön, jolloin kaavalla ei ole vaikutuksia tiedossa oleviin muinaismuistoihin.

8.4 Vaikutukset talouteen

Maankäytönsuunnittelussa tehdyt ratkaisut ovat kuntatalouden kannalta merkityksellisiä kerta- ja vuosittain toistuvien käyttötaloudesta ja vuosittain toistuvien käyttötaloudesta kustannusten kannalta. Yhdyskuntarakenteen tiivistymisellä voidaan saavuttaa kunnallistaloudellista etua pitkällä aikavälillä esimerkiksi peruspalveluiden järjestämisessä.

Yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia aiheutuu mm. maan hankinnasta, tonttien myynnistä, katuverkon sekä vanhusten asumispalveluiden järjestämisestä. Kaavan kokonaiskustannukset muodostuvat alueiden rakentamiskustannuksista, ulkoisiin verkostoihin kytkentäkustannuksista, sisäisten verkostojen rakentamiskustannuksista sekä palvelujen kehittämisestä vastaamaan alueen maankäyttöä.

Kaavan toteutuminen uusien asuin- ja teollisuusalueiden osalta ei edellytä merkittävästi uusien kunnallisteknisten verkostojen rakentamista, sillä alueet ovat nykyisen yhdyskuntarakenteen sisällä tai sen välittömässä läheisyydessä.

Uusien rakennettavien alueiden ja täydennysrakentamisalueiden asemakaavoitus ja muu suunnittelu sekä kunnallistekniikan ja katujen rakentaminen aiheuttaa kaupungille kustannuksia. Kaavan toteutuminen ei edellytä kuitenkaan merkittävästi uusien julkisten palvelujen tarjoamista. Toisaalta kaupunki kuitenkin saa tuloja mm. tonttien myynnistä, liittymismaksuista ja verotuloista.

8.5 Vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä

Ennusteiden mukaan Viitasaaren väestö vanhenee ja kysyntä keskusta-asumiselle ja asumiselle palveluiden läheisyydessä kasvaa. Kaava mahdollistaa keskustapalveluihin tukeutuvan asumisen lisääntymisen sekä uusien asumismuotojen kehittämisen.

Kaava mahdollistaa taajama-alueella nykyisten koulujen ja oppilaitosten säilymisen ja niiden ympäristön kehittämisen. Nykyisten koulujen ja oppilaitosten alueet julkisen palvelujen alueina (PY).

9. OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS

9.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Kaavan yhteydessä on laadittu liikenneselvitys, jossa on tutkittu tarkemmin kaupungin uuden sisääntuloväylän sekä taajaman kohdalle osoitettavien eritasoliittymien kehittämistä.

Kaavan aikana laaditaan Viitasaaren kaupungin hulevesiohjelma.

9.2 Toteuttaminen

Kaavan toteuttamista ohjataan ensisijaisesti asemakaavoilla. Osayleiskaavassa esitettyjen kokonaan uusien aluevarausten toteutusaikataulu ja järjestys ovat toistaiseksi avoimia. Viitasaaren kaavoituskatsauksessa on esitetty vireillä olevat ja lähivuosina vireille tulevat kaavahankkeet.

Yleisiä edellytyksiä toteuttamiselle ovat alueiden asemakaavoitus ja tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen. Uusien alueiden ottaminen yleiskaavan mukaiseen käyttöön edellyttää asemakaavaan liittyvien tarkempien ympäristöselvitysten laatimista.

9.3 Yleiskaavan oikeusvaikutukset

Yleiskaava on kunnassa yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteistä ohjaamista varten laadittava suunnitteluväline, joka laaditaan karttana johon kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset

Yleiskaavan tehtävänä on yhdyskunnan eri toimintojen, kuten asutuksen, palvelujen ja työpaikkojen sekä virkistysalueiden sijoittamisen yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavoituksella ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet, ja yleiskaava ohjaa alueen asemakaavojen laatimista. Yleiskaava voi koskea koko kuntaa tai sen tiettyä osa-aluetta, jolloin sitä kutsutaan osayleiskaavaksi. Nyt laadittu osayleiskaava koskee Viitasaaren taajamaa ympäristöineen ja kaava on laadittu oikeusvaikutteiseksi.

Yleiskaavan sisältövaatimukset ohjaavat kaavan laatimista ja niillä on myös keskeinen merkitys arvioitaessa kaavan lainmukaisuutta. Yleiskaavaa laadittaessa on kaavahierarkia eli maakunta-kaavan määräykset ja ohjausvaikutus otettava huomioon. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Tarkemmin yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:ssä. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa yhdyskuntarakenteen toimivuus, elinympäristön terveellisyys ja turvallisuus, asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus, liikenteen ja muun infrastruktuurin järjestäminen kestäväällä tavalla, elinkeinoelämän toimintaedellytykset, ympäristöhaittojen vähentäminen, ympäristö- ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiden riittävyys. Nämä seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavan keskeisimmät oikeusvaikutukset liittyvät kaavahierarkiaan eli yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

Oikeusvaikutuksista suunnitteluun ja viranomaistoimintaan säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:ssä. Yleiskaavan oikeusvaikutukset liittyvät myös rakentamisrajoituksiin, joista säädetään MRL 43 §:ssä.

Lahdessa 4. päivänä lokakuuta 2017

Ramboll, kaavoitusyksikkö

Annu Tulonen
yksikön päällikkö, kaavoitusarkkitehti, YKS-522

Tuuli Tolonen
kaavasunnittelija, ins. (AMK), YKS-544

Tiina Heikkilä
Kaavasunnittelija, ins. (AMK)

YHTEYSTIEDOT

Viitasaaren kaupunki
Keskitie 10
44500 Viitasaari
puh. (014) 459 7411

Tapani Savolainen
kaavoituspäällikkö
puh. 044 459 7384
tapani.savolainen@viitasaari.fi

Helena Raatikainen
aluearkkitehti (Pihtipudas-Viitasaari)
puh. 0444 597 389
helena.raatikainen@pihtipudas.fi

Kaisa Honkakallio
maanmittausteknikko
puh. (014) 459 7342
kaisa.honkakallio@viitasaari.fi

Timo Paananen
kartoittaja
puh. 044 459 7421
timo.paananen@viitasaari.fi

Ramboll
Niemenkatu 73
15140 Lahti
www.ramboll.fi

Annu Tulonen
Yksikön päällikkö, kaavoitusarkkitehti
puh. 040 675 0332
annu.tulonen@ramboll.fi

Tuuli Tolonen
Kaavasuunnittelija, ins. (AMK)
puh. 040 735 9112
tuuli.tolonen@ramboll.fi